

NOČ

NOTRANJSKI ČASOPIS

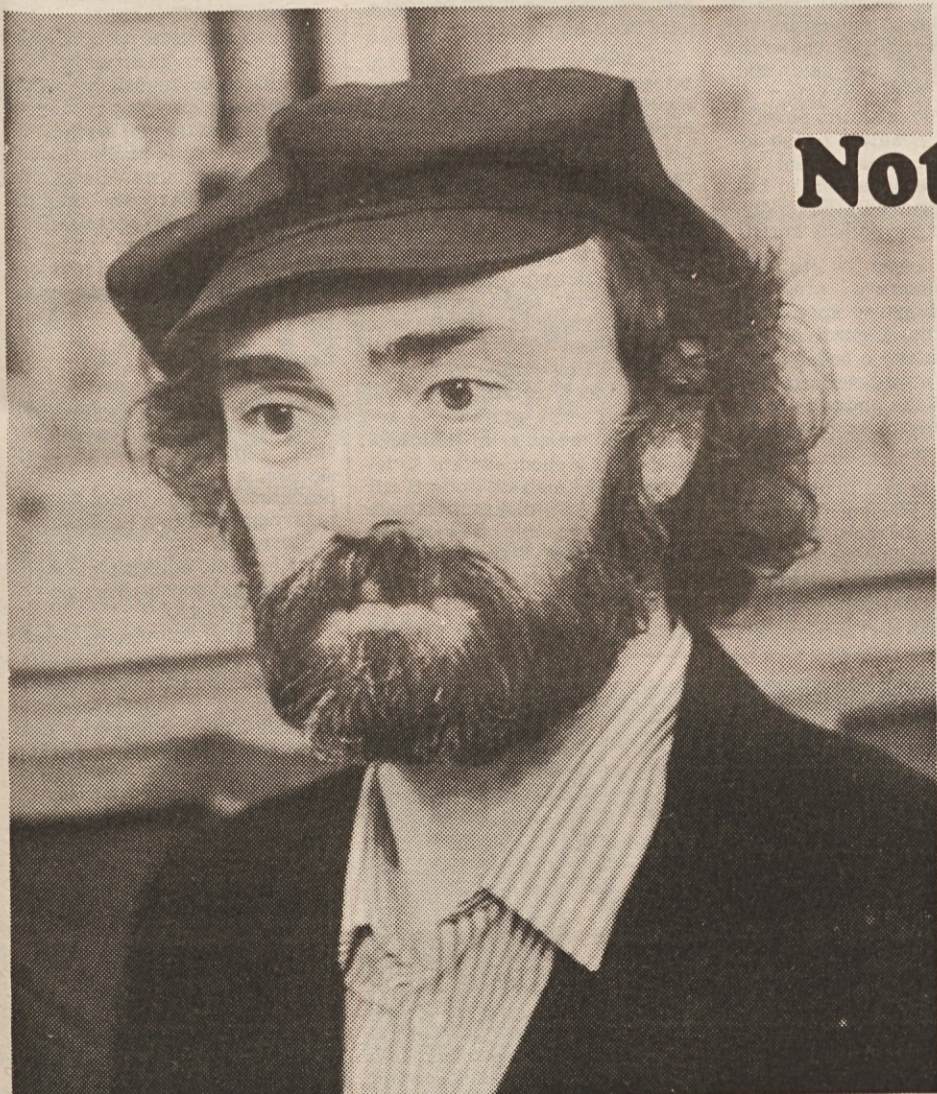

PRVI TEDNIK ZA ZDRUŽENO NOTRANJSKO

IDRIJA: Že mesec dni niso odprli nobene nove trgovine. Gostinjski so opozorilno stavkali. Občinski delegati so sprejeli okleščan proračun. Denar za stranke mora biti tudi, če ga za vse ostalo ni.

stran 11

POSEBEJ ZA NOTRANJSKI ČASOPIS

**SILVO TERŠEK
VAM SPREMINJA
NOČ V DAN**

stran 4

**Notranjska
ljudska
pesem
še
živi**

stran 4

LJUDSKI PEVCI IN GODCI Z NOTRANJSKE

DG 009

Na pobudo vrhniških zelenih bo v soboto, 6. aprila, v primeru slabega vremena pa teden dni pozneje, potekala splošna akcija – Počistimo smeti pred lastnim pragom, oziroma čiščenje Vrhnike. Hvale vredna pobuda si seveda zasluži primeren odziv občanov, zato so vsi vabljeni na čiščenje v čim večjem številu...

stran 10

Valkarton se je odločil za privatizacijo. To je eno od petih podjetij v Sloveniji, ki bodo prva stopila na poskusno pot v zasebnostvo.

stran 3

**LJUDSKI PEVCI
IN GODCI
Z NOTRANJSKE**

LIVE FOLK MUSIC

Podružnične šole morajo biti, je dejal minister Peter Vencelj ob obisku prenovljene šole na Vrhu pri Svetih treh kraljih. Toda – če jih imamo, jih moramo tudi vzdrževati. O posvetu o podružničnem šolstvu in o akciji za prenovo šole v Rovtarskih Žibršah, v katero se vključuje tudi Notranjski časopis, preberite na **8. strani**.

ILIRSKA BISTRICA

**SKUPŠČINSKA
„ZELJNATA” SEJA**

stran 7

Vsaka šola nekaj stane

Morda se bo kdo izmed vas, spoštovani bralci, spomnil plakata, na katerem se nam je pred izidom prve številke Notranjskega časopisa po nerodnosti zapisalo, da bo časopis prišel med vas »še to soboto«. Na današnjem plakatu, na katerem lahko preberete poudarke iz 14. številke, pa bi to lahko, po temeljitem premisleku, skoraj z gotovostjo zapisali. Pred dobrimi tremi meseci, ko je časopis začel izhajati, smo namreč verjeli besedam predstavnikov oblasti vseh šestih notranjskih občin, ki so ob ugotovitvi, da regija takšen časopis potrebuje, obljubili tudi finančno pomoč. Edina izjema je bil predstavnik ilirskobistriške občine, ki je povedal, da je njihov proračun prazen, vendar smo se kljub temu odločili, da dogajanje v ilirskobistriški občini odmerimo določen del prostora v časopisu, ki so ga bralci povsod po Notranjski lepo sprejeli, s tem pa smo skušali prispevati svoj delež k združenju regije. Toda, kaj kmalu smo spoznali, da nas tudi idrijska in cerkniška oblast ne potrebuje, saj obljubljene pomoči ni bilo od nikoder, zato se je podrla celotna finančna konstrukcija izdajanja Notranjskega časopisa. Posledica tega je, da večina njegovih sodelavcev do danes ni prejela še nobenega honorarja, saj komajda zmoremo stroške tiskarne, ki so iz dneva v dan višji. Tudi poslovni oglasi, ki naj bi jih bilo v tovrstnem časopisu čim manj, oziroma toliko, da ne prevladujejo nad ostalo vsebino, nam ne pomagajo prav dosti, saj so mnogi njihovi pridni naročniki manj pridni plačniki, nekateri izmed njih pa še niso poravnali niti računov za oglaševanje v prvi številki časopisa. In tako smo prišli do prelomnice, ob kateri se bomo morali odločiti, ali se je vredno še naprej truditi in upati na boljše čase, ali pa je bolje še pravi čas pospraviti stvari in se svojim bralcem, ki so časopis vsako soboto z veseljem vzeli v roke, zahvaliti za pozornost. Odločitev bo vsekakor težka, toda, preden se vrata dokončno zapro, bi radi še enkrat izvedeli, ali so se predstavniki notranjskih občin, predvsem tistih, pri katerih smo doslej naleteli na gluha ušesa, pripravljene pogovoriti o nadaljnji usodi časopisa. Zato jih javno pozivamo, da do torika, 9. aprila, svoja mnenja sporočijo našemu uredništvu. Že vnaprej pa opozarjamo, da bomo tudi po morebitnem dogovoru še vedno prodajali časopis, ne pa resnice in svobode novinarskega ustvarjanja.

Vi, spoštovani bralci, ki morate, kljub temu, da niste pri vsem skupaj prav ničesar krivi, prebrati tudi tole naše tarnanje, boste lahko sami presodili, ali smo svoje dosedanje delo opravili pošteno ali ne. In če boste prihodnjo soboto zaman čakali na naš časopis, bo to pomenilo, da ga preprosto ne bo več. Dovolj je bilo namreč noči, prečutih ob pisalnem stroju, od katerih človeku ostane le zadoščenje, če mu je uspelo napisati kaj takšnega, kar so ljudje radi prebrali.

Vsaka šola pač nekaj stane; vsi, ki smo ustvarjali Notranjski časopis, smo vanj vložili veliko dobre volje in energije. Upam, da vsaj toliko, kot je bodo pred prihodnjimi volitvami potrebovali tisti, ki so časopisu, s tem pa tudi svojim volilcem, obračali hrbet.

Odgovorni urednik

KMETJE, GOZD IN DIVJAD

Okrogla miza o gozdni in lovski zakonodaji v Cerknici razburila duhove in sprožila val protestnih nastopov

Foto: Matjaž Znidaršič

Kmečka zveza - Ljudska stranka je skupaj s cerkniško podružnico pripravila okroglo mizo, na kateri so si dali duška o vsem, kar smatrajo zastarelega, zatiranega in sploh slabega v odnosu do njih. Največ besed se je seveda vrtilo ob osnutku Zakona o gozdovih, o čemer je imel uvodno besedo dr. Franc Zagožen, republiški poslanec Kmečke zveze in predsednik poslanskega kluba Demosa. Zagožen je povedal, da so lani slovenski kmetje kljub nespoštovanju trenutne zakonodaje za 39% sekali manj in se zatoreji niti bati, da bi, kot predvideva nova zakonodaja in prenos lastništva, kmet ne znal gospodariti z gozdom. V gozdovih je treba zastopati javni interes, interes lastnika in upoštevati avtonomijo stroke, so bile najpomembnejše 3 točke pripomb, ki jih namerava Kmečka zveza v bližnji prihodnosti posredovati sestavljalcem

zakona. Dr. Franc Zagožen tudi trdi, da je treba ustanoviti gozdarsko-kmetijsko zbornico, ki bo pod kontrolo lastnikov gozdov, kakor tudi pod kontrolo vlade in stroke. Tudi v kmetijskih šolah naj bi uvedli obvezen predmet gozdarstva. Odkazilo lesa naj bi se odvijalo v javnih in varovanih gozdovih.

Udeleženci okrogle mize, prišli so takorekoč iz vse Slovenije in nanizali kopico individualnih izkušenj zatiranja in zaničevanja kmeta in njegovega ravnanja z gozdom, so si ogledali le nekaj dni stare posnetke ravnanja in posegov v nacionaliziranih gozdovih Selške in Poljsanske doline. Kaj naj bi se torej počelo v teh gozdovih v času moratorija in priprave zakona.

V razpravi, ki je bila zelo bučna, z vzklikanjem iz klopi in tudi odkritimi grožnjami, se je izražalo spontano ogorčenje nad nezaupanjem do kmetov, kakor tudi do ravnanja nekdanjih Gozdnih gospodarstev. Pri tem so prišla do izraza tudi nesoglasja z lovci, češ med njimi je najmanj kmetov, največ pa veljakov in bivših (ali sedanjih) komunistov, ki ogrožajo tako kmeta kot gozd. Nekateri so predlagali 100 odstotno povečanje odstrela, nekateri, naj se pobije kar vsa divjad. Tudi razumne besede nekaterih so bile prevpitve z argumenti, da od divjadi nimamo pač nobene koristi.

Kmečka zveza - Ljudska stranka namerava predložiti obilico predlogov o spremembi osnutka zakona o gozdovih, kakor tudi zahtevo o sodelovanju pri pripravljavanju novega zakona o lovstvu. Vsaka podružnica naj bi dobila osnutek in prispevala pripombe.

Oglasil se je tudi podpredsednik stranke Marjan Podobnik. Predlagal je, da mora slovenski parlament upoštevati največjo slovensko stranko in njene predloge pri spremembah naše družbe. Danes so kmetje močno

zastopani, je dejal, in zato mora zakonodaja upoštevati naša stališča.

Marjan Podobnik se je oglašil tudi na repliko člana stranke Jovića iz Cerknice, ki je izrazil svoje ogorčenje nad mediji in poročanjem o njihovih sejah. Jović je predlagal, da se člani odpovedo TV naročnini, oziroma da jo vsi odpovedo, kakor tudi časopis Delo in še nekatere. Poročanje novinarjev naj bi bilo nekorektno in prepričilo. Novinarji naj bi bili sploh vsi v službi stranke prenoviteljev, zato »naj jih ta stranka tudi kar plačuje«, je pribil Jović. Splošno poskandalo je pomenilo odobravanje takega totalitarističnega in monopolističnega mnenja, ki ni bilo podkrepjeno z nikakršnimi dokazi. Marjan Podobnik je krivdo zahvalil predvsem na urednike, češ da se ne odločajo pošiljati novinarjev medijskih hiš na njihove zbornice in srečanja. »Nekateri novinarji so povsem korektni in se udeležujejo naših sej, le z objavo je vedno vprašljivo. Stranka demokratične prenove ima prednost povsod,« je še dejal Marjan Podobnik.

Splošen vtis z okrogle mize je bil torej zelo ognjen in poln ogorčenja. Ne da bi človek iskal opravičilo za obtožbe, je treba pripomniti, da je merilo poročanja vedno vsebina in kakovost takih in podobnih srečanj.

Vsaka seja in vsako mnenje si zagotovo ne zasluži komentarja. Današnja okrogla miza si ga zasluži. Zaradi takih mnenj, pa tudi zato, ker gozdarjem, če je že o njih tekla beseda, niso dali prave možnosti besede, še tisti edini, ki se je oglašil, je doživel medklice »ven z njim«, »vzemimo mu besedo« in podobno. Komentar v enem stavku: 45 let krivic nad kmeti ne bodo ti isti popravili z diskreditiranjem tega, kar je bilo STROKOVNEGA, ne pa POLITIČNEGA, storjeno v njihovih nacionaliziranih gozdovih.

KRAS

V Logatcu katoliški vrtec

Pred leti zgrajeni prostori, namenjeni za otroško varstvo, so vendarle oživele. Vesel otroški smeh se zdaj razlega v stanovanjski soseski za Narodnim domom, oddahnilo pa si je tudi nekaj staršev, ki so imeli težave z varstvom svojih otrok.

Katoliški vrtec je na krajši slovesnosti, ki so se je udeležili najimenitnejši predstavniki republiškega sekretariata za zdravstveno in socialno varstvo, gospod Franc Imperl in predsednik slovenske Karitas, gospod France Bole, otvoril predsednik slovenskega izvršnega sveta, gospod Lojze Peterle. Ta bi moral v Logatcu preživeti delovno popoldne s predstavniki gospodarstva, političnih strank in poslanci, vendarle je zaradi pogovorov s predstavniki JLA v Beogradu delovni obisk v Logatcu moral odpovedati. Vseeno pa je našel toliko časa, da se je udeležil otvoritvene slovesnosti.

Kljub mnogim prizadevanjem in potrebam o dnevnem varstvu otrok, v ta namen zgrajenih prostorov v enem od stanovanjskih blokov na Pavšičevi ulici ni bilo mogoče usposobiti in opremiti za to dejavnost. Kar ni uspelo preteklosti, je zraslo z velikim prizadevanjem in pomočjo župnijskega urada Logatec. Logaški župnik, gospod Kompare je v pogovoru na otvoritvi dejal, da je bila investicija velika in da je do njene realizacije prišlo s pomočjo mnogih posameznikov in organizacij, ob razumevanju občinskih organov in matičnega vrtca, kjer so prejeli vso potrebno strokovno pomoč.

V vrtcu je zaenkrat 9 otrok v oddelku jasli in 10 predšolskih otrok, v kratkem pa bodo sprejeli še 12 otrok. Gospod Kompare je vesel takega odziva, saj razpisa niso nikjer javno objavili (šlo je bolj za ustno informiranje), izgleda pa, da je potreba po dnevnem varstvu še veliko. Za varstvo otrok zdaj skrbita dve zaposleni vzgojiteljici. Prostora je dovolj in prav prijetno bo bivanje otrok v igralnicah, ki

so jih uredili večinoma s prostovoljnimi delom. Če bodo potrebe po varstvu velike, bodo v igralnico lahko spremenili še prostor, ki ga zdaj uporabljajo za igre in telovadbo.

V Logatcu se je veliko govorilo, da bo varstvo v katoliškem vrtcu brezplačno. Pa temu ni tako. To je v pogovoru potrdil gospod Kompare in predsednica logaške Karitas, gospa Silva Kranjc. Karitas bo, ko bo to dopuščal zakon, prevzela vrtec in njegovo delovanje. Sredstva bodo pritekala sistemsko, starši otrok pa bodo plačevali v tem vrtcu enak prispevek za oskrbo kot v matičnem vrtcu.

V sklopu novoooprtih prostorov je tudi mlečna kuhinja, v kateri bodo pripravljali obroke za vrtec in dom ostarelih, ki ga urejajo v hiši pri cerkvi v Dolenjem Logatcu.

Novega vrtca so bili veseli vsi: logaški odbor Slovenskih krščanskih demokratov, občinska skupščina, v imenu katere je prijetno otroštvo vsem otrokom v novem vrtcu zaželel predsednik, gospod Antičević, ki je hkrati pridobitev označil za novo alternativo, ki je spojila dva bregova reke in seveda tudi gospod Peterle, ki je Logatec umestil med prve kraje, v katerih se življenje normalizira. »Normalizirati razmere v nekem kraju pomeni namreč dati ljudem različne možnosti izbire in zato sem vesel, da je do tega vrtca prišlo v soglasju.«

Otroci so naše največje bogastvo, zanje moramo skrbeti in morda bodo, ko odrastejo razumeli velike besede, ki so jih izrekli pomembni ljudje ob otvoritvi novega vrtca.

bn

Foto: M. Tršar

IN DAN...

Sobota 30. marca

Izšla je 13. številka Notranjskega časopisa. V Jugoslaviji se je ob Velikonočnih praznikih temperatura navidez nekoliko umirila. Samo navidez!

Nedelja 31. marca

Nedelja je bila spet krvava in govori o tem, da se je državljanska vojna v Jugoslaviji že pričela. Na Plitvicah so se spopadli hrvaški specialci in oborožene skupine Srbov, ki so zasedle Narodni park. Na vsaki strani je bil po uradnih podatkih en mrtev. Potem so na Plitvice prišli tanki JLA.

V Albaniji so imeli prve vojske svobodne volitve, na katerih je največ mandatov v parlamentu dobila nekdanja albanska partija dela.

Ponedeljek 1. aprila

Trinajst hrvaških občin, v katerih živijo povečini Srbi, je sprejelo sklep o priključitvi k republiki Srbiji. Ni prvoaprilski šala. V Sloveniji so mnogi, po dogodkih na Plitvicah, ponovno poudarili, da se mora Slovenija čimprej osamosvojiti.

Volilni rezultati v Albaniji so povzročili val nezadovoljstva in dvom v poštenost volitve.

Torek 2. aprila

V Beogradu je zasedalo Predsedstvo Jugoslavije. Bilo je sklicano na vrat na nos in v istem slogu tudi prekinjeno. Specialci so se s Plitvic umaknili, armada je ostala.

V Ljubljani se je sešlo tudi slovensko Predsedstvo.

Sreda 3. aprila

Opazeni, ne pa tudi pojasnjeni, so bili večji premiki enot JLA, predvsem na Hrvaškem.

Predsedstvo Jugoslavije je zasedalo na že prej napovedanem sestanku v razširjeni sestavi.

S Kosova se je vrnila slovenska parlamentarna delegacija. Predstavniki Evropske skupnosti in Jugoslavije so parafirali finančni protokol za 1,1 milijardo dolarjev, ki naj bi jo dobili za prestrukturiranje gospodarstva.

Četrtek 4. aprila

Na novem krogu pogajanj so se sešli predsedniki jugoslovenskih republik. Zvezni zbor skupščine Jugoslavije ni sprejel deklaracije o vzpostavitvi ustavnega položaja na Kosovu. Slovenska vlada je izjavila, da se ne moremo ocepiti »na silo«, saj bi to, po njenem, prineslo več škode kot koristi.

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle je obiskal Logatec. Evropska ministrska trojka je v pogovoru z jugoslovenskimi funkcionarji v Beogradu dala jasno vedeti, da se bo evropskim tokovom najlaže pridružila enotna Jugoslavija.

Petek 5. aprila

Miren petek, ki upravičeno vzbuja skrb, da se bo kaj zgodilo v soboto ali nedeljo.

IDRIJA

CERKNICA

IL. BISTRICA

LOGATEC

VRHNIKA

POSTOJNA

VALKARTON V PRIVATNE ROKE

V 3 letih naj bi logaški Valkarton postal zasebno podjetje z določenim deležem tujega in domačega vloženega kapitala

Dosedanje 20-letno poslovanje logaškega Valkartona je bilo izredno uspešno. Ni bilo izgub, uspešnost je bila zagotovljena s tekočim tehnološkim prilaganjem in s poznavanjem trga, s pozornostjo delovni in dohodkovni produktivnosti in cenami. Agencija Republike Slovenije za pospeševanje prestrukturiranja gospodarstva in spodbujanje prenove podjetij in Sklad Republike Slovenije za razvoj sta konec lanskega leta začela pripravljati pilotni projekt, da bi se v praksi preizkusile metode in tehnika privatizacije. Ta naj bi tekla na ustreznih strokovnih ravni. V projektih sodelujejo strokovnjaki Mednarodne finančne korporacije (IFC) iz Washingtona s specialisti za finančno prestrukturiranje podjetij. Agencija in sklad sta objavila poziv vsem in odziv je presegel vsa pričakovanja. Za sodelovanje so se prijavila 104 podjetja. Po izpolnjenem vprašalniku je ostalo še 87 podjetij. V končen izbor so prišla srednje velika podjetja, ki poslujejo z dobičkom, kjer niso potrebna večja prestrukturiranja in pri katerih je pričakovati širši krog možnih investitorjev. Upoštevali so zastopanost različnih panog in relativno enostavnost kandidatov, da bi bilo mogoče privatizacijo hitro izpeljati. Končno so izbrali naslednja podjetja: Saturnus Avtooprema Ljubljana, Svila Maribor, Terme Čatež, Javor Pivka in VALKARTON LOGATEC. Postopek privatizacije naj bi bil izpeljan v treh korakih: 1. cenitev podjetja, 2. koncept privatizacije in 3. izvedba postopka privatizacije. In prva točka, cenitev podjetij, bo potekala že v tem mesecu.

Valkartoneve namere bo nemara najbolje osvetlil pogovor z direktorjem Francom Jerino.

NOČ: Kaj je torej tisti odločilni moment, da se neka tovarna odloči postati zasebna?

Franco Jerina: Privatizacija je dovolj grob izraz. Realnost je tržno gospodarstvo in prestrukturiranje. Bolje se je lotiti čim prej, saj hočemo sodelovati s svetom in doma. Zdjaj v velikih

pravnih prazninah težko poslujejo. Osnovni problem je surovina, 60% realizacije je papir. Smo ena redkih tovarn brez papirnice in privatizacija mora prinesiti stabilnost kar se tiče surovine. Okrepiti moramo položaj na trgu, ki zdaj pada zaradi splošnih razmer in konkurence, izvoz pa je nuja. Bistvo privatizacije je v tem, da tovarne postanejo učinkovite.

NOČ: Boste to dosegli z domačim ali tujim kapitalom ali obojim?

FJ: Delavci bodo imeli možnost kupiti delnice po zakonu, seveda pa je vprašanje, koliko je to mogoče glede na socialni položaj delavcev in lahko je problem, ker ima delavec možnost v 10 letih vsako leto iz svojega tekočega poslovanja kupovati prednostne delnice, to pa lahko pomeni tudi stalno odplačevanje namenjeni državi, to spet pomeni, da ne bo imel sredstev za tehnološko posodabljanje. Za Valkarton bi to pomenilo 10 let brez tehnološkega posodabljanja in potem ne bomo nič vredni.

NOČ: Kaj pa problem upravljanja podjetja?

FJ: Upravljanje lahko preide v druge roke, torej tistih, ki so dali denar, torej tudi tujca. V zadnjem času so nas obiskali lastniki tujega kapitala, se zanimali celo za celoten odkup, saj je lokacija Slovenije za tujca zanimiva. Država dovoljuje decentralizacijo, da se podjetja sama odločajo. Zdjaj pa smo v položaju, ko upravljanje nima vseh pooblastil. Nekateri bi radi kupili kar celo branžo. Kaj pa bo potem s konkurenco? Danes se lahko vsakdo pogovarja s komerkoli, posledica pa bo čutila vsa družba. Lahko je Valkarton prodati, vprašanje pa je, kaj bi pomenilo, če bi bil gospodar nekdo drug.

NOČ: Kakšno je trenutno poslovanje?

FJ: Mi poslujejo 20 do 30% z denarjem, ostalo pa je blagovna menjava. Tega pa svet ne pozna in če pride do večjih pretresov, nismo več sposobni poslovati, ker bi ne imeli denarja za nakup surovine. Kupci embalaže pa so zdaj v Sloveniji iz

dneva v dan se oddaljujemo principom, ki jih pozna svet. V naši branži so cene zrastle v 4-5 mesecih za 100%. Meje so zdaj uvozniki zaprte, vezani smo na domači trg in cena monopolista je instrument poslovanja. Privatizacija pa bi eliminirala »jugoslovanske« inovacije. Gre za normalna plačila in cene.

NOČ: Kje je tukaj interes zaposlenih?

FJ: Mislim, da je zahteva delavcev, da postanejo lastniki. Problem je, kdo bo razčiščeval zgodovino, kdo se je odpovedoval osebnemu dohodku, da je imel več vredno tovarno. Tukaj so lahko težave, težko je reči, kaj je tukaj pravično in kaj lahko z znanjem, ki ga imamo, storimo. Pokazalo se bo tudi, ali delavec verjame svoji tovarni. Imel bo prioriteto, vprašanje pa bo, koliko bo lahko kupil. Vemo, kakšne so cene in plače. Pozabiti moramo na pravice iz dela. Pravice so iz kapitala in upravljanja.

NOČ: Ali ste morda prehiteli čas zato, da bi ga pravzaprav ujeli?

FJ: Nimamo kaj izgubiti. Povečali bomo tržni delež. Sicer pa imamo tudi nekaj časa, recimo 3 leta. Sprejet mora biti tudi zakon o privatizaciji. Pa tudi čas potem, recimo čez 10 let, bo pokazal, kako naprej.

Vprašali smo tudi nekaj delavcev, kaj mislijo o bodoči privatizaciji. Bogomir Mlinar je recimo proti privatizaciji, tudi Ivan Gorjanc se boji, da bo prišlo do odpuščanij, Radi Rupnik pa, na primer, nima nič proti privatizaciji, samo da bo zagotavljala delo tudi bodočim generacijam.

Skratka, novi časi, nove misli, nove rešitve. Ne bo lahko, treba se je ozreti na lastno zmogljivost in nekako »prehiteti čas«, da nas novi odnosi ne bodo pustili na stranskem tisku. Razumljivo, da so ljudje zaskrbljeni, toda razvoj in uspeh tovarne je odvisen od prestrukturiranja, v katerem pa bodo, kot nikoli doslej, imeli svojo vlogo tudi delavci, vsaj deloma lastniki svoje lastne tovarne.

KRAS

Minuta za kulturo

Gospa Mehtilda in gospod Lavrencij sta opravila spomladansko čiščenje. Zaželela sta si tudi duhovne prenove, zato sta obrišala prah še po svetišču kulture v njenem stanovanju. Žena se je lotila knjižne omare in zbirke glinenih kipcev muck, mož pa televizorja in dragocenih videokaset s področja biologije s posebnim povdromom na variantah razmnoževanja. Skupaj sta predstavila vrsto pločevink od piva in obstala pred zadnjim dejanjem. V zastekljenem delu je bil najsvetejši simbol kulture: kake pol metra v rdeče vezanih knjig z zlato obrezo.

lahko privoščili kulturo, ker so imeli dovolj denarja.
»Kar potolaži se. Ti so sedaj še bolj nasekani kot midva!« je tolažil Lavrencij.

»Predlagam vama, da si v sednjem oddelku nabavita kaj bolj aktualnega. Recimo bogato vezano Biblijo, Zgodbe svetnikov ali kaj podobnega.«

Šla sta tja in brskala ter zbirala. Pol metra knjižne police ni kar tako. Ko pa sta zvedela za ceno, sta se zgrozila.

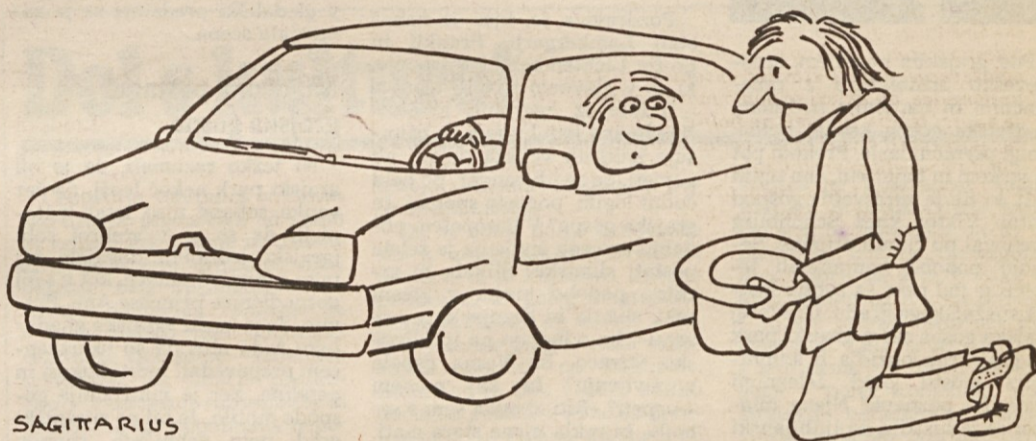
»Za kulturo res ne moreva toliko dati,« je zastokala Mehtilda. »Adijo moja spomladan-

Prodajalka je spoštljivo zavila knjige. »Res dober nakup. Toda do pol metra manjka nekaj centimetrov. Svetovala bi vama še kakšno drobno knjižico. Recimo Skodelico kave Ivana Cankarja.«

»Ne, ne hvala. Te ne potrebujem. Imava originalne džezvice in findžane iz sarajevske Baščaršije. Cankarjeve skodelice res ne potrebujem.«

Prodajalka je zazijala in brez besed podala zavitek.

»Ali si vedel, kako je pogledala,« se je obrnila gospa Mehtilda k možu, ki je tiho tovoril njun nov kulturni imidž. »Tu sva

SAGITARIUS

»Prosim... sem pisatelj na umetniški ravni.«

»Glej, glej, kolega! Jaz sicer izdelujem zamaške, a po novem sva pred davkarjijo oba enaka!«

»Draga Mehtilda,« je rekel Lavrencij. »Pravijo, da te knjige niso več v modi. Baje se ideološko ne skladajo s sodobnimi pogledi na kulturo.«

»Škoda, pa tako lepe so! Pojdiva v antikvarijat, prodala jih bova in kupila kaj za današnjo rabo. Za vsak primer pa se enkrat pomeri dolžino police.«

V antikvarijatu sta doživela razočaranje.

»Za te knjige ni več zanimanja. Pravijo, da zbranih del Lenina tudi v Rusiji ne obrajtajo več. Obrnita se na Dinos.«

»Grozno,« je zastokala Mehtilda. »Nekoč se jih kupovala kar na metre. Nekateri so si res

ska garderoba. Ali nimate nič cenejšega?«

Prijazna prodajalka je tuhtala in dotuhtala: »Super idejo imam. Kupita poslovne knjige, ki jih morajo voditi obrtniki in pisatelji ter vsakovrstni umetniki. Trda, kartonasta vezava, cena primerna. Na vajine goste bodo napravile te knjige poseben vtis. Od radovednosti bodo kar medleli, ko bodo poskušali uganiti, kakšno obrt imata oziroma s kakšno umetnostjo se ukvarjata. Vsi vama bodo zavidali vajin visok kulturni nivo!«

»To bo ta pravo, kajne draga žena!«

»Vzela bova točno pol metra.«

daleč pred njo, čeprav se vsak dan giblje med kulturo!«

Doma sta samoveščeno ogledovala omaro napolnjeno z novo kulturo. Počutila sta se, kot bi prišla iz gala literarnega večera v Cankarjevem domu.

»Popoldan moram v knjižnico. Veš, dragi Lavrencij, da sem imela sinoči čudovite sanje.«

»In kaj si tako vznemirljivega počela?«

»Sanjalo se mi je, da sem ministrica za kulturo in da sestavljam nov zakon o kulturi,« je ponosno rekla gospa Mehtilda ter pristavila džezvico za turško kavico.

Sagittarius

POŠTNI PREDAL

SPOROČILO ZA JAVNOST
EKOLOŠKO IN
KRAJINARSKO-
TURISTIČNO USMERJEN
PROGRAM V POSTOJNI

V Delu (19. 3.), Notranjskem časopisu (23. 3.) in v Primorskih novicah (29. 4.) so bili bralci seznanjeni s prizadevanji Goidarske srednje šole Postojna za uvedbo eksperimentalnega programa ekološke in krajinarsko-turistične usmeritve. Z njim nameravamo začeti v šol. letu 1991/92.

Ker je informacija vzbudila razmeroma veliko zanimanje v različnih krajih Slovenije, smo javnosti dolžni sporočiti, da je predlagani program 21. februarja 1991 sprejel Strokovni svet R Slovenije za šolstvo in nam odobril eksperimentalno izvajanje. Sklep IS R Slovenije z dne 8. 3. 1991 pa nam to za zdaj onemogoča.

Izvajanje programa je IS zavrnil s formalnega in ne z vsebinskega vidika, z interpretacijo, da gre za poskus uvajanja druge gimnazije v Postojni. Dejansko naj bi šele eksperiment pokazal, ali sodi program med gimnazijske ali katere druge programe.

Postati želimo sodoben ekološko in krajinarsko-turistično usmerjen srednješolski center.

O tem bo odločil IS R Slovenije na predlog svojega Odbora

za družbene dejavnosti. O sklepu bo javnost pravočasno obveščena.

PEDAGOŠKI ZBOR

GŠC POSTOJNA

Uredništvu Notranjskega časopisa, Logatec

Prosimo, da v vašem uglednem časopisu v naslednji številki objavite tole dopolnilo. Prispevek z naslovom »Čigava je jablana, ali...« bo leha na pomanjkanju dejstev.

Še Čigava je jablana, da o Hlapcu Jerneju ne govorimo

V prejšnji številki ste objavili prispevek »Čigava je jablana, ali...« saj poznate Cankarja in njegovega Hlapca Jerneja. Da je Cankar napisal Hlapca Jerneja, je menda edino nesporobno dejstvo v omenjenem prispevku na vrhniški strani, ki tudi sicer operira z dejstvi bolj po tistem načelu, da cilj opravičuje sredstva in da če dejstva ne držijo, je toliko slabše za dejstva. Seveda je dejstvo, da so odprli borovniški vrtec, ni pa dejstvo, da na otvoritvi ni bilo zaslediti nikogar od članov poprejšnje garniture občinskega izvršnega sveta. Povabljeni so bili domala vsi, prišla pa sta Peter Petkovšek in Andrej Vidovič,

oba, ki sta se z vrtcem veliko ukvarjala, poleg njiju pa bivši predsednik občine Herman Bole. Več kot dovolj, če je znano dejstvo, da so sami Borovničani za vrtec s krajevnim samoprispevkom zbrali več kot 45 odstotkov denarja, da o prispevku v lesu ne govorimo. Graditev novega vrtca je pravzaprav izsilila sanitarna inspekcija, ker je bil stari vrtec za otroke že nevaren, pa tudi sami prebivalci Borovnice, ki so prejšnje garniture občinske oblasti pravzaprav presestili z večinsko odločitvijo za nov vrtec na referendumu o samoprispevku. So pa zgode in nezgode pri graditvi borovniškega vrtca lepo popisane v vrhniškem občinskem časopisu, ki ga boro v vsakem gospodinjstvu v vrhniški občini. Tudi ob sami otvoritvi ni nihče pretirano podarjal svojih zaslug, ne stara ne nova garnitura, pohvaljeni so bili edinole Borovničani, ki so imeli posluš pri tem delu, kajti brez njih bi vsi dobri nameni padli v vodo.

Sploh pa: edini, ki je izmed vseh zaslužnih za vrtec manjkal, je bil prav gotovo sotrudnik Notranjskega časopisa. Če ni videl, ni vedel - in zato bržkone ni grešil.

Za svet KS Borovnica

TONE JANEŽIČ

ODGOVOR UREDNIŠTVA

Spoštovani g. Janežič

Kot vidite, je naš ugledni časopis objavil tudi vaše pisanje, čeprav ga izrabljate za to, da skušate s podtikanjem in besedno telovadbo diskreditirati pisca

članka »Čigava je jablana, ali...« Dejstvo je, da našega sodelavca na otvoritvi borovniškega vrtca ni bilo in tudi nikjer ne piše, da je bil, podatke za svoj članek je dobil od vira, ki je veljal za zanesljivega in, ker ste sami novinar, ste najbrž tudi sami napisali kdaj kaj iz takšnega vira.

Po vašem je edino dejstvo v omenjenem članku, da je Cankar napisal Hlapca Jerneja, čeprav v nadaljevanju dodajate še eno dejstvo, ki ga omenja tudi članek, da so odprli vrtec, v Borovnici namreč. Vse ostalo pa po vašem niso dejstva. Preberite si, no, članek še enkrat, pa boste videli v njem še kakšno dejstvo in če vas je kaj v hlačah, ga boste tudi priznali. Četudi se s kakšnim dejstvom ne strinjate, ali ga nečete videti, še ne pomeni, da ga ni. In na dejstvih si potem zgradi vsak svoje mnenje. Če se mnenje našega sodelavca ne ujema z vašim, mu ne odrekajte legitimnosti.

Pa še tole, ko smo ravno pri dejstvih. Če nam že dajete lekcijo o tem, kako je treba operirati z dejstvi, jih nikar ne potvarjajte sami! Dejstvo je, da pride vrhniški občinski časopis na naslov vsakega gospodinjstva v vsi občini, ker mu je pač lepo poslano in ga v celoti plačuje občina, iz denarja davkoplačevalcev seveda. Ni pa dejstvo, da ga v vsakem gospodinjstvu tudi boro. Nekateri, ki ga sicer prejemajo, nam pravijo, da je tako. Ostaja pa dejstvo, da ste kot sodelavec tega časopisa v vlogi predstavnika Sveta KS Borovnica sicer, in za paravonom borovniškega vrtca, bralcem našega uglednega časopisa pove-

dali predvsem, da imate občinski časopis za »lepo branje«.

Pa veliko uspeha.
UREDNIŠTVO

GOSTJE MERCATORJEVE
KAVARNE POZOR! NE
SEDAJTE NA STOLE,
NEVARNI SO!

Takoj, ko je Mercator opremil kavarno z novimi mizami in stoli, je s stola padel gost in povzročil objektu materialno škodo, pred kratkim pa je s stola padel že drugi gost in se telesno poškodoval.

Mercator pa nič. Morda čakajo, da s »stolčka« pade vodja enote gostinstvo g. Kogovškova, vendar je za to manj možnosti, saj g. Kogovškova uslug kavarne ne koristi. Že ve zakaj.

Prosim za objavo in lepo pozdravljam!

Ivanka Gantar

Idrijski DEMOS, ki združuje občinske organizacije Slovenske kmečke zveze - Ljudske stranke, Slovenskih krščanskih demokratov in Slovenske demokratične zveze ter posameznike iz drugih Demosovih strank, je 2. aprila 1991 sprejel naslednjo

RESOLUCIJO,

ki jo naslavlja predsedniku Skupščine Republike Slovenije dr. Francetu Bučarju, in daje v vednost predsedniku Predsedstva Republike Slovenije Milanu Kučanu in predsedniku Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije Lojzetu Peterletu:

Spoštovani gospod predsednik!

Vrsta neljubih dogodkov v zadnjem času, ki odmevajo v svet, pričra, da čimprej, stvarna in vsestranska osamosvojitve Slovenije postaja skrajna nujnost. Zdi se, da so sedaj izčrpane že vse možnosti drugačnega pozitivnega razpletja in so tudi nadaljnji predvideni pogovori med predsedniki lahko samo še zavlačevalna taktika, ki postaja že farsa.

Cilji in nameni Slovenije so dobili jasno in veljavno potrditev na več kot prepričljivem plebiscitu 23. decembra 1990. Neizpodbitno se je skazalo, da doslej še noben osamosvojitveni akt ali ukrep Slovenije ni bil preurejen, kvečjemu je bil že nekoliko pozen. Slovenski ljudje in državljani Slovenije razumejo, da se z glavno skozni zid ne da, hkrati pa se tudi zavedajo, da so nas počasnost, »postopnost« in pretirana neodločna previdnost v preteklosti marsikdaj oropale za zgodovinsko priložnost in s tem tudi zatajile politično voljo naroda.

Pozivamo Vas, gospod predsednik, da skupaj s slovenskim parlamentom nemudoma in energično ukrenete vse potrebno, da bosta zares vzpostavljena in zavarovani samostojnost in neodvisnost Republike Slovenije.

V prepričanju, da tako najbolje izpolnjete voljo slovenskega naroda,

Vas prisrčno pozdravljamo!

Idrija, 2. aprila 1991

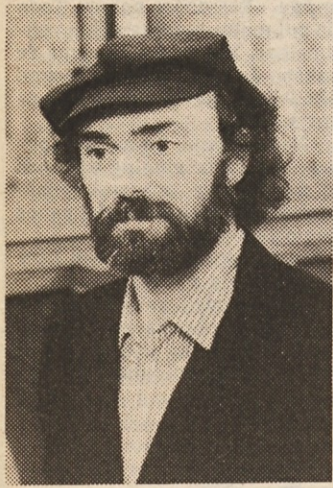
Za Idrijski DEMOS:
Marjan PODOBNIK
Tomaž PAVŠIČ

Janko SKRT

Silvo Teršek vam predstavlja

GRAD SNEŽNIK IN GRAJSKA GOSPA

Tam, kjer v zadnji sobi straši

Pod grajskim obzidjem, srednjeveško arhitekturo z renesančnim in baročnim nadihom, je grajska gospa krmila polha. Dolgi pšenični lasje. Prehodi pot za jarkom in bajerjem, eno tistih poti, ki jih je »presvetli«¹ gospod Anton Viktor knez Schönburg imenoval po članih družine. Sedanjost podobno kamnitemu lepotoju je dal prav ta zadnji lastnik snežniškega gradu. Gre torej grajska gospa skozi grajski park do grajskega obzidja h kamnitemu mostu pred železnimi vrati. Se pozna? Njena mladost se je bistrila na ljubljanski Vrtači. Predstavljajte si: oče, gospod Benčič (solist v operi in filharmoniji), igra na violino. Njen

stric pripoveduje zgodbo; o času, ko ga je druga vojna premetavala po Notranjski. Najlepše govori o gradu Snežnik. Grad? Postavili so ga ob razvalinah stare antične postojanke, da bi varoval potnike, ki so se s strahom odpravljali skozi mračne in nepregledne gozdove. Stric je pripovedoval o 38 grajskih sobanah in o tisti zadnji na podstrešju, v kateri straši. V mali Vesni so kipele predstave o grajskih skrivnostih čez pikčasto pentljo v laseh. Nekoč, ko bo velika, bi rada videla snežniški grad!

Nepozaben čas

Pozdraviva se, kjer so nekoč stali Lambergarji, Prankli in grofje Lichtemberški, gospodje, ki so v glavnem trošili denarce – izžete iz zgaranih kmetov. Zgodovina tem ljudem ne pripisuje kakšnih velikih dejanj ali pameti, pa se jih vendar, po neki čudni logiki, pogosto spomni. In grajska gospa? V bosopetem obdobju svojega življenja je želela postati slikarka. Slikala bi zrcalno podobo mesta v zeleni reki, slikala bi branjevke s »cizami«, ko odhajajo na ljubljansko tržnico. Bo Vesna uspela v življenju? In kaj pomeni – uspeti? »Biti z bogom sam s seboj!«, bi rekla njena stara mati. »Doseči notranje zadovoljstvo!«, dodaja Vesna Berce.

Zgodilo se je nekaj posebnega,

ko je spoznala grad, grad o katerem je sanjarila v otroških letih. Nekateri pravijo, da je zgodovina samo legenda, o kateri smo se sporazumeli, da ji bomo verjeli. Govorijo, da je zgodovina samo zabava, da ni več kot menjava elite, da je spisek zločinov in nesreč in da nas zgodovina vedno znova pouči, da se iz nje nismo nič naučili. Gospa Vesna Berce je študirala zgodovino in etnologijo. Nepozaben čas! Življenje je teklo hitro, skoraj bliskovito. Jutra so drsela v večer kot reka čez slap. Ni bilo časa za preračunljivost. Misli, da bo življenje samo svetloba, samo mladeniški vrisk, pa radost in vitalnost do konca. Bila je navdušena športnica. In ljubezen? Vesna Berce je bila prepričana, da bo svoje otroke vzgajala drugače; čemu skrivati in teptati čustva v sebi! Njena mati je bila stroga ženska in odločne matere znajo ohraniti vpliv na otroke, ko so že zreli ljudje. Usodna ljubezen? V isti hiši so stanovali. Mladenič je študiral gozdarstvo, pa vendar lesovje in lov nista bili njegovi edini ljubezni, vsaj po tistem ne, ko je spoznal Benčičevo dekle. Poroče, družina in v gledališki predstavi se je zamajala scena.

Mladenka postane grajska gospa

Ni težko razumeti, da je bil grajski park nekoč lepši, da čez velike sobane niso letali netopirji, da so se v srebrni sobi (grajski jedilnici) dogajale saj tako zanimive zadeve, kot v sobi gospodičnice princeze Ane. Pravijo, da je imela »grajska gnada«² tako rada mir, da so uslužbenec prepovedali rediti kokoši in peteline, ker je kikrikanje gosposdo motilo. Je bil pa snežniški grad poln tehničnih izumov – firbčnikov in domofonov, grad s centralnim gretjem, grad s turškimi in egipčanskimi soba-

nami, s »teater cimrom«³ in seveda grajsko kletjo. No, da ne pozabim na grajsko gospo; postala je gospa Berce in živeli so v Kočevju. Zaposlila se je v pokrajinskem muzeju. Narodnoosvobodilni boj je začela odkrivati tudi z druge, manj svetle plati. In se je spraševala: je res zgodovina samo legenda, o kateri smo se sporazumeli, da ji bomo verjeli?

Družina nadaljuje življenjsko potovanje po robovih kočevskih in snežniških gozdov. Ob Dürerjevi kopiji svetega Hubertusa, zaščitnika jagrov, izvem, da je postal njen mož, gozdarski inženir, državni lovec in direktor gojitvenega loveča Snežnik. Po starem bi smeli reči – cesarsko kraljevi jager. Izvem, da je mož Borut pravzaprav Marko. Oče je bil partizan. Mama je dala novorojenemu sinu ime Marko. »Moj sin ne bo imel imena po svetniku!«, je rekel oče, ko ga je prinesla domov. Marko je postal Borut. V Kozarišče, se pravi v Snežnik, so prišli pred desetimi leti. Gospa Vesna Berce je postala oskrbnica (upravnica) snežniškega gradu, protokolarnega objekta slovenskega izvršnega sveta. Prva leta po vojni so

vanj prihajali slovenski politični veljaki (najbrž tudi njihova ženska bitja!), ko je grad že nosil muzejsko poslanstvo. Tudi tovariš Broz se je oglasil v tej ostalini slovenske davne preteklosti. Zanimal ga je lov na visoko divjad, se pravi na jelene in medvede. Tistega dne mu je gospa Rezika iz Zapotoka posodila sveže posteljno perilo, da je lahko v gradu prenočil. Spal je v spalnici princeze Ane. Brozu so najbrž povedali, da je bil grad med vojno zaseden – s partizani. Leta 1944 je bil v njem »Dom dela in iger«⁴ za partizanske vojne sirote. Grad so takrat obiskovali tudi Angleži, ki so imeli v bližnjem Nadlesku zavezniško letališče. Josip Broz se ni pritoževal, da bi ga ponoči v gradu strašilo.

Novo življenje starega gradu

Vesna Berce ni hotela biti le grajski čuvaj, ni hotela samo zračiti temnih prostorov in se veseliti, če dolgo v grad nikogar ni bilo. Izdelala je vsebinski program protokolarnega objekta Snežnik in ga poslala v Ljubljano. Tam so ga brali in

se pri tem zabavali. V tistih dneh so na gradu filmali Desetega brata. Najbrž so mislili, da je Ljubljanka prevel filmski navdih. Ampak »klapa«⁵ je vendarle padla. Oskrbnica je hodila od vrat do vrat, od podjetja do institucije. Lotili so se obnove grajskega ostrešja. Korak za korakom je patinasta kamnita dragotina začela kazati znake novega življenja. Grad je dobil umetniško galerijo in izvorno vsebino kulturnih aktivnosti. Kadar Vesna Berce omeni SNEŽNIŠKE VEČERE, poudari tudi pomembnost srečanja in sodelovanja z domačinko, akademsko slikarko Stano Sluga Pudobsko. Večeri princeze Ane so le ena od uredniških zamisli snežniške grajske gospe. Ne, Vesno Berce temni grajski hodniki nič več ne strašijo. Pravilne predstave prepušča obiskovalcem. Ljudje naj se po mili volji zabavajo s tuhtanji o strahovih, škratih in vilah... in naj se, v salonu princeze Ane, zadovoljno poročajo. Tudi z novo slovensko oblastjo živi grad, kot je živel pred tem... nekatere ljudi straši in nekaj ljudi je, ki strašijo njega. Menda bi se v cerkniški občini radi znebili bremena snežniškega gradu, saj je ob gradu treba vzdrževati še grajsko pristavo in park. Tuhta se o možnosti, da bi kompleks gradu oddali v najem tujim partnerjem – Italijanom. »To se ne sme zgoditi!«, pravi Vesna Berce.

O čem razmišlja, ko se posloviva? O čem razmišljam jaz? Da se bo grajska gospa sprehodila po parku nedaleč od gradu. Gozd ima rada, vendar ji prostornost snežniških gozdov neti občutke nelagodnosti. Kaj pa njena srečanja z domačini? Razumeva jih kot svoje notranje bogastvo in hudo ji je, če vidi, da strpnost grizeta sovraštvo in nezaupanje. Veliko zadovoljstvo vam želim, Vesna Berce – grajska gospa.

NOTRANJSKE VIŽE NA KASETI

Pred kratkim je pri založbi Druga godba izšla nova kasetna Ljudski pevci in godci Z NOTRANJSKE. To je že peta kasetna iz etno serije, v kateri so doslej izšle kasete Beltinška banda, Godci iz Rezije, Trio Kras in Tamburaši iz Sodevcev. Ljudski pevci in godci z Notranjske niso stalna nastopajoča skupina. Odzvali so se povabilu Druge godbe in se skupaj predstavili na večeru slovenske ljudske glasbe v Križankah na lanski Drugi godbi, sicer pa prihajajo iz različnih delov Notranj-

ske, kjer živijo in ohranjajo ljudsko izročilo. Na kaseti je 21 skladb, vse so bile posnete v živo na koncertu v Križankah 1. junija 1990.

Citrarka ANGELCA KOŠIR je za svoj 16. rojstni dan dobila akordične citre. Igranja se je učila pri Mimi Turšičevi v Cerknici, kasneje je igrala tudi na bisernico v tamburaškem orkestru v Selšku. Angelca v 77. letu še vedno zapoje ob citrah. »Tako sem si ohranila čisto srce!«, pravi. Žal se ji danes nihče več ne pridruži.

FRANCETA ANZELJCA, po domače PETRAČA, rojenega 1924 je življenje v teh krajih izoblikovalo v pravo bloško korenino. Petja se je najprej naučil doma, vendar se sam najbolje spominja prepevanja v fantovski skupnosti, kjer je zaradi trdnega in lepega glasu vedno pel »naprej«, ostali pa »spodaj«⁶ in »čez«. Skorajda ni bilo sobotnega večera, da se na vasi ne bi oglasilo fantovsko petje, prav radi pa so odšli vasovet od vasi do vasi po celi planoti. Na enem takih vasovanj je France ugledal

svojo bodočo ženo Micko, ki je z dekleti iz ribniške doline prišla plesat na Bloke. MARIJA ANZELJCA, po domače Patračeva, je poleg dote prinesla v zakon tudi veliko ljudskih pesmi in pripovedi iz družine ribniških retarjev in krošnjarjev. Po štiriinštridesetih letih skupnega življenja še vedno rada zapojeta v dvoje in marsikatero težavo rešita kar z dobro voljo.

Loško dolino na južni strani objemajo obsežni snežniški gozdovi, ob vznožju katerih leži vas Kozarišče. Od tu izvira nekdanj daleč naokoli poznana godčevska družina Jagrov. ANTON ŠUMRADA po domače JAGER, rojen 1949 je kot otrok pobiral viže, ki sta jih oče Tone in stric France igrala večinoma »po

Angelca Koširjeva

Anton Šumrada, po domače Jager

Franc in Micka Anzeljca, po domače Petračeva

ŠOLA NA VRHU IN HOKEJ

V četrtek, 28. marca, je logaško občino obiskali ministri za šolstvo in šport Peter Vencelj. Kot se ponavadi za ministre ne spodobi, je prišel deset minut pred napovedanim rokom in se v kratkem razgovoru na občini seznanil s šolstvom v logaški občini. Obisk je bil sestavljen tudi iz obiskov. Najprej je šel zmajevati za glavo v Vzgojni zavod v Gorenji Logatec. Nato si je ogledal podružnično šolo Rove in se hitro podal na Vrh pri svetih treh kraljih, kjer je odprl prenovljene prostore podružnične šole. Ves protokol se je odvijal silno hitro, pravzaprav je Peter Vencelj prišel na vse dogovorjene točke obiska nekaj minut prej, kot je bilo dogovorjeno. Lepo, smo si dejali. Pa je minister razkril ob okrogli mizi v vrški šoli, da se pač kot tudi minister za šport mora udeležiti otvoritve svetovnega hokejskega prvenstva v Ljubljani. Predstavniki izvršnih svetov sosednjih občin, poleg logaške seveda, so ostali z dolgim nosom, saj je minister že ob 19. uri odbrzel proti Ljubljani.

Pa vendar je vsaj za sol stekel pogovor ali govor ministra v šoli.

Pogovor je stekel okrog pomena in obstoja podružničnih in deloma vaških šol. Peter Vencelj je vzel vrško šolo kar za zgled.

»Podružnice so pogosto na izpostavljenih delih«, je dejal minister Vencelj. »Demografsko so ogrožene in otrok ne bo več. Šole je torej treba obdržati. Seveda, če ne gre le za 2 ali 3 otroke.

Tudi v matičnih šolah bo število učencev padalo. Od 31.000, kot je bila močna generacija otrok, se število zmanjšuje. Razmišljanje in ukrepanje o tej problematiki ni med menoj in vami nič drugačno, le da sam trenutno zasedam mesto ministra. Šola je občutljivo vprašanje in po vsem svetu, ne le pri nas, iščejo rešitve za boljše, bolj humano šolo. Velikokrat pozabimo, da šola ne stoji zaradi nas tukaj, tudi zaradi učiteljice ne, ampak zaradi otrok. To, kar bi si jaz želel od slovenske šole, je, da sicer ne bi izgubila na svoji strokovnosti, ampak da bi razvijala dobre medčloveške odnose ob vsem potrebnem učnem programu. Zbornica je srce šole, kakor je šola srce kraja. Če je v zbornici bolezen, niso zdravi odnosi v kraju. V celoti gledano, gre za 900 šol v Sloveniji, od teh je okrog 400 podružničnih. Po-

membrno je, da so odnosi med šolo in okoljem čim boljši. Tu na Vrh sem začutil, da je pristen odnos med šolo in okoljem. Ljudje s šolo preprosto živijo. Poleg družine je eden ključnih dejavnikov, kako bomo znali uživati svojo suverenost in svobodo s šolo. Šola in družino imamo zato, da se mlad človek postavi na lastne noge. Šola v ožjem smislu izobražuje za delo, pomagati pa mora za življenje.«

Peter Vencelj je nadaljeval razmišljanje o zavodih:

»Čeprav zveni danes že smešno, so šole še vedno organizacije združenega dela. V šolo se nam je pritihtapil trg. Prodaja in proizvodnja. V šoli pa delamo nekaj več: človeka. Šola mora prerasti trgovanje, ne smemo razmišljati, ali se šola splača ali ne. Zakon o zavodih je pot, po kateri bi prišli v nekoliko bolj

normalno stanje. Merilo šole ne bo profit, ampak človek. Kako se bomo točno organizirali, še ne vem, prišla bodo navodila. Marsikaj so učitelji in ravnatelji do zdaj delali, kar ni bilo potrebno. Učenci so bili vedno dovolj kritični do tega. Sicer mislim, da slovenska šola sploh ni slaba, zakonodaja se pač mora nekoliko sprostiti. Slovenski učitelj ne potrebuje nekoga, ki bi mu iz Ljubljane od ure do ure dopovedoval, kaj mora delati in kako. Zavod za šolstvo in ministrstvo namerava usmerjati šolstvo v ciljno naravnost, to pomeni, povedali bomo, kaj mora pedagog učencu dati, nikakor pa ne bomo predpisovali recepta, kako to delati. Učitelj naj bi ne bil izvajalec, temveč postal ustvarjalec. Šola bo torej kulturno izobraževalna ustanova. Učitelju pa je zato treba priznati družbeno vlogo in ga ustrezno stimulirati. O tem se bomo pač morali dogovoriti v parlamentu. Ne vidim nobene perspektive, da se gospodarstvo prestrukturira brez sprememb v šolstvu.«

Po tem govoru ministra Vencelja so se izkazali domačini. Pripravili so prijetno domačo zakusko, za katero si je gost iz Ljubljane vendar vzel še nekaj časa. Novih vprašanj tako ni bilo moč postavljati, Venceljevo razmišljanje pa je le dalo neko sliko poti, po kateri naj bi v prihodnje stopalo naše šolstvo. Vaščani so bili veseli, da so dobili v goste ministra, vsi si le želimo, da bi se mu »besede pozlatile«.

KRAS

Foto: S. Rancov

uahcetah«. Otroci takrat niso smeli med svate, le pod oknom so lahko poslušali in čakali, da jim je gospodinja narezala potice in kak kos mesa. Spominja se, da je oče kot godec, po notranjsko »mškantar«, odhajal od doma že v petek, vračal pa se je v ponedeljek in to so vedeli

knice. Program na kaseti je Ljuba Jenček izbrala iz bogatega ljudskega izročila željo, da jim je slovenskemu prostoru predstavila manj poznano Notranjsko in njeno izvorno ljudsko glasbo.

bn

Vse foto Milan Mrčun

SNEŽNIK

Največji angleški park v Sloveniji

Iz prejšnjega nadaljevanja: ...da ne govorimo o cesti, ki z nasipavanjem postaja vse širša in vedno bolj na debelo prekriva koreninski sistem.

Poškodovan je bil tudi kamen, ki je stal na križišču v parku. Pohvale vredno je sicer, da je povzročitelj škode izdelal kopijo lepo izklesanega kamna, original spravljen na varno v grad, vendar pa je kopijo, v preveliki želji, da ne bi bila poškodovana, za nekaj metrov pomaknil v ozadje – na povsem primerljivo mesto.

Ker je za sedanjim »nultim kamnom« nekakšno »igrišče« za mali nogomet, se bom malo ustavil še na njem. Urejeno je bilo pred več kot 15 leti in je, resnici na ljubo, še vedno najlepše igrišče v Loški dolini. Kljub prijetnim spominom, ki me vežejo na to igrišče, pa se strinjam s poznavalci parkov, da igrišče v park ne sodi. Sploh, če je ta v bližini gradu. Nogometaši bi si morali poiskati primernejši prostor, zelenice pa ponovno zadržati in tako vrniti v prvotno stanje.

Bolj ko spoznavam graščinski kompleks Snežnik, bolj ugotavljam, da v njem vsakdo počne, kar hoče. Nekaj navdušenih balinarjev je na primer hotelo narediti balinišče. Ker niso dobili dovoljenja v vasi, so ga napravili tik pred grajsko pristavo. Ob prepričevanju, da balinišče ne sodi v grajski park, da za gradnjo potrebujejo dovoljenje, ki ga ne bodo dobili, so mi zabrusili: »Mi ga bomo naredili, vi pa ga podrite!«. Balinišče še vedno stoji, graditeljem v ponos, obveščeni inšpekciji pa v sramoto. Poleg gradu si lahko obiskovalci ogledajo tudi lovsko kočico in polharsko zbirko. To je vse.

Res bi morali ponuditi mnogo več, vendar ne vsega ali česarokoli, kar komu pride na misel.

V 4. členu odloka zasledimo naslednje: »Prepovedano je parkovne površine spreminjati v gozdne ali kmetijske.« V 10. členu pa: »Na območju, na katerem velja strožji varstveni režim, je dovoljena organizirana pašna goveda v pregonskem pašniku do konca pašne sezone v letu 1987, ko pašna skupnost postavi področje pašnikov v prvotno stanje.«

Današnje stanje zelenic odraža nadaljevanje zaraščanja in ga je že opisal gospod Simončič pred desetletjem. Najboljše trate in travnike kosijo okoliški kmetje, ne da bi karkoli vlagali v njihovo izboljšanje, obrobni deli teh travnikov in druge, s travo slabše zarasle površine, pa je zaraslo samosevno drevje in grmičevje.

Na obsežnih površinah proti izviru Malega Obrha so bili napravljene pregonski pašniki, na katerih se je živina še lansko leto pasla, kljub temu, da bi morali pašo prekiniti z letom 1987, pašnike pa vrniti v prvotno stanje.

Vsem tistim, ki mi očitajo, da po krivem iz parka izganjam živino – saj mora ta predstavljati prijeten prizor mest vjenim turistom – pa tole: nekdanji grajski uslužbenci so mi povedali, da so nekoč pasli živino samo na Ponudovcah, to so ograde po pobočju pod gradom, do njih pa je bila speljana ograjena pot, tako da živina ni mogla na parkovne površine. Te so kosili, s košnjo so začeli ob sv. Petru (29. junija), šele potem, ko so pokosili otavo, pa so na parkovne zelenice spustili tudi živino, vendar so jo

vsak dan gonili v hlev. Mislim, da komentar ni potreben. Kdor bi rad izvedel kaj več, naj si ogleda parkovne površine, po katerih se je v času vegetacijske dobe noč in dan paslo petnajst glav govedi.

Veliko škode se je naredilo na gozdnih površinah graščinskega kompleksa, saj sta posek in spravila lesa potekala povsem neodgovorno. Med lepo speljanimi jahalnimi in sprehajalnimi stezami so napravili z vleko nove vlake, stare steze pa temeljito razrili. Med drugim so poškodovali tudi kamniti mostič tik pod gradom, da ne govorimo o zelenicah, na katerih je ostalo vse polno vejevja in manjših kosov lesa.

Za konec pa sem ohranil takomenovano »obglavljanje lip«, poseg v dvorednem lipovem drevoredu, ki je doslej verjetno dvignil največ prahu, saj se je o njem govorilo tudi v cerkniški skupščini. Med drugim sem zasledil tudi daljšo pesnitev, ki v treh kiticah predstavi čustveno pretresnost pesnika ob dogodku:

Pri gradu je vesel živ-žav otrokom kup prijetnega podal, drevesa, ki so v drevoredu stala so krošnje svoje srečena vsa majala

Potem pa zlahtna je gospa prav iz Ljubljane k nam prišla odtlej je drevored naš tak kot bi obiskal ga sam vrag

Predstave v gradu pa se še vrstijo da umetniški nam duh bistrijo a najbrž bi princesa Ana se zjo-kala če kje v bližini teh dreves bi stala

Janez Kandare

PROTI VIŠJI RTV NAROČNINI

Na zadnji seji skupščine občine Cerknica (v torek, 26. 3.) so na pobudo nekaterih poslancev in tudi predsednika izvršnega sveta Petra Hribarja ostro protestirali proti povišanju RTV naročnine. Dogovorili so se, da bodo sestavili posebno peticijo, ki naj bi jo objavili v vseh sredstvih javnega obveščanja. Protestirajo zlasti proti temu, da lahko majhna skupina ljudi sprejema odločitve o povišanju naročnine. Povišanje – po mnenju razpravljalcev – zlasti prizadeva tiste, ki jim RA in TV ostajata edina vez z družbo.

B. D.

Lutke v knjižnici

V čitalnici Knjižnice Jožeta Udoviča se je zgodil prav prijeten dogodek: knjižničarke ter deklici Katja in Nika so uprizorile lutkovno igrice trije snežaki. Cerčniški otroci so dvakrat napolnili čitalnico, saj so jih snežaki (intriga, melanholik, gentleman) in psiček, ki se je zaradi snega in pasje radovednosti izgubil, s svojimi človeškimi lastnostmi razveselili.

Morda se bo kdo razburil in dejal: »Poglejte, koliko časa imajo, še igrice se grejo!« Naj ga potolažim. Vse je bilo narejeno izven delovnega časa, z veliko volje in s talentom.

Tistemu, ki bi si igrice rad ogledal, je v knjižnici na voljo videokaseta.

M. H.

Danica Petrovič

Foto: L. Vukelič

Dol s kulturo!

Čeprav je vstopnica v človeško družbo pismenost, od malih in velikih črk pisane in tiskane abecede naprej družbeno navdušenje nad opismenjevanjem strmo pojenjuje. Knjige so – tako menijo tudi odborniki cerkniške skupščine – (izjemam svetujemo, da člančič preskočijo) – v današnji »informacijski družbi« nekaj popolnoma nepotrebnega. Prav tako vse drugo, kar je povezano s knjigami: branje, knjižnice, knjižničarji, otroci, ki radi poslušajo pravljice, tisti starši, ki pravljice radi

berejo... in tako naprej do poljubnega konca.

Da ne bomo dolgo ovinkarili: šlo je za cerčniški »Družbeni center«, to je knjižnica in tiste pritlikline, ki poleg amaterskih pevskih zborov (in močno oslabele pihalne godbe) edini vzdržujejo spomine na kulturo... Zanimivo bi bilo vedeti, koliko občinski poslanci, ki so ob sprejemanju proračuna udrihali po Družbenem centru, da nič ne dela in da je nepotreben, berejo karkoli poleg občinskih gradiv, koliko knjig so si v življenju (zlasti pa v zadnjem letu) sposodili v cerčniški knjižnici (ki je sicer skromna, vendar lahko vsako knjigo, ki bi si jo bralec zaželel, naroči tudi iz ljubljanskih knjižnic) in kam bi otroke pred novim letom peljali na ure pravljic ali Disneyevih risank, če ne bi bilo nekega kulturniškega parazita v občini. Sploh pa so Cerčničani – kot večina Slovencev – na dobri poti, da ugotovijo, kako nepotreben

strošek je pravzaprav šolanje nasploh. Si predstavljate, koliko denarja bi prihranili, če bi odpuščali vse učitelje, vse vzgojiteljice, zaprli vse šole, prodali vse mikroskope, ukinili vse univerze – in vse preveč »brihtne« tipe? Ogromno. Leta in leta bi lahko s tem denarjem delali kaj drugega – poleg konjenice, lokostrelskih oddelkov v Janševi vojski, bi lahko naprimer oživili tudi staro slovensko bojevniško tradicijo pračarjev, iz časa turških vpadov polivalcev z vrela smolo ali kaj podobnega. Tudi ljudi z občine ne bi bilo treba odpuščati. Ljudje pa v povprečju najbrž ne bi bili nič bolj neumni, kot so danes. Kajti če hočejo danes, v vampirskih razmerah, sploh preživeti (vampirji so, da ne bo dvomov, vsi izraski in podaljški oblasti), morajo takorekoč diplomirati iz sive ekonomije in drugih praktičnih vaj preživetja.

Danica Petrovič

BORZA DELA

LOGATEC

Število nezaposlenih: 203

GRADNIK LOGATEC, Tržaška cesta 27, razpisuje prosto delovno mesto na področju GRADBENIH DEL (4 gradbeni delavci).

Dan razpisa: 22. 3. 1991

Rok prijave: 15 dni.

KLI LOGATEC, Tovarniška cesta 36, razpisuje prosto delovno mesto:

DIPLOMIRANI EKONOMIST (pom. direkt.)

Dan razpisa: 29. 3. 1991

Rok prijave: 15 dni.

IDRIJA

Število nezaposlenih: 322

Razpis prostih del in nalog: ELEKTRO PRIMORSKA NOVA GORICA – PE ENOTA TOLMIN, Zalog 11, razpisuje prosto delovno mesto NADZORNIKA (el. teh. enr. po.)

Dan razpisa: 27. 3. 1991

Rok prijave: 15 dni.

CERKNICA

Število nezaposlenih: 273

Razpis prostih del in nalog: KOVINOPLASTIKA LOŽ, Lož 45, razpisuje prosto delovno mesto EKONOMSKEGA TEHNIKA (referent predstav. Beograd).

Dan razpisa: 27. 3. 1991

Rok prijave: 8 dni.

KOVINOPLASTIKA LOŽ, Lož 45, razpisuje prosto delovno mesto: VODJA PREDSTAVNIŠTVA BEOGRAD (dipl. ekonomist).

Dan razpisa: 27. 3. 1991

Rok prijave: 8 dni.

VRHNIKA

Število nezaposlenih: 381

Razpis prostih del in nalog: FENOLIT BOROVNICA, Breg pri Borovnici 22, razpisuje prosto delovno mesto PRIPRAVNIKA (kemijski tehnik).

Dan razpisa: 29. 3. 1991

Rok prijave: 15 dni.

Kdo bo kupil Snežnik?

Usoda gradu Snežnik je še zmeraj negotova. Čeprav je grad med redkimi v Sloveniji, ki so med vojno odnesli »celo kožo«, mu ni prizanešeno po vojni. Iz bogatih, predvsem pa za današnje ljudi zanimivih kompletov grajske opreme je izginilo veliko stvari. O tem se okoli gradu govori malo, v Kranju, natančneje, na Brdu pri Kranju, kjer je doma Ludvig Zvonar, oskrbnik ali direktor vseh slovenskih protokolarnih objektov, pa še manj. On celo trdi, da na gradu ne manjka nič, razen dveh stolov zanemarljive vrednosti in ene slike, ki visi na drugem gradu.

V resnici manjka veliko več. Od zbirke orožja – gradčič je bil lovski grad – do zbirke (verjetno) kovancev, kajti v gradu je ostala vitrina, kakršne so uporabljali za numizmatične zbirke. Od kitajske sobe – ki naj bi tam bila – je ostala samo vaza brez dna. Odnášali naj bi zmagovalci...

Veliko reči so že med vojno iz gradu odnesli domačini. Mnogi, ki so nekoč v gradu delali, se še natančno spominjajo vse opreme iz gradu (in najbrž tudi tega, kam je šla), vendar o tem neradi govorijo. Doslej namreč niso imeli od prijaznosti nobene koristi. Nek ljubiteljski zbiralec starin je že pred leti za dolgo obljubljeni grajski zbirko podaril svojo zbirko – leta in leta ljubečega in potrpežljivega zbiranja – vendar je še danes ni. Njegov zaklad leži kdovekje, v prahu, in ne razveseljuje ne obiskovalcev ne njega.

Republika je že pred letom dni razmišljala, da bi Snežniški grad oživila po zgledu strmoljskega. To pomeni, da bi del gradu – stara kuhinja in prostor pod njo – uredili v »nekdanjo« grajsko kuhinjo z jedilnico, gostom pa ponudili nekdanje, srednjeveške jedi. Poleg tega bi jih oblekli v grajske obleke, piti in jesti bi jim dali iz starinskih posod (ki bi jih na koncu lahko tudi kupili, prav tako kot meče in druge dele oprave grajskih ljudi), posadili bi jih ob starinske mize, svetili pa bi jim z lučmi, kakršne so grajskim ljudem osvetljevale mize nekoč...

Vse to bi se moralo zgoditi že lansko jesen, pa se ni. Zdaj se je na grad Snežnik spomnila tudi občina Cerknica. Na veliko se je začelo govoriti, da namerava grad prodati Italijanom. Gre za neke Italijane (identiteta je precej skrivnostna), ki bi bili pripravljene v grajski kompleks vložiti 15 do 20 milijonov DEM (kot je v Delo zapisala dopisnica). Vendar bi jih posel zanimal le, če bi bilo razčiščen, kdo je lastnik.

Občina in republika se tačas pogajata za lastništvo. Občina Cerknica zahteva grad v popolno občinsko last, republika pa okleva, saj bi se morala odpovedati svojim načrtom, ki se ne omejujejo samo na grad. Brdo bi bilo namreč pripravljeno vložiti denar v konjerejo. Človek, ki bi bil pripravljen sprejeti vzrejo žrebet, je iz cerkniške občine, Janez Kandare, vendar zaenkrat ni jasno, kaj se bo zgodilo.

Danica Petrovič

KOLIKO ČASA ŠE IDRIJSKA GIMNAZIJA?

Idrijska Gimnazija Jurija Vege daje že od nekdaj kraju osnove za življenje in razvoj. Danes se na njej ne izobražujejo le mladi, pač pa namenljajo skrb tudi zaposlenim z nizko izobrazbo. Ko govorimo o iskanju novih in kvalitetnejših oblik izobraževanja, je treba povedati, je bila prav Gimnazija Jurija Vege med tistimi srednjimi šolami, ki so omogočile ponovno uvedbo gimnazije. Zaradi zahtevnosti njenih programov je primerna le za kakih 20 do 30 odstotkov populacije, kar je po normativih za obstoj šole premalo. To je zahtevalo uvajanje dopolnilnih programov oziroma pridobivanje učencev iz drugih krajev, v zadnjih letih predvsem iz logaške in vrhniške občine. Za potrebe občine in njenega gospodarstva izvajajo še programa

za oblikovalce kovin ter pridobivanja, predelave in obdelave kovin. Prav programa s področja strojništva sta tista, ki omogočata delu mladih možnost, da se usposablja doma.

Gre predvsem za tiste učence, ki se po svojih sposobnostih ne morejo vključiti v zahtevnejše programe oziroma finančno ne zmerejo šolanja izven domačega kraja. Republiški Izvršni svet pa je z letošnjim šolskim letom ukinil tako izobraževanje oziroma ga ne namerava več financirati. Že tako demografsko ogroženo območje bo zato še bolj izpostavljeno izseljevanju in socialnim nemirom.

Ko govorimo o ukinjanju dela programov, se obenem izpostavljamo tudi problemu delovanja

in obstoja srednje šole v občini. O tem je potekal posvet predstavnikov šol iz manjših slovenskih krajev, ki jih tarejo enaki problemi in usode. O tem, kaj za občino pomeni srednja šola, skorajda ni vredno izgubljeni besed, saj so to dobro vedeli že naši predniki, ki so si izborili in tudi zgradili prvo realno na slovenskih tleh. Danes se v idrijski občini približno 40 odstotkov mladih vključuje v vzgojnoizobraževalne programe. V tekočem šolskem letu je na Gimnaziji 422 dijakov, 407 učenk v programu čipkarstva, 174 se jih izobražuje ob delu. Kako bo, v naprej je še odprto. Skupščina občine bo morala reči poslednjo besedo glede zagotavljanja sredstev za dopolnilne programe in vzdrževanje samega realčnega poslojpa.

Ustanovili Športno zvezo

Zveza telesnokulturnih organizacij iz idrijske občine se je preoblikovala v Športno zvezo. Na ustanovni skupščini, ki so se je udeležili predstavniki športnih organizacij in društev v občini, so sprejeli statut zveze, izvolili novo predsedstvo in se pogovorili o finančnem načrtu. Nanj so imeli precej pripomb, saj tako kot vsa leta doslej tudi letošnji finančni načrt upošteva le programe posameznih klubov s področja tekmovalnega in vrhunskega športa ne pa tudi njihove dejanske uspešnosti. Zato ni čudno, da je večji del proračunskih sredstev namenjen smučarskemu klubu Rudar, strokovnim kadrom in najemini Športnega centra. Ker je bila večina predstavnikov kluba za korenite spremembe in tržno naravnost tudi na tem področju, predlaganih dokumentov niso sprejeli. Enakega mnenja so bili tudi glede predlaganih meril za sofinanciranje programov usmerjenega in vrhunskega športa v občini ter finančnega načrta za letos. Predsedstvo zveze so pooblastili, da do konca aprila skupaj s posa-

meznimi klubi in športnimi društvi pripravi nove predloge z upoštevanimi pripombami in jih posreduje skupščini v ponovno obravnavo.

ŠE-F

Alpinisti so šele na ustanovni skupščini zveze ugotovili, da ne bodo dobili denarja, edini idrijski olimpijec Valter Bonča pa si je moral eksistenco poiskati pri celjskem Merxu in v sosednji Avstriji. (Foto: F. Šemrl)

Prostovoljno krvodajalstvo da ali ne?

S temeljnimi spremembami v našem zdravstvenem sistemu bi kazalo ustrezno spremeniti tudi prostovoljno krvodajalstvo. Med krvodajalci, zdravstvenimi delavci in celo znotraj Rdečega križa se pojavljajo vprašanja, če ne bi bilo bolje vsak odvzem krvi kar na roko izplačati ter tako odpraviti večino problemov sorazmerno drage organizacije in animacije prostovoljnega krvodajalstva. To je pravzaprav vprašanje, o katerem bi morale odločiti najvišja državna oblast, saj gre za načelno dolgoročno usmeritev. Poleg načelnega odnosa do prostovoljnosti pa bi morali našemu krvodajalstvu poleg že omenjenih ugodnosti, izhajajoč iz dobre organizacije, vseeno ponuditi tudi druge. Neurejenost in nedorečenost le-teh organizatorjem krvodajalskih akcij v Sloveniji zadnje leto povzročila precej sivih las. Gre predvsem za zvezni zakon, sprejet pred dobrim letom brez upoštevanja vseh posledic, ki jih ima njegova veljava v Sloveniji: namreč, da pripadajo krvodajalcu za en odvzem kar dva dneva izredno plačanega dopusta. Vse lepo in prav. Toda, država je s tem hotela pomagati samo zdravstvenim ustanovam na jugu kjer je prostovoljno krvodajalstvo mnogo manj razvito kot pri nas. Več kot enkratnih darovalcev krvi je v Sloveniji namreč 100 tisoč in več, večnoma pa so zaposleni v proizvodnih delovnih organizacijah, ki morajo odobriti najmanj dvakrat toliko izredno plačanih dni dopusta na leto. Je potemtakem prostovoljno darovanje krvi v Sloveniji še brezplačno? V idrijski občini so nekateri upokojeni rudarji še vedno aktivni krvodajalci s 50 in več odvzemi, spominjamo pa se časov, ko so s to humano dejavnostjo

začeli. Dopoldan so se udeležili akcije, popoldan pa jih je čakal šiht v jami-nihče jih ni vprašal po počutju. Danes nam, hvalabogu, tega ni več treba. Na dan odvzema krvi mora imeti vsak pravico do počitka, kot to terjajo medicinske indikacije. Pa vseeno so krvodajalci različni. V občini je na primer kar lep odstotek krvodajalcev-kmetovalcev. Dopoldne pridejo na akcijo, popoldne pa jih čaka delo na njivi, ki se požvižga na zvezo in vse ostale zakonodaje. Na drugi strani pa so spet tisti, ki organizatorjem akcij mahajo pred nosom s fotokopijami iz zveznega uradnega lista ter zahtevajo, da jim pri šefih izposlušajo dva prosta dneva. Ne dajo si dopovedati, naj bi bila njihova udeležba na akciji prostovoljni humani akt in ne sredstvo za izsiljevanje dodatnega dopusta. Po obisku v lanskem letu takih v Idriji ni veliko, saj so bile krvodajalske akcije prav tako uspešne kot prejšnja leta. Odločanje o bonitetah pa so prepustili vodstvom delovnih kolektivov, kar je posamezne krvodajalce postavilo v neenakopraven položaj, organizatorjem pa pov-

zročilo marsikak glavobol. Zato bi morali program krvodajalskih akcij prilagoditi delovnemu utripu posameznih proizvodnih enot. Zakaj bi pritiskali na neko delovno organizacijo, naj odobri svojim krvodajalcem udeležbo na akciji, kadar se mudi zaradi tržišča in prihodka? Neka druga je morda ravno takrat v delovnem »zatišju« in bo zato svojim krvodajalcem rada odobrila tudi kak dan izrednega dopusta več brez posebnih težav. Predlog, ki ga je lani idrijski Rdeči križ posredoval prek občinskega poslanca v republiški skupščini, da bi krvodajalcem omogočili oprostitve zdravstvenih participacij, če so darovali kri 15-krat in več je republiški sekretariat za zdravstvo zavrnil. Razumeli bi, če bi to storil v 70-tih letih, ko smo bili kot zdravstveni zavarovanci še docela oproščeni participacij. Danes se lahko ta človekoljub upravičeno vpraša, ali nisem res prav nič naredil za to naše zdravstvo, kadar mora tako kot vsi ostali seči v žep po ne več tako zanemarljivo vsoto za najmanjšo zdravstveno uslugo.

Milan Koželj

Z novci niso trgovali trgovci...

V idrijskem kotu pa nič novega! Socialisti so se na okrogli mizi sicer spraševali v katero regijo bodo spadali pojutrišnjem, a odgovora niso našli. Kot se šušlja pa nad Notranjsko niso bili pretirano navdušeni. Sicer pa tisti, ki naj bi pomagali iskati odgovor, tu tako ali tako ni bilo. Komu je v cvetoči pomladi mar regijska prihodnost, lepo vas prosim. Novico pa vendarle imam. V Idriji že mesec dni niso odprli nobene nove trgovine. Kaže, da še s prejšnjimi ne vedo kam. To pa seveda ne pomeni, da v tem času niso oddali nobene poslovne prostora in povzročili nekaj vsem dobrodošlega razburjenja. Le kam bi od dolgočasja brez tovrstnih popestritev vsakdana?

O proračunu pa vse najlepše

Pa ne le to, da ni novih trgovin. Bojda trgovci vse bolj tenko piskajo z novci. So pa zato imeli nekaj več dela z njimi vladini možje. In žene, da ne bo zamere. Poslanci – pol zadovoljni vsaj toliko nezadovoljni s tehtanjem občinskega proračuna – so seveda v terek zvečer pošteno razvlekli njegovo sprejemanje. Seveda so ga potrdili. Menda z enim samim glasom proti. O proračunu torej vse najlepše! Komu bo po letu dni domača pleh muzika igrala pogrebne koračnice, po tolikšnem zadovoljstvu z vladino tehtnico, ne moremo zapisati prav nič zanesljivo. Sicer pa je tudi pleh muzika šele v oživljanju. So pa tudi to uvrstili v proračun in gotovo so vedeli zakaj.

Če pa dobro premislim, pa se idrijski proračun res prav lepo vidi. Za dobrih 45 odstotkov okleščeni denarji za obrambo in zaščito, že zgledata povsem drugače kot tista čudno visoka vsota, ki so jo polne tri ure sprejemali republiški poslanci. Se

pač idrijski znajo bolje, saj so se prav odločno uprli predlogu, da bi ob proračunu sejali dva dni. Saj veste, kako je dober polnočni pir v bližnji gostilni, odprti samo za utrujene poslance? Menda so se pozanimali celo policaji, če so v proračunu tudi njim primaknili kakšen dinar in so jim poslanci zagotavljali, da bodo cerkljanski policiji postavili novo streho. Hudič je le, ker so bili miličniki iz Idrije. O ljubezni med Cerknim in Idrijo pa ni da bi pisali...

Se zdalec pa v proračunu niso priškrnili samo obrambi, saj so prav urno našli celo vrsto grešnikov. Verjeli ali pa ne, med njimi so celo politične stranke. Kot je slišati, pa s to potezo ni bil prav nič zadovoljen Naprejev prvi mož. No, ampak tej edinstveni idrijski stranki, ki po nekaterih virih še, po drugih pa ne živi več (s članarino ji vsekakor bolj slabo kaže), bo za vegetiranje na voljo 90 tisočakov.

Se predsedstvu godi krivica?

Naprejev prvi mož, ki je predsedujoči družbenopolitičnemu zboru (in to kljub temu, da tu in tam tako razjezi nekatere poslance, da ti veselo razmišljajo, kako bi mu izglasovali nezaupnico), je tudi član občinskega predsedstva. Kot se šušlja, pa se le-temu godi nekakšna krivica. Pa saj predsedstvu ni kaj očitati, pa če že, se tudi njegov član iz združenega dela bolj poredko udeležuje njegovega dela. Je pa to predsedstvo nekaj navzkriž z vlado. Ta je namreč jadrno zavrnila predlog, da bi člane predsedstva mesečno razveseljevala s 25 odstotki plače, ki bi jim šla, če bi to delo opravljali profesionalno. Vlada je pač presodila, da se predsedstvo ne more primerjati z njimi. Sam hudič pa ve, kako to ve, ko pa ima v svojih vrstah pretežno neprofesionalce.

Menda na torkovi skupščini ni bilo slišati niti besedice o še vedno neizvoljenem profesionalnem podpredsedniku vlade. Kaže, da se je mandatar, z njim pa vsi poslanci po vrsti, upehal po enoletnih neuspešnih volitvah. Pa ja ne, da so vlaki z najboljšimi kandidati odpeljali iz Idrije? A da ni železnice? Dobro je, seveda pa bi vsi, ki bi uspeli razvozljati ta trd podpredsedniški voz, v idrijski občini zaslužili priznanje. Pravzaprav se prav nič ne mudi, saj so se odločili, da priznanj nekaj časa ne bodo podeljevali. Saj bi jih, pa se ne morejo zmeniti komu. Menda ne morejo spraviti skupaj niti komisije, ki bi uspela prepričati poslance. Seveda pa bo kaj lahko ob mesecu vse drugače. Dotlej pa lepo pozdravljeni!

KAJA MALOVRH

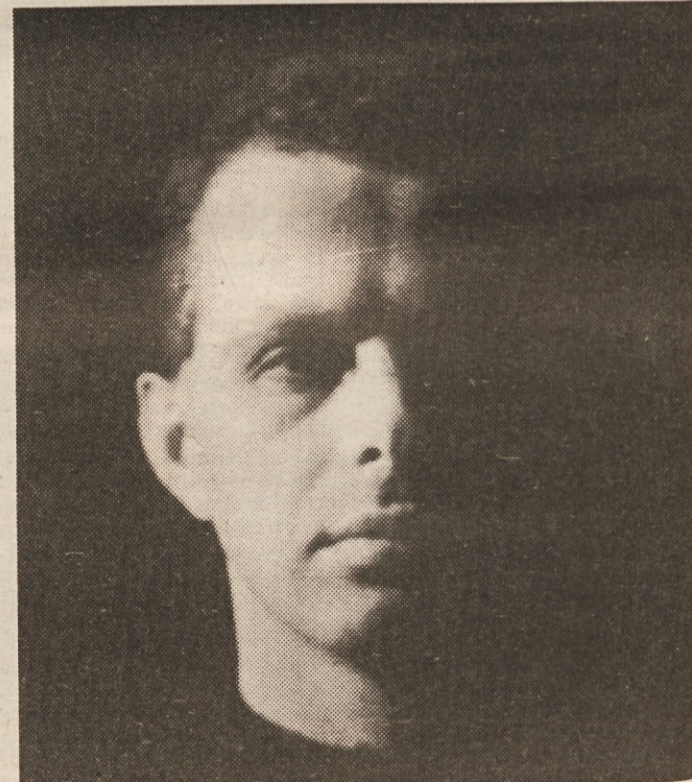
KRONIKA TEDNA

Drugi pomladni teden je bil na Idrijskem sila pester. Dela je bilo čez mero za moze postave, zavarovalnico, gasilce, zdravniške, sodniku za prekrške pa tudi ne bo dolgčas. V Kroniki beležimo štiri manjše prometne nesreče in telesno poškodbo pešca, ki ga je med prečkanjem ulice Kapitana Mihevcva, a ne na prehodu za pešce, zbil avtomobil. V Zali je tovornjak s prikolico oplazil avtobus in povzročil za 70 tisoč dinarjev gmotne škode.

Prometniki so ob koncu vikenda opravili akcijo, ki je zaradi premaknjenih urinih kazalcev trajala manj kot bi sicer. Jo pa bodo zato verjetno še kdaj ponovili. Zaradi vinjenosti so tokrat odvzeli tri vozniška dovoljenja, zabeležili 15 kršitev prometnih predpisov in napisali 5 predlogov sodniku za prekr-

ške. Prav toliko je bilo tudi primerov kršitve javnega reda in miru. Tri osebe so pridržali do streznitve. Može postave se bojijo, da bo takih primerov še več, saj se bodo s pomladjo ogreli tudi kletni prostori idrijske postaje milice. Že zdaj pa je bilo precej bolj toplo v nekem stanovanju v Idriji, kjer je zagorelo ob dimni tuljavi lončene peči. Ker je v istem stanovanju gorelo že drugič, se verjetno lončar pri popravilu peči ni najbolje izkazal. Našel se je tudi občan, ki mu spričo razmer v Jugoslaviji in dejstva, da je tudi Slovenija še daleč od Evrope, ni bilo do prenašanja vsakodnevnih krizev in težav in se je zato hotel posloviti od tega sveta. Srečanja z onostranstvom pa se je na pol poti zbal. Zašli so ga v Kliničnem centru, v rodnem mestu pa mu bodo pomagali priti k sebi.

HOMO NOVUS

V okviru 38. beogradskega festivala dokumentarnega in kratkometražnega filma so se člani idrijskega Mercur filma predstavili s kratkim, štiriminutnim eksperimentalnim delom Damjana Bogataja. Sporočilnost filma, prikazanega v okviru posebnega programa festivala, »Predstavitev zavrnjenih« je igra svetlobe in zvoka na poti od miru do kaosa, ki rodi novega človeka. Scenarij za film, ki so ga posneli s pomočjo idrijske Kulturne skupnosti, je prispeval Marjan Kavčič (na fotografiji). Po beogradskega festivalu bodo film najprej prikazali v Krakovu in Montrealu. (Foto: M. Medved)

SKUPŠČINSKA »ZELJNATA« SEJA

Na zadnji seji občinske skupščine 28. 03. se je med poslanci razvila ostra in žolčna polemika na objavo Zelenih Il. Bistrice, da so v zelju fenoli. Objava je temeljila na analizi Univerzitetnega zavoda za zdravstvo in socialno varstvo v Ljubljani; ki trdi, da je zelje higiensko oporečno. 19. 1. je bil tudi v tem časopisu objavljen članek. Pričakovati je bilo, da se bodo v dveh mesecih stvari nekoliko razpletle, da bo

jasno, kaj je z zeljem in fenoli, vendar so razmere še bolj nejasne kot takrat. Zakaj se je to zgodilo?

Zeleni so pri isti ustanovi (Univerzitetni zavod za zdravstvo in socialno varstvo Ljubljana) naročili še analizo kislega zelja. Nova analiza in strokovno mnenje v njej pa trdita, da je bistriško zelje neoporečno in da je bilo v primerjalnem vzorcu kislega zelja, vzetem nekje iz

okolice Ljubljane celo več fenolnih snovi kot v bistriškem.

Nekateri poslanci so ugotavljali, da je bilo objavljeno prvih analiz preuranjeno, saj je zaradi tega upadla prodaja zelja v Kmetijski zadrugi. Prizadeti so bili tudi kmetje, kajti prav Kmetijska zadruga jim s posebno klavzulo onemogoča odkup pridelanega zelja, če je higiensko oporečno.

Prizadet je tudi Lesonit. Nekateri njegovi predstavniki so Zelenim celo grozili z tožbo, saj so škodovali »imidžu« tovarne. Da bi zadevo še bolj zapletli, so poslanci občinske skupščine sklenili ustanoviti posebno komisijo, katera bo verjetno presojala o pravilnosti ene in druge analize.

Absurdnosti situacije se pa očitno nihče ne zaveda. S takšnimi zadevami smo vse bližje nesmislu, ki jih opisuje Kafka v svojih romanih, nihče pa na to ni pozoren. Kot da bo sedaj komisija rešila vse probleme, ki so nagrmadeni v tej dolini. Kateri lobi bo prevladal? »Nekaj smrdi v tej dolini«, bi prav gotovo dejal Hamlet, če bi poznal naše razmere.

Katere analize so pravilne? Prve, v katerih je ugotovljena prisotnost fenolov in temeljijo na Zakonu o zdravstveni neoporečnosti živil (Ur. l. SFRJ, št. 55/78 in 58/85) ali druge, ki trdijo, da je zelje neoporečno in temeljijo na Pravilniku o količinah pesticidov in drugih strupenih snovi, ki smejo biti v živilih (Ur. l. SFRJ, št. 59/83 in 79/87) in fenolnih snovi v sadju in zelenjavi ne limitira?

Pri tem naj dodam še misel, da je strokovnost Univerzitetnega zavoda za socialno in zdravstveno varstvo – TOZD Inštitut za higieno, epidemiologijo in laboratorijsko diagnostiko popolnoma diskreditirana. Isti zavod je opravil obe analizi, toda s popolnoma izključujočimi rezultati. Nobena strokovna ustanova si tega ne bi smela privoščiti.

čiti. Še celo pri nas ne. Razen, če smo res na Balkanu. Potem pa je vse možno. Kot je videti, je že tako.

Naslednja zadeva se tiče tiska in tiskane besede. Nekateri poslanci so zahtevali odgovornost Zelenih, češ da ne bi smeli dati dobljenih podatkov v javnost. Tu se zelo jasno vidi, kam pes taco moli. Ti ljudje so verjetno vzgojeni v prejšnjem sistemu in še vedno razmišljajo na boljševistični način (boljševističen je zelo antipatična beseda v tem času, vendar druge besede ne najdem). Radi bi odločali o tem, kaj se sme in kaj se ne sme. Pozabite na to, gospodje – »bivši tovariši«! Tisti časi so minili. Sicer pa odgovornost leži na stroki, torej na zavodu, ki takšne podatke daje. Imamo pač takšne Univerzitetne zavode, kot si jih zaslužimo. Nič slabše in nič boljše.

Dileme se odpirajo tudi pri Lesonitu. Tovarna je pripravila projekt za ekološko sanacijo in modernizacijo proizvodnje. Nujno potrebuje 16 milijonov DEM (samo!). Del teh sredstev naj bi dobili iz ekološkega dinarja. Toda sedaj se stvari vidijo v drugačni luči. Če bi obveljala prva analiza, potem je Lesonit upravičen do sredstev iz ekološkega sklada. Če pa bo obveljala druga, ni kriv za onesnaženost poljščin s fenoli. To pa spet pomeni, da nima pravice prositi za sredstva, ki se »na lepe oči« ne dajejo več.

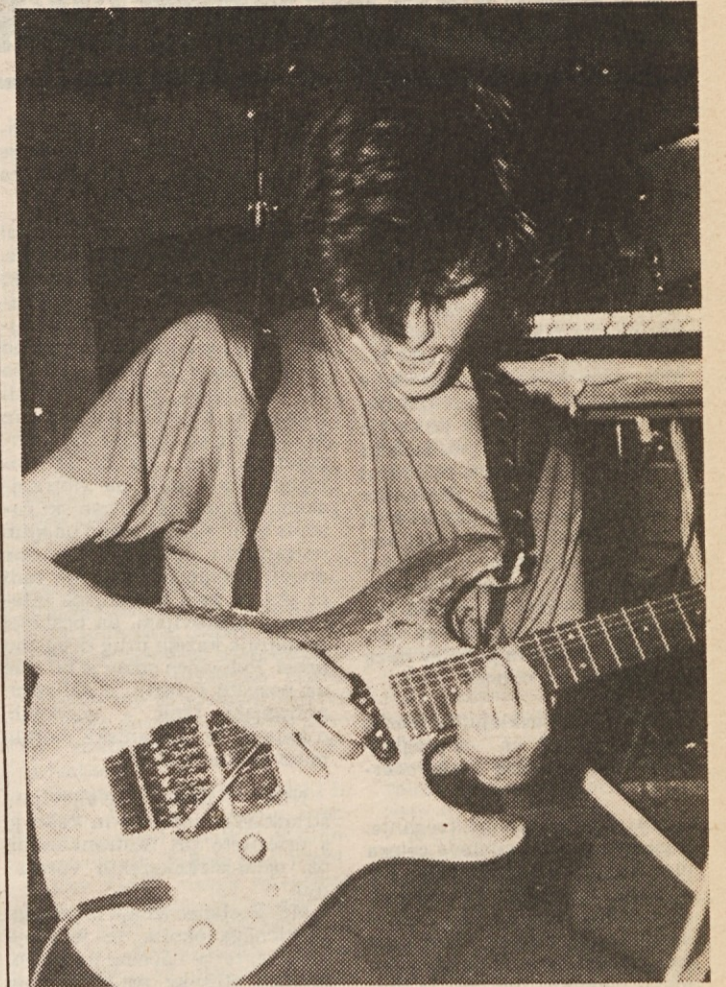
S temi zapletmi se odpira še več vprašanj kot prej. Npr.: v drugi analizi piše, da je v primerjalnem vzorcu zelja, vzetem v okolici Ljubljane, dosti več fenolnih snovi kot v bistriškem zelju. Kaj sploh to pomeni? Če bodo obveljale prve analize, potem je tudi zelje iz okolice Ljubljane onesnaženo, če bodo druge, je vse zelje neoporečno.

Sezona poljskih del se je začela in zemlja čaka. Toda nisem ravno prepričan, da je kmetom vse jasno. Kajti na vsa odprta vprašanja še vedno ni odgovora. Ugotovimo lahko le, da živimo v kaotični zmedri raznih zakonov in pravilnikov ter prepletanju različnih interesov. Toda zdravstveno stanje ljudi je vse slabše in nekdo bo moral prevzeti odgovornost ter jim povedati, kaj je resnica. KDO?

tekst: MS
foto: MG

ROCK RAPORT

...redka originalnost...

Sobota, 30. 3., STAN RED FOX v MKNŽ. Prodanih vstopnic 120, poslušalcev seveda več. Stan Red Fox so začeli z igranjem pred tremi leti v Londonu, nastopali so že po vsej Evropi (tudi pri nas – lani v LJ), izdali so dve plošči. Prvotna zasedba je bila »internacionalna« (Angležinja, dva Nemca, Nizozemec). Trenutna postava: Stephan Hachtmann – bas, kitara, vokal; Lars Rudolph – vokal, kitara, klaviature, trobenta in Ulrik Spies – bobni, elektronska tolkala. Vsi trije so Nemci in sedaj delujejo v Berlinu.

pevčevem glasu ali njegovi trobenti, iz katere so prihajali sanjski zvoki.

Po stari bistriški navadi je publika vztrajno zahtevala še, še. In ko so prišli na bis, so še enkrat dali vse od sebe. Zaključek je bil vrhunec koncerta.

Resnično, ne da se jih spraviti v noben predal. Stan Red Fox so samosvoji in prav je tako.

MKNŽ, petek, 22. 3. Tradicija rock'n'roll žurov v klubu se nadaljuje. Nastopili so STUDENI, STUDENI iz Zagreba (po mnenju najstnikov iz Revolverja najboljši zagrebški bend). Poslušalcev okoli stodvajset. Začeli okoli pol dvanajstih. Dva kitarista, bas in bobni. Kar melodični, prepletanje klasičnih vplivov, na trenutke so bili »pop«. In začelo se je kotaljenje, publike namreč. Po par komadih, ki ti zlezajo v ušesa, ne preostane nič drugega, kot da se vdano prepustiš ritmu. Dober »feeling«. Ko pa je vzpostavljen kontakt s publiko, se lahko zgodi vse mogoče. Po uri igranja se je v zraku že čutil »suspense« in napoveduje še boljše vzdušje. Toda tu so prekinili. Žal. Studeni, Studeni niso bili pripravljene iti do konca, do daske kot se temu reče. Škoda, kajti pustili so dober vtis, kazilo ga je le to, da so prehitro končali. Ali pa niso imeli več kaj povedati?

P. S. V soboto, 30. 3. ne smete zamuditi STAN RED FOX.

tekst: MS
foto: MG

Marko Smole

3. nadaljevanje

TIBET – VPRAŠANJE KOLIKO ČASA ŠE?

Na Tibetu je najmanj devet vojaških letališč, enajst radarskih postaj in tri nuklearne baze. Postal je eno največjih kitajskih interkontinentalnih balističnih baz (ICBM), usmerjenih nadzorovanju indijske podceline in Indijskega oceana. Kitajci pa v isti sapi opozarjajo na resno onesnaženost atmosfere, še posebej po nuklearnih poizkusih leta 1982 v Lap Noru, ko so ogromno prebivalstva evakuirali na jug. Nehote se pojavi primerjava z Eritrejo, Palestino, Namibijo ali celo z ameriškim Vietnamom ali ruskim Afganistanom. Razlika je le v ne tako pomembni strateški legi in neraziskanih rudnih bogastvih.

Tibetansko drugačnost pa morda še najbolj odražajo versko pogrebne procedure. Tibetanski budizem pozna več različnih vrst shranjanja posmrtnih ostankov pokojnika, odvisno od družbenega statusa v družbi za časa življenja. Pokop v zemljo, rezerviran za berače in tatove velja za nečastnega, ker je treba ljudem tega kova onemogočiti reinkarnacijo duše. Pokop v vodo je samo milejša oblika predhodno omenjenega in se ga poslužujejo za pokopavanje sirot in brezdomcev. Cilj vsakega pravovernega Tibetanca pa je pokop v nebo. Ko sem si šel pokop ogledati, me je celo pot spremljal občutek nelagodja, kajti vsak nepriklian pogled na nebeški pokop lahko preminulemu onemogoči odhod v nebo in to je po tibetanskih izročilih najhujše oskrunjenje pokojnika in prekletstvo nad družino. Vendar mi žilica ni dala miru in nekega dne sem se odpravil pred sončnim vzhodom na obredno skalo. Na to mesto po štirih dneh prinesejo truplo pokojnika. Dobro skrit sem opazoval začetek obreda, ki ga lahko spremljata le dva najbližja prijatelja in ožja družina umrlega. Po budističnem prepričanju je treba dušo osvoboditi telesa in ji omogočiti najlažji način, da odide v nebo. Ob prvem sončnem žarku se obred začne. Pogrebnik odvije truplo, ki je zavito v belo rjuho in začne počasi z ostrim nožem rezati telo v majhne koščke, začeni od tilnika proti nogam. Reže vse do kosti in koščke razmeče po obredni skali. Kosti in lobanjo položi v polkrožne odprtine v tej isti skali in jih s kijem popolnoma zdrobi. Ko opravi za evropske oči mesarsko delo, začne z glasnim vpitjem klicati nebeške ptiče. Ogromni krokarji se nato počasi v velikih krogih spustijo na skalo in nedolgo za tem že nese vsak svoj košček človeškega mesa v nebeške višave. Sedaj je duša osvobojena in se lahko nazaj na zemljo vrne v novi reinkarnirani obliki. Morda je za pokojnika to bila odrešitev, vsekakor pa je za mene ta trenutek pomenil malodane življenjsko nevarnost, kajti opazili so odsev mojega objektiva ali so celo opazili mene. Mislil sem, da sem na varni razdalji, kar se je kasneje izkazalo za neresnično in prav hitro sem si moral

pomagati po hribu navzdol, da me v navalu svete jeze niso ujeli, kajti ne vem, če bi v tem primeru lahko brali danes to pisanje. Duhovi so se nekako pomirili in čez čas sem lahko neopazno prišel po kolo, ki sem ga pustil pod goro na varni razdalji. Na varnem v hotelu sem dolgo razmišljal o jutranjem dogodku in spoznal, da je morda človeško dostojanstvo več vredno kakor peščica presunljivih diapozitivov in zgodbe o hrabrosti.

Počasi so se vtisi o Tibetu uredili in ni mi preostalo drugega kakor najti najcenejše prevozno sredstvo na sever, kajti pot sva nadaljevala naprej na Kitajsko. Edina možnost, ki se nama je ponudila kot izbira je ta, da sva lahko plačala dražji japonski expres avtobus ali pa navadnega kitajskega. Izbrala sva cenejšega in odločitev se je izkazala za dobro, kajti razlike med avtobusi skorajda ni bilo. Boljši so bili le minibus, ki pa niso bili za najin žep in so namenjeni tistim, ki imajo drugačne barve potni list. Golmud, ki je bil najina prva točka na Kitajskem, je nastal ravno zaradi povezave Tibeta s Kitajsko. Je mesto brez zgodovine, saj so ga nasilno naselili z vojsko in zaporniki. Vožnja iz Lase v Golmud traja približno trideset ur in v tem času se cesta trikrat povzpne nad pettisoč metrov, kar pomeni v vseh letnih časih izredno nizke temperature. Čeprav se sliši morda malo neverjetno, sem se v Lasi na skoraj štiritisocih metrih v septembru namakal v himalajskih rečicah in sončil pod višinskim soncem. V istem trenutku sem sicer dobil sončarico in močan prehlad, vendar je to že drugo poglavje. To zgodbo opisujem zgolj zaradi ilustracije, kakšni podnebni pogoji obstajajo na strehi sveta v prvih jesenskih dneh in da se na podlagi teh dejstev opravičim sam sebi in Metki, ker sem na avtobus lahkomišlno vzel premalo za obleči. Avtobusna povezava Lasa–Golmud je edina povezava Tibeta s svetom, če odštejemo letališče. Kitajci so sicer zgradili direktno povezavo Lasa – Čengdu, vendar je rezervirana le v vojaške namene in zanjo potrebuje posebno dovoljenje. Srečala sva par ljudi, ki so poskušali srečo na tej, kakor piše v National Geographic-u, najnevarnejši cesti na svetu z največjim odstotkom mrtvih na sto potnikov, a nihče ni uspel priti preko. Vsekakor s tem ni rečeno, da se ne da, ampak, ko sem se pogovarjal z nekim Belgijcem, ki sva ga srečala, je dejal, da je on sicer naredil prvih štiristo kilometrov, vendar tristo petdeset od tega peš. Na poti je tudi štirinajst gorskih verig, brez šale, višjih od štiri tisoč metrov. Da, da, svet je krut in ni povsod tako lepo kot pri nas doma, kajne?

Peljemo se proti Golmudu na avtobusu kitajske izdelave, ki je nabito poln do zadnjega kotička. Seveda zraven vrat

v upanju, da bo več svežega zraka in da bova lahko stegnila noge. Upanje je zaman. Čeprav sva bila zavita v vse cunje, kar sva jih vzela s seboj v avtobus (ostalo je bilo navezано na strehi), sva celih trideset ur zmrzevala kot psa, kajti na vratih sploh ni bilo centimetrske gume, ki naj bi ščitila pred vetrom. S ponosom pa lahko trdim, da sva spričo dejstev prva Slovenca, ki sta Tibet prekrizarila na mopedu, vsaj tak občutek sva imela po tridesetih urah prepaha. Pa tudi nog nisva imela stegnjenih.

Potovanje s petdesetimi Tibetanci je poleg zgoraj omenjenega detajla imelo še par cvetk. Prvo, kar me je motilo in na kar sem počasi postajal alergičen, je bilo ogabno pljuvanje »ta mastnih« po avtobusu, vlačenje vseh vrst sveč iz nosa ter brisanje le njih ob vse mogoče kljube in oprijemke na avtobusu ter ob skajaste prevleke na sedežih. Nerazumljiva mi je bila tudi osebna nečistoča sopotnikov, saj imajo vendar v poletni sezoni visoke temperature in obilico vode vsaj za osnovno higijeno. Natančno sem opazoval, a tega občutka na Tibetancih nisem opazil. Majhni otroci imajo že zaradi ekstremnih življenjskih pogojev kožo vso ožgano in razpokano, poleg tega pa še tako umazano, da se umazanija v luskah lušči stran, spodaj pa je opaziti normalno belo polt. A niso le otroci taki. Morda se ne sliši lepo, vendar marsikomu ne bi dal roki na tem avtobusu dveh svetov, ker je bilo na marsikateri rok še zaslediti sledove hrane, človeških sokov ali dobre prebave.

Pa še po nečem mi je ostal v spominu tibetanski avtobus. Po vonju. En vonj, edinstven in specifičen, se je razlegal po poti. Opisati ga ni lahko. Rad bi poudaril, da to ni smrad (niti ni vonj domače salame), ampak je znosen in podoben vonju ravnokar iz kože danega prašiča ali vonju umazane mesnice. Zakaj?

Marcel Štefančič

PRIMOREC ZA ZDRUŽENO NOTRANJSKO

NOČ: Nam lahko predstavite sebe in svoje funkcije?

MŠ: Preobsežnost funkcij je bila moja življenjska usoda, usoda v kateri se je bilo treba nenehno potrjevati, od neznantne funkcije, (prejšnji režim je imel zame rezervirane pretežno kulturne funkcije – kar niti ni bilo tako slabo), saj smo ravno skozi kulturo delali demokracijo. Moja druga usoda je življenje v majhni skupnosti, kjer se prerado dogaja, da okolje usmerja uporabnost po funkciji in tako človek postane večkratni funkcionar. Preko Slovenske demokratične zveze (stranke, ki ji pripadam), sem bil delegiran za republiškega poslanca v zboru občin, delujem v odboru za izobraževanje ter v treh komisijah, za informiranje, za ugotavljanje povojnih pobov in za medrepubliške odnose.

NOČ: Kako usklajujete službo sekretarja KZ in »nepreglednost« skupščinskih funkcionarjev?

MŠ: Gre za usodno tveganje. Zaposlitev v KZ zahteva celega človeka, občinske funkcije del človeka, republiške pa najmanj spet celega človeka. Čas je neumljen preganjalec, hkrati pa želi prizadevnost v človeku delovati nepopustljivo, kar je skoraj nemogoče usklajati.

NOČ: Kako vi kot predsednik kluba notranjskih poslancev

lahko uveljavljate interese Notranjske, za katero vemo, da je neenotna kot le malokatera druga regija na Slovenskem?

MŠ: Notranjski interesi so žal še vedno brez lastne fizionomije. Notranjska je podobna beraški malhi, nihče ne bi rad v njej ničesar imel. Nekoč se je Notranjska, to je nesporno, raztezala od Barja, Vipave do Reke. Sedaj pa so notranjski interesi postali primorski, kranjski, gorenjski in še marsičigavi interesi. So mnogoteri interesi, da bi se Notranjci spet našli na Notranjskem in tudi naš Notranjski časopis temu sledi. Vseeno pa klub notranjskih poslancev ne uspe dovolj pritegniti poslancev, tudi če gre za zelo notranjske interese in ugotavljam, da poslanci še najraje kažejo drug drugemu hrbet. Polovičen odziv je bil celo na posvetu v Idriji, o delikatni notranjski temi – gozdovih, o katerih bi Notranjska morala imeti enotno stališče.

NOČ: Kako uveljavljate strankarske interese in kako je s prioriteto pri nestranskih oz. ostalostranskih vprašanjih?

MŠ: Poslanec izhaja iz svojega političnega okolja, to je svoje stranke, tej je načelno poslušen. Interesi stranke pa se križajo s programi drugih strank. Na republiškem nivoju naj bi se vse te note skladale v enotno partituro, čeprav je najtežje uglasiti

inštrumente. Ko gre za programe nacionalne rešitve, smo si poslanci v glavnem enotni tudi z najbolj nasprotnimi strankarskimi izhodišči. Ko pa gre za strankarske detaje, finise, se kopja veliko bolj lomijo kot pa v načelnih stvareh.

NOČ: Kako po novem poteka komunikacija poslanec – baza?

MŠ: Meni kot poslancu v Zboru občin je olajšano biti poslanec, ker se mi občinski interesi, ki jih moram v prvi vrsti zastopati, kažejo skozi seje občinskih skupščin, v stikih s predstavniki gospodarstva, strank in pa seveda občani, ki me opozarjajo na življenjske izlive.

NOČ: Kaj lahko stori poslanec z afiniteto do kulture za svoj volilni okoliš?

MŠ: Skupščinska problematika je nepregledna. Svoje želje smo izrazili še pred formiranjem delovnih teles. Poudaril sem svoj interes na področju kulture, vzgoje in izobraževanja, za nacionalna vprašanja. Potem strankarska vodstva usmerjajo svoje ljudi na mesta, ki si jih bolj ali manj želijo. Žal me je delovanje v odboru za kulturo obšlo. Kulturi sledim bolj z osebnim odnosom kot s poslanskim, ker nimam te možnosti, da bi neposredno sodeloval v logih, ki se s kulturo ukvarjajo.

NOČ: Ali ste zadovoljni s svojim oz. koalicijskim vladanjem v zadnjih 11 mesecih?

MŠ: Odcepitve še ni. Podedovano nasledstvo je bilo razmajano do temeljev, zato vse tegobe današnjega časa ne smemo npriti sedanji vladi. Sedanja vlada se v mnogočem zaveda vseh slabosti in lastne nemoči. Nova oblast je celo nasledila starem režimu, ki je svoj poraz začel braniti z znamenito črno večjo maščevalnosti. Da pa bi dokazali, da to ni tako, se je za-

čelo delati naprej z istimi garniturami, kar ni najbolje. Nemogoče je s staro miselnostjo oblikovati nekaj novega.

NOČ: Kakšna je vaša usmeritev vnaprej?

MŠ: Prioritetna usmeritev je nedvomno slovenska samostojnost. Naloge izhajajo še iz predvolilnega časa in jih poskušamo na stičnih točkah usklajati z drugimi strankami. Podpirati nameravam vsa tista dejanja, ki bodo pripomogla k čimprejšnji

samostojnosti od katere si vsi tako veliko obetamo.

NOČ: Apel za združeno Notranjsko?

MŠ: Slovenija bo s svojo ustavo določila posebno funkcijo regijam. Regija pa bo dobila bolj poudarjeno, če bo nov parlament dvodomen, kar je razlog več za boljše sodelovanje Notranjske v širšem pomenu in ne samo Logatca, Vrhnike in Cerknice.

Spraševal Marko Smole

LEPŠI ČASI ZA ŽIBRŠKO ŠOLO?

V akcijo za obnovo šole v Rovtarskih Žibršah se vključuje tudi Notranjski časopis – Za najnujnejša dela bi potrebovali najmanj 800.000 din – Nekatero delovne organizacije so že obljubile pomoč

Foto: S. Rančov

V 7. številki Notranjskega časopisa smo že pisali o nevdržnih razmerah, ki vladajo v podružnični šoli v Rovtarskih Žibršah, ki sicer sodi pod okrilje Osnovne šole Edvarda Kardelja iz Gorenjega Logatca. Stavba je namreč docela dotrajana in zato je pouk v njej pogosto na meji komaj še znošnega. Skozi okenške špranje ob močnejšem deževju v učilnice teče voda, ki se v velikih lužah zbira na tleh, pri tem pa prihaja v stik z električno napeljavno, kar otroke spravlja v veliko nevarnost. Tudi vrata je že tako močno načel zob časa, da bi jih morali nujno zamenjati. Če bi hoteli stavbo izsušiti, bi morali napegljati centralno ogrevanje, poskrbeti pa bi morali tudi za vodno in toplotno izolacijo. Preurediti bi morali sanitarije in odtoke in še bi lahko naštevali. Zelo površni izračuni kažejo, da bi za najnujnejša dela potrebovali

vsaj 800.000 dinarjev, ki pa jih ta čas ne more zbrati ne matična šola sama niti logaški občinski proračun, saj za letošnje leto načrtujejo predvsem prenovo ostrišja na gorenjelogaški osnovni šoli, ki bo zahtevala veliko večje vsote denarja.

Denarne prispevke lahko nakažete na ŽR SO Logatec, št. 50110-630-12505, s pripisom: Za šolo v Rovtarskih Žibršah. Vse ostale informacije lahko dobite pri Nadi Sajovec, 741-270, int. 230.

Šola v Rovtarskih Žibršah v tem šolskem letu obiskuje 13 otrok, od tega 6 v prvem in 7 v drugem razredu. Kot smo lahko slišali na posvetu z ministrom dr. Petrom Vencljem, je takšne šole treba ohraniti, zato Izvršni svet logaške občine v sodelovanju z Notranjskim časopisom daje pobudo za začetek akcije za obnovo omenjene šole, vanjo pa naj bi se vključila tudi KS Trate, delovne organizacije (nekatero so že obljubile konkretno pomoč), zasebni podjetniki in občani, več kot doslej pa bo za obnovo morala storiti tudi matična osnovna šola iz Gorenjega Logatca. Z zbiranjem denarnih ali materialnih prispevkov bi morali začeti takoj, če bi hoteli najnujnejša obnovitvena dela končati do letošnje jeseni. Zato bo ustanovljena posebna komisija, v kateri bodo sodelovali predstavniki IS, ki nastopa kot glavni financer in koordinator akcije, predstavniki šole in krajevne skupnosti in predstavnik Notranjskega časopisa, ki bo sproti objavljala imena delovnih organizacij in posameznikov, ki bodo kakorkoli prispevali k obnovi podružnične šole v Rovtarskih Žibršah.

M. Škrlič

PO LUKNJAH V LOM

Logatčani so nekoč kaj radi zahajali v restavracijo v Lomu. Mnogi to počno še danes. Pa se, kajpak, ne gre peljati po avtocesti, ampak uporabiti dovoz s ceste Logatec-Laze. Pred leti so ob strganju asfalta z avtoceste prenesli ostržek na ta odsek. Z leti je kajpak izginil, danes te pozdravljajo luknje in razbrzdana pot. Tudi uslužbencem Loma se najbrž močno pretrese zajtrk, preden pridejo na delo.

Besedilo in slika KRAS

Malo črnega Logatca

V preteklem tednu sta bili v logaški občini le dve lažji prometni nezgodi z manjšo materialno škodo.

* * *

Po obvestilih občanov so prijeli 11 odraslih in 6 otrok romunskih staršev zaradi nasilnega beračenja. Romuni so hodili po hišah, zahtevali denar in celo nasilno vstopali v stanovanja. Niso jemali ne hrane ne oblačil, hoteli so izključno denar. Bilo je kar nekaj primerov, ko so ustavljali na cesti druga vozila, češ da nimajo bencina, prodajali železne prstane za zlate in se mnogokrat nasilno obnašali. Logaški policaji so jih torej vse prijeli in na občini so Romunom pritisnili žig, da morajo v 3 dneh zapustiti državo.

Na logaški policijski postaji skoraj vsak dan beležijo primere, ko se oglašijo občani, da so bili prevarani z »zlatim« prstanom ali govore o nasilju. Ne bo odveč opozorilo, da je treba vrata varno zapirati in ne puščati teh beračev v hišo. Bilo je namreč tudi nekaj primerov kraje.

* * *

Na veliko soboto so logaški policaji skupaj s svojimi kolegi po vsej Sloveniji med 22. uro in 5. uro naslednjega dne izvedli akcijo kontrole vinjenosti voznikov. Na logaškem območju so ustavljali vozila na priključku, na Jački, v drevoredu, v Lazah in na Petkovcu. Preverjali so torej mestno ulico, magistralno cesto in vaško naselje. Ustavili

so 75 voznikov. 8 jih je vozilo pod vplivom alkohola, vzeli so jim vozniško dovoljenje za 12 ur, 6 so jih mandatno kaznovali za druge prekrške, 28 so jih opozorili. Za Veliko soboto še ni bilo tako grozno, kajne?

* * *

Na Lomu je neznanec vlomil v jugo in odnesel avtoradio in – verjeli ali ne – vetrobransko steklo. Rezervni deli ob glasbi.

* * *

Srečanje nekega Ljubljanačana s Cerkničanom pri Krpanu. Prvi je zaupal drugemu 30.000 din za 3.000 DEM. Zelo ugodno. Cerkničan je odšel in ni ga bilo več. Poceni devize so Ljubljanačana drago stale.

KRAS + PM

NAJUSPEŠNEJŠI POSTOJNSKI KLUB

Drugo leto, 1992, bo minilo že dvajset let od ustanovitve Karate kluba v Postojni. To je bilo za tista sedemdeseta leta kar pogosto dejanje, saj te zvrsti športa slovenski prostor, pa tudi Postojna, še nista poznala. Zaradi slabega trenerskega kadra tudi treningi niso bili dovolj organizirani in je klub do prihoda sedanega trenerja Josipa Kovšca bolj živovaril. Leto 1978 je bilo za klub prelomno leto, ko je z rednimi treningi pričel Kovšca in pričel tudi izvajati kvalitetne in strokovne treninge. V teh letih so se skozi klub zvrstile številne generacije slovenskih in primorskih karatejcev, ki so s svojimi uspehi na različnih tekmovanjih ponesle s seboj tudi ime Postojne in kluba. Največje zanimanje za ta

šport vlada med osnovnošolsko mladino, nekaj je tudi mladincev in starejših članov. Josip Kovšca, nosilec mojstrskega pasu 4. dan, pravi, da za treniranje karateja ni pomembna moč, temveč volja in vztrajnost. Tisti, ki začnejo trenirati karate zato, da bi obračunali s svojimi nasprotniki, ponavadi zelo hitro prenehajo, ker ugotovijo, da karate ni tisto, kar so od njega pričakovali. Člani postojnskega kluba se vsako leto udeležujejo regijskih, republiških, državnih in tudi prijateljskih in pokalnih tekmovanj. Za tiste, ki športa ne poznajo prav dobro, naj povem, da se tekmovanja izvajajo v dveh disciplinah: v katah (za pionirje, mladince, kadete in člane) – ekipno in posamezno ter v borbah (po težnostnih katego-

rijah) za mladince, kadete in člane.

V okviru strokovnega izpopolnjevanja se člani kluba in njihov trener udeležujejo tudi strokovnih seminarjev, kjer svoje znanje obnavljajo, saj je tudi karate šport, ki zahteva vedno nova in nova znanja.

V Postojni in okolici je Karate klub eden izmed športnih klubov, ki dosega najvidnejše in najboljše rezultate. Njegovi člani prinašajo številna republiška, prijateljska in tudi državna priznanja in pokale. Pionirji so večkratni republiški prvaki v katah ekipno in tudi posamezno, leta 1990 pa so na Državnem prvenstvu za pionirje v Karlovcu osvojili 3. mesto. Uspešni pri tekmovanju so tudi

člani, ki so bili letos tretji v republiki (prav tako v katah ekipno). Vsi ti uspehi so plod kvalitetnega in rednega dela pod vodstvom trenerja Kovšca, ki je tudi sam zelo uspešen tekmovalnik in je po tekmovalnem stažu med najstarejšimi slovenskimi karatejci. Njegovo delo je cenjeno in priznано tudi izven naših meja. Karate klub iz Szhombathelya na Madžarskem ga že vrsto let vabi na poletne karate seminarje v tem mestu, kjer je Kovšca glavni trener in vodja seminarja. Za svoje trenersko delo je dobil bronasto Bloudkovo značko, ki jo podeljuje republiška športna zveza in občinska zveza za telesno kulturo. Plakete za tekmovalne dosežke pa dobiva klub že dolgo vrsto let.

Vsi, ki bi želeli to borilno veščino približe spoznati, ste vabljeni v prostore telovadnice stare osnovne šole v Postojni, kjer se izvajajo trikrat tedenski treningi karateja. Vsak ponedeljek, sredo in četrtek od 17.30–19.30, se v telovadnici te osnovne šole leta in leta zvrstijo generacije nadebudnih pionirjev, mladincev in starejših članov, ki s treningom karateja vzdržujejo fizično in duhovno kondicijo. Na treninge prihajajo celo iz Logatca, Cerknice in Rakeka in kljub oddaljenosti vztrajno in redno prihajajo na treninge. Najuspešnejši izmed pionirjev, lansko leto tretji v državi, so Peter Veljačić iz Postojne in dvojčka Sašo in Andrej Trontelj iz Rakeka, trojica, ki so nedvomno vzor vsem ostalim pionirjem v klubu. Trener kluba je v svoji dolgoletni trenerski praksi pripravil do mojstrskega naziva, črni pas 1. dan, kar 26 kandidatov. Za tako majhen klub je tako število mojstrov karateja zelo veliko in kaže tudi na strokovno znanje trenerja in voljo samih mojstrskih kandidatov. Na nedavnem seminarju v Celju je iz postojnskega kluba kar 5 od 6 kandidatov položilo za črni pas, 1. dan.

Klub je dotiran s strani občinske telesnokulturne skupnosti, letos pa ga finančno podpira tudi privatna firma Poin.

ZMAJ MED PORCE- LANOM

Popis prebivalcev. MENE MENE TEKEL. Ali po domače – prešet si, stehlan, razdeljen.

Popis prebivalcev, število in druge značilnosti. Vmesni čas med rojstvom in smrtjo. Torej gostota materiala in druge specifične lastnosti. Odgovori z naštevanjem. Čas: tri minute.

Prenaseljenost. Gostota tako velika, da ni življenjskih pogojev, sledi preseljevanje celih skupin, pogosto celo pod prisilo. Podnaseljenost. Beri izumiranje. Demografska statistika: spol, starost, zakonski stan, poklic, izobrazba, narodnost, religija. Suhoparni podatki.

Ostarele družbe, za katero so poudarjene naslednje načelne pravice: zagotovljen minimalen redni dohodek, dobro ogret in ustrezno osvetljen dom, okusna in kalorično primerna hrana, zdravstveno in socialno varstvo in lahko dostopno bivalno okolje, dostojanstvo, neodvisnost, privatnost.

Sedim med starimi zapiski in berem. Dolg in zanimiv statistični pregled števil v postojnskem okraju. Takole piše: prebivalcev 41503, davek od hišnih najemščin 6517 gl., obrtnijski davek 8387 gl., kovačev 63, krojačev 31, čevljarjev 49, brivcev 2, mesarjev 15, pekov 4. Listam naprej in štejem krčme, kar 303 jih je bilo. Pa precej žag in mlinov. Veliko je bilo tudi konjev, goveda, drobnice. Vendar... Veliko otrok ni preživelo otroštva v družini in med vrstniki. Že zelo zgodaj, s šestimi ali sedmimi leti so morali od doma za pastirke in hlapce na kmetije, za vajence v obrtno delavnice. Tako so se naučili živeti z najbolj kruto realnostjo. O kakovo-

sti njihovega življenja ne moremo govoriti, ko pa se je leta izboljšala, je bilo že manj otrok.

Poenostavljeno lahko rečem, da je nizka stopnja rodnosti pri nas odgovor družine na sedanjo ekonomsko krizo. Razmere so se v zadnjem času temeljito spremenile. Vedno manj je delovnih mest, predvsem med mladimi narašča nezaposlenost, eksistenčno potrebna sredstva pa si že tako in tako težko zagotovijo, življenjski stroški so že daleč nad ekonomsko zmogljivostjo družine, stanovanja so postala nedosegljiva. Skoraj polovica Slovencev ne hodi več na počitnice. Dopusť večinoma porabijo za delo. Napori, ki jih zahtevata poklic in vzdrževanje družine, pa puščajo sledi. Prebivalstvo je utrujeno, posebno ženske. Glavoboli, nemirnost, živčne napečnosti, nespečnost. Poleg preštevanja in razdeljevanja ter razmišljanja, kako malo otrok imamo, bi se morali vprašati, ali sploh znamo poskrbeti vsaj za tiste, ki jih imamo.

K listom papirja, ki jih bomo morali izpolniti te dni, lahko dodamo še rubriko o naših otrocih. Statistika: koliko ur preživimo v družbi z njimi, koliko pravljic smo jim prebrali, koliko pesmic smo jih naučili, koliko ur so prepuščeni videorekorderjem in računalniškim igraricam, koliko ur neopravičeno izostanejo iz šole in navsezadnje tudi koliko denarja potrošijo.

V popisu bodo pač drugi podatki: o številu sob, površini kuhinj, številu sadnih dreves.

In potem, ko bo tudi to mimo, sklenite dogovor s samim seboj. Naredite malo prepiha in vzemite si košček dneva zase. zmaj

Trener Karate kluba Josip Kovšca, mojster karateja 4. dan

Skupine za samopomoč pri postojnskem Centru za socialno delo:

TOPLA BESEDA SOCLOVEKU

Suhorje na Brkinih in skupina za samopomoč. Prva taka skupina v življenjskem okolju starejših. Še štiri skupine v Domu za starejše občane v Postojni.

S socialno delavko Julijano Kristanovo sva se dobila pred gostilno v Ribnici. Res pred gostilno, saj je bila tisto sončno popoldne zaprta. Kmalu sva našla drugo, da sva se ob kokakoli in pivu še pomenila. »Skupine za samopomoč starostnikov so prvi oblikovali na Obali in stvar se je obnesla. Z izmenjavo izkušenj v okviru socialnih služb, smo poskusili tudi na Centru za socialno delo v Postojni. Kar uspelo nam je,« nam z zvrhano mero navdušenja pojasnjuje Julijana Kristanova.

Odpraviva se na Suhorje, majhno vasico na vrhovih Brkinov.

Kot se za velikonočni ponedeljek spodobi, so nas pričakali velikonočni pirhi, predvsem pa zadovoljni obrazi Angele in Vide Volk, Pavle Šprehar – pozneje so se nam pridružili še nekateri. Kot ponavadi beseda da besedo in kmalu smo bili sredi pristrčnega nevezanega pogovora. Izvedeli smo nekaj o Suhorju: da je priimek Volk v vasi kar pogost, da v vasi živi 50 duš, da žal mladih skorajda ni in tudi ne kaže, da bi se vrnil, tudi če imajo zdaj asfaltirano cesto in telefon. »Le zapišite, da je en sam telefon resnično premalo,« nam je naročila Vida Volk. Vas je očitno predolgo »ždela« na

obrobju razvojnih tokov, mladi so odšli v dolino in si tam ustvarili družine in domove. Prav zato ni čudno, če so starejši kar nekam osamljeni. Zato jim pristrčen pogovor v skupini za samopomoč še kako prav pride.

Dobivajo se vsakih 14 dni, kar je ravno prav ob številnih gospodinjstvih in drugih opravilih. Na omenjena srečanja in klepet jih zdaj hodi nekaj čez 20. »Nekoliko nas jezi, da nas je še vedno premalo,« nam pravi Pavla Šprehar. »Saj jih vabimo, pa so se očitno preveč navadili samote. Osebno pa mi ta poldruga urica pogovora veliko pomeni. Ne vem, če bi se mu lahko še odpovedala.«

Branko Dobranič

Razmere v postojnskem gospodarstvu

ŠE STE ŽIVI

Odkrit pogovor članov postojnskega Izvršnega sveta z direktorji postojnskih podjetij. Še zadovoljivi gospodarski rezultati. Zakaj republiška vlada ne ukrepa? Zanašaj se le nase in na svoje moči.

Lepa sejna dvorana Notranske medobčinske gospodarske zbornice je bila kar pravnje mesto za pogovor članov postojnskega Izvršnega sveta z direktorji največjih postojnskih podjetij in tudi s predstavniki zbornice. Na pol zares na pol za šalo je predsednik postojnskega Izvršnega sveta, profesor Jože Mlakar, ugotovil: »Še ste živi, večina vas je prišla.« S tem seveda ni mislil na to, da bi posamezne direktorje in menedžerje onemogočil morebitni infarkt, ampak da so prišli, ker so uspeli ohraniti podjetje. In res, kazalci gospodarjenja so v občini Postojna glede na splošen položaj v republiki sorazmerno ugodni, saj so se v Postojni gibali mnogo bolj umirjeno kot v republiki.

Zato niti ni bilo slišati kakšnega pretiranega tarnanja. Vsi so se strinjali, da ne bi smeli več dopustiti ponovnega bohotenja inflacije. Opozorili so predvsem na dejstvo, da so proizvodni in razvojni kazalci v Jugoslaviji in Sloveniji že od leta 1987 obrnjeni navzdol. Vendar niti na republiški niti na zvezni ravni nimamo pošteno ekonomske analize teh silnic. Dejstvo je, so menili postojnski gospodarstveniki, da proizvodnje pri čez komaj še obvladujemo. Slovenska vlada pa žal ravno po načelu »neznano dogajanje, neznan ukrepi«. V takšnih razmerah ne preostaja drugega, kot da se vsaka gospodarska celica zanese na lastno žilavost in zmoglost preživetja. Hude čase je treba preživeti tako, da bo ostalo vsaj še kaj proizvodnih moči za poznejši razvojni zagon.

Branko Dobranič

Boljši časi za glasbeno šolo?

290 učencev in 17 učiteljev Glasbene šole Postojna se že vrsto let ne more pohvaliti z ustreznimi prostorski razmerami. Morebiti so se po sklepu Izvršnega sveta SO Postojna o faznem izdelovanju glavnega projekta za dozidavo Kulturnega doma v Postojni vsaj za korak približali rešitvi.

Čez sedem let vse prav pride – včasih pravijo skrbni gospodarji, ko spravljajo stvari, ki se jim zdijo pomembne. No, ravnatelj Glasbene šole Postojna Ivo Jelerčič si ne želi, da bi idejnim projektom za gradnjo prizidka h Kulturnemu domu v Postojni spraval v predal za 7 let.

»V tem času naj bi vendarle

našli tudi denar za uresničitev te zamisli. Glasbena šola v Postojni potrpežljivo čaka na ustrezne prostore že ves povojni čas in morebiti bodo te prostore zdaj vendarle tudi dočakali. Praktično šola nima svojih prostorov za pouk glasbe. 290 učencev imamo razporejenih v 17 oddelkov vseh glavnih instrumentov in solo petja. Kadrovsko smo še kar dobro zasedeni, četudi se iz leta v leto srečujemo s problemom stalnih učiteljev za klavir, kitaro in pihala. Zato si pač moramo pomagati z zunanjimi sodelavci.

Naj se še nekoliko pohvalim,« je pristavil ravnatelj Glasbene

šole Postojna Ivo Jelerčič. »Ni dolgo tega, kar smo na šoli dobili dva zelo kvalitetna klavirja »Yamaha«. Doslej smo klavir poučevali le na pianinih, zdaj pa bomo kvalitetno pouka lahko še dvignili.« Seveda nas je zanimalo, kaj vse pričakujejo od omenjenega prizidka. »Obeta si predvsem zadostno število učilnic za individualni pouk, baletno sobo in po vseh akustičnih zakonitostih opremljeno glasbeno dvorano s 150 sedeži. Dvorano bo uporabljala tako šola, uporabljali pa jo bomo lahko tudi za druge glasbene prireditve, saj Postojna takšne dvorane zdaj nima.«

Branko Dobranič

JAVNI RAZPIS

za izbiro izvajalcev dimnikarske službe na območju občine Logatec

1. Predmet javnega natečaja:

Izvajanje dimnikarske službe (čiščenje in pregledovanje kurilnih naprav, dimnih vodov in prezračevalnih naprav; kontrola in meritve dimne ter ostale emisije kurilnih naprav; vodenje razvida kurilnih naprav, dimovodov in prezračevalnih naprav ter kontrolne knjige pregledovanja in čiščenja teh naprav) na območju občine Logatec.

2. Pravico do vložitve ponudbe imajo:

– dimnikarska podjetja (zasebna in družbena)
– samostojni dimnikarski obrtniki
– ponudniki, ki so pri Oddelku za gospodarstvo občine Logatec vložili zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja za samostojnega dimnikarskega obrtnika in izpolnjujejo vse predpisane pogoje za ustanovitev obratovalnice samostojnega dimnikarskega obrtnika.

3. Merila za izbiro najugodnejše ponudbe:

kompletnost ponudbe, strokovnost, kvaliteta in ekonomičnost opravljanja dimnikarske službe;

4. Rok za oddajo ponudbe:

30 dni po objavi natečaja

5. Ponudbi morajo ponudniki priložiti:

a) dimnikarska podjetja:
dokaz o registraciji in izpolnjevanju predpisanih pogojev za opravljanje dimnikarskih storitev
b) samostojni dimnikarski obrtniki:
fotokopijo veljavnega obrtnega dovoljenja
c) vložniki zahteve za izdajo obrtnega dovoljenja za samostojnega dimnikarskega obrtnika:
potrdilo, da so pri Oddelku za gospodarstvo občine Logatec vložili zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja za samostojnega dimnikarskega obrtnika in da izpolnjujejo vse predpisane pogoje za ustanovitev obratovalnice;
– navedbo strokovnih kadrov, ki bi opravljali dimnikarsko službo (število zaposlenih, kvalifikacija),
– dokaz o razpolaganju s poslovnimi prostori, opremo in stroji, ki so potrebni za opravljanje dimnikarske službe,
– navedbo območja, na katerem bi opravljali dimnikarsko službo,
– terminski plan opravljanja dimnikarskih storitev za območje na katerem bi opravljali dimnikarsko službo,
– cenik dimnikarskih storitev po enotni nomenklaturi dimnikarskih storitev.

Ponudniki naj svoje ponudbe pošljejo na naslov:

OBČINA LOGATEC
Oddelk za gospodarstvo
LOGATEC, Tržaška 15

v zaprtih ovojnicah s pripisom:
»Javni natečaj za izbiro izvajalcev dimnikarske službe – ne odpiraj!«

O izidu natečaja bodo vsi ponudniki obveščeni v roku 30 dni po poteku roka za oddajo ponudbe.

Predsednik IS SO Logatec
Vladislav PUC, l.r.

Čiščenje Vrhnike!

Pobuda vrhniških Zelenih vredna prave pohvale!

Skrb za okolje ne sme biti samo stvar šolarjev, ampak nas vseh, zato je prav, da se akcije udeležimo v čim večjem številu...

V soboto, 6. aprila, v primeru slabega vremena pa teden dni pozneje bo na pobudo vrhniških Zelenih v občini stekla obsežna očiščevalna akcija. Ideja, ki si vsekakor zasluži pohvalo, je naltela na precejšen odmev, sprejeli pa so jo tudi vsi ostali, zato lahko pričakujemo, da se bodo občani množično udeležili akcije. Prav okolje je tisto, čemur v občini posvečamo pre-nalo pozornosti. Pri tem ne mislimo na delo in vztrajna prizadevanja ekološke skupine, ampak na odnos slehernega posameznika do

že pripravljeni seznama, kaj je potrebno očistiti in kako bo potekalo delo. Zbrane odpadke bodo komunalci odvažali na občinsko deponijo smeti. Na občini razmišljajo o dežurnem telefonu, kamor bi občani omenjenega dne sporočali svoje želje za odvoz večjih kosov odpadkov, katerih komunalci pri rednem odvozu ne odpeljejo. V ta namen so na akcijo vabljeni tudi avtoprevozniki, da bi s svojimi vozili pripomogli k odvažanju navlake.

Vse krajevne skupnosti bodo aktivno vključene v temeljito spomladansko pospravljanje Vrhnike. Vse glasneje se namreč govori, da bo Vrhnika med drugim gostila udeležence svetovnega kongresa oblikovalcev, za kaj takega pa ni potrebna samo organizirana pripravljenost, ampak mora biti kraj tudi primerno čist in urejen. Seveda pa očiščevalna akcija ne pomeni rešitev vseh problemov. Vsak posameznik si bo moral pač ustvariti svoj pogled na okolje, v katerem živi in popraviti odnos do le-tega, da bo tudi čistilna akcija dosegla svoj namen. Naša kulturna zavest pa mora seveda seči še veliko dlje; prisotna mora biti vsak dan in povsod, če se hočemo postavljati z urejenim in čistim krajem.

Ne sme nam biti malo mar, kje odvržemo papirček ali cigaretni ogorok. Na splošno bo potrebno za urejenost Vrhnike in njeno hortikulturno živahnost postoriti nekaj več. Stari izgovor, češ da ni denarja, je že zdavnaj preživel, na področju urejenega okolja pa še vedno vlada mrtvilo. Če smo se že lotili ocenjevanja gostiln, bi bilo prav, da bi

morda izbrali tudi najlepši vrt, cvetje na okenskih policah, vzorno urejeno naselje in podobno. Na koncu koncev oblikovalcev z vsega sveta ne bomo peljali v gostilno, ne da biti opazili in občutili življenjski utrip kraja. Za to pa, razen redkih posameznikov, nismo storili ničesar ali bore malo. Nimamo vzdrževanih zelenic, ne pravih ži-

Na vrhniški občini so opozorili, da bo morala v prihodnje vsaka krajevna skupnost na lastne stroške odstranjevati »črna smetišča«, če si ne bo dovolj prizadevala in skrbela za čisto okolje. To je lahko povezano z visokimi stroški, zato je potrebno opozorilo jemati resno.

vahnih, cvetočih gredic. Za primer lahko vzamemo vrhniške črpalkarje, ki zares vestno in prizadevno skrbijo za okolico bencinskih servisov, medtem ko je vse ostalo bolj ali manj neopazno in zanemarjeno.

Pobuda Zelenih, da počistimo pred svojim pragom, je velika priložnost, da končno storimo korak naprej in poskrbimo, da naš kraj postane čistejši in živahniji. Kraj, ki ne premore urejenih zelenic, skrbno vzdrževanih korit in gredic ter negovanega parkovnega drevja, estetskih živih mej in še česa, lahko zaman pričakuje, da bodo prihajali turisti. Slednji bodo pihiteli tja, kjer vse to imajo. In tega se moramo zavedati... Res ni vseeno, v kakšnem okolju živimo.

Drobne vesti

Od 1. do 15. aprila bo v Sloveniji potekal popis prebivalstva, gospodinjstev, stanovanj in kmečkih gospodarstev. Da bo opis potekal normalno in brez zastojev, je potrebno, da občani opremijo stavbe s hišnimi številkami na vidnih mestih ob vhodih ali jih obnovijo, če so nečitljive.

*

Komisija za raziskavo povojnih pobojev, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti, imenovana pri Skupščini občine Vrhnika, obvešča občane, da v okviru svoje pristojnosti zbira podatke in pričevanja o krajih grobišč, številu žrtev, o okoliščinah, v katerih so bili izvršeni poboji, podatke in pričevanja o pravno dvomljivih procesih in njihovih posledicah za posameznika ali skupine in drugih nepravilnostih v povojnem obdobju.

Zaradi večje verodostojnosti podatkov želimo, da je vsako sporočilo dopolnjeno

UMAZANE ZAVESE IN ŽARKE KLOBASE...

...ali gostinska plat vrhniškega turizma...

Posebna komisija, sestavljena iz priznanih strokovnjakov, pri sekciji za gostinstvo in turizem Gospodarske zbornice Slovenije, je izpeljala ocenjevanje gostiln v vrhniški občini. Med najpomembnejšimi ugotovitvami lahko omenimo, da je splošna strokovna raven gostinskih obratov na Vrhniki pod pričakovani.

Vsa opažanja še ne pomenijo, da bodo solidno ocenjeni v prihodnje lahko spali na lovorikah ali tisti slabši propadli; vsem naj bi ta akcija pomenila vzpodbudo za naprej.

Priča smo bili slabi in nestrokovni ponudbi, ponekod niso imeli jedilnih listov in cenikov, hrana je bila zelo nestrokovno pripravljena, natakarji so se zmedli, ko je bilo potrebno k določeni hrani ponuditi ustrezno vrsto pijače in podobno. Sanitarije so bile marsikje zanemarjene in zelo slabo vzdrževane. Seveda je bilo tudi nekaj izjem.

Komisija je bila pri ocenjevanju zelo stroga in natančna; zanimal jo je prvi vtis, urejenost mize, pozornost in hitrost postrežbe, pritožbe oziroma reklamacije, videz jedi, kako so le-te pripravljene, njihova kakovost, kot tudi kakovost pijač, značilnosti kuhinje določenega okolja

Tudi dekor na mizah je pomemben... Takole ga znajo oblikovati v MLEČNI

in dinamičnost ponudbe. Ocenjevali so tudi posredovanje turističnih informacij, razglednost in strokovnost osebja. Skratka vse, kar predstavlja dobro gostilno in uspešnega gostilničarja.

Na ocenjevalnih listih so se poleg mnogih pozitivnih stvari znašle tudi omembe vredne »zanimivosti«: delavka denimo ni vedela, kdo je lastnik gostilne, domače klobase so bile žarke in

premastne, svinjska pečenka je bila stara in prekuhana v omaki, v gostinski sobi je bil...

postavljen biljard, zavese so dajale vtis umazanosti, ko so gostje naročali, si je natakar praskal srbečo galvo, v sadni kupi so bila servirana neolupljena jabolka, eden od natakarjev je izjavil, da med malico ne pripravljajo jedi, mize so bile brez dekoracij in še bi lahko naštevali.

T. F.

Dogovorjeno je, da se v očiščevalno akcijo vključijo tudi planinci, ribiči in lovci, na pomoč pa nameravajo poklicati tudi gasilce; okolično kasarno bodo čistili vojaki, štab TO pa bo posodil svoje terensko vozilo za odvoz smeti s težje dostopnih mest. Pomoč so obljubili tudi kmetje.

okolja, v katerem živi, na nepremišljeno odvržene smeti in podobno navlako, katere se marsikdo rad znebi na najenostavnejši način, kar Vrhniko uvršča med zanemarjene in neurejene kraje.

Včasih se je potrebno le ozreti okoli sebe, da spoznamo, kako nerazumljivo malomarni smo do svojega lastnega okolja. Prav spričo tega vrhniški Zeleni vabijo vse občane na skupno akcijo, da počistimo smeti pred svojim pragom. V čiščenje okolja se bodo vključili učenci vseh treh osnovnih šol, v občini pa so

MLEČNA na Tržaški cesti je zbrala skupaj 54 točk in sodi v IV. kategorijo gostinskih obratov...

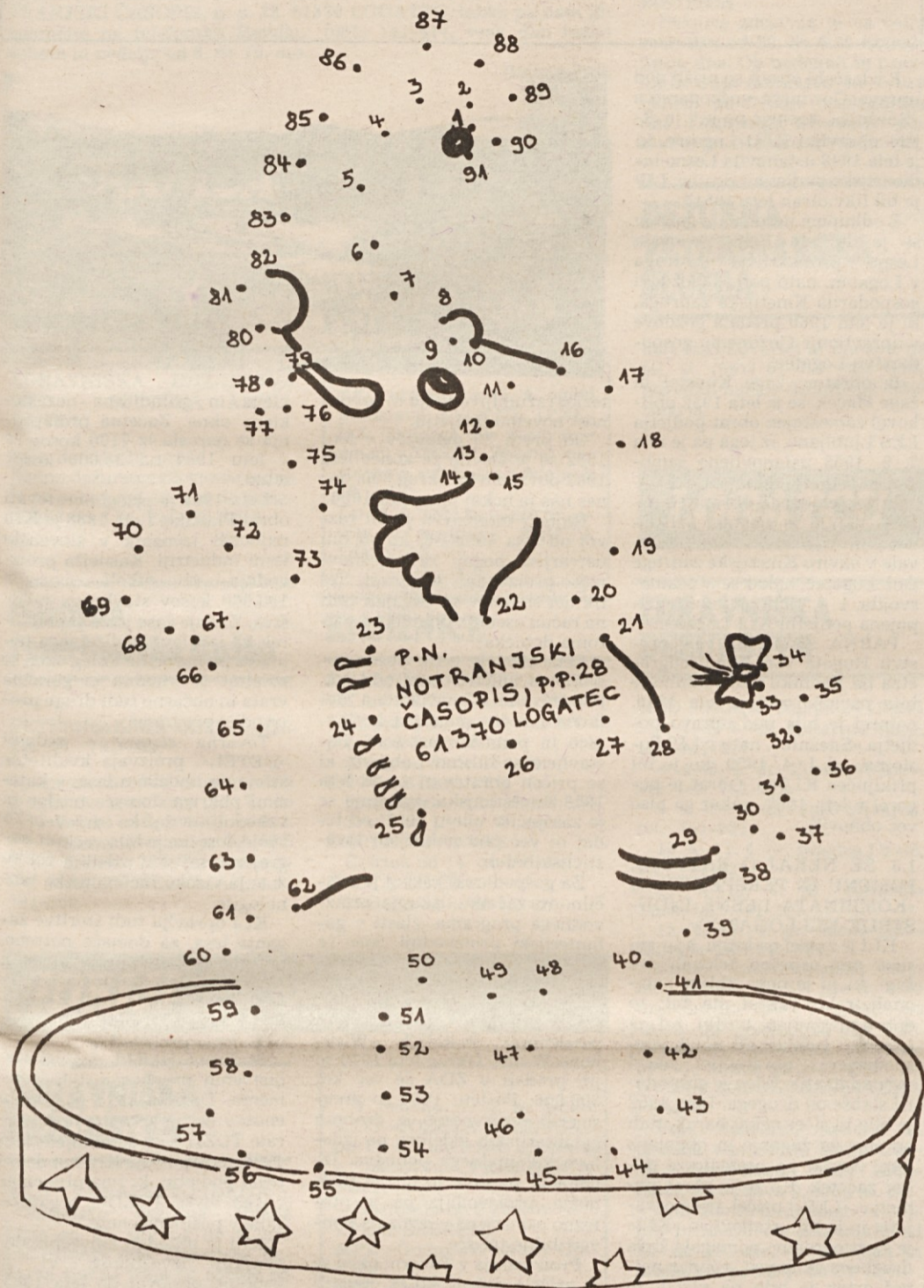
NAŠI OTROCI NA POKLJUKI!

Vzgojno varstveni zavod Vrhnika je predšolskim otrokom omogočil enotedensko šolo smučanja na Pokljuki. Ob milih zimah v zadnjem obdobju so naši otroci takorekoč pozabili na sneg. Šola smučanja so odgovorni delavci v vrteu organizirali zelo prizadevno in ničesar niso prepustili slučaju. Z malimi tečajniki je na Pokljuki tudi zdravnik iz vrhniške ambulante, ki skupaj z vaditelji skrbi za dobro počutje otrok. Tudi cena tečaja - 1250 din - plačljiva v treh obrokih, je popolnoma sprejemljiva in ne pomeni prehude obremenitve za starše v teh kriznih časih. Kljub vsemu pa so nekateri otroci ostali doma, oziroma normalno obiskujejo vrtec; nemalokdo bi namreč za kratko prehodno obdobje moral kupiti smučarsko opremo v celoti, le-ta pa ni poceni. Predvsem iz takšnih in podobnih razlogov nekateri starši svojih otrok niso poslali na šolo smučanja. Sicer pa je na Pokljuki zelo živahno, vsi otroci se dobro počutijo in užijajo v lepem vremenu pa tudi snega jim ne manjka. Pomirjeni so lahko tudi tisti, ki niso verjeli, da bo v tem poznem obdobju še mogoče smučati in se veseliti na snegu. Poleg tega pa so otroci v skrbnih rokah vrhniških vzgojiteljev in vsi skupaj smo lahko več kot zadovoljni.

Pa naj bo dovolj. Vsakdo ima pač svoje mnenje, marsikdo pa vseh teh pomanjkljivosti niti ne opazi; priznava pač gostilno, ki mu je pri sreju in kamor občasno rad zaide sam, z družino ali s prijatelji. A kljub vsemu je tistih vrhniških gostiln malo, čeprav je za Vrhniko število zadovoljivo. Namen ocenjevanja je bil, da se še izboljša, kar je do brega in popravil, kar je slabega. Cvenka za gostilne bo pri občanih zmeraj manj, turisti, o katerih tako zavzeto in prepričano sanjamo, pa bodo nedvomno zahtevali veliko, veliko več... O tem bodo morali poleg gostincev razmišljati tudi tisti, ki pripravljajo turistično strategijo Vrhnike!

KDO, KAJ, ZAKAJ - RAZVOZLAJ

Živio! Že veš kaj se bo prikazalo?
Ne. Potem pa hitro svinčnik v roke in poizkusi rešiti to uganko.
Začneš pri številki 1, končaš pa pri številki 91. Pa veselo na delo.

STRAH V KLOBUKU

Nekoč mi je ded pripovedoval, da v gozdu, blizu naše hiše, nekaj straši.

Naredil sem se junaka in se proti večeru odpravil v gozd. Dedek mi je za pogum posodil svoj klobuk in rekel: »Fant, mo-goče se te bodo bali.« S hitrimi koraki sem odšel po poti. Ko sem prišel v gozd, sem zaslišal čuden glas: rezk rezk. Stopil

sem s hitrimi koraki in ta čuden glas mi je vedno hitreje odmeval v ušesih. Začel sem teči proti domu. Tedaj je še hitreje odmevalo rezk, rezk, rezk. Čisto preplašen sem pritekel domov in se sesedel. Ded pa se je začel krohotati. »Ej fantič, tudi jaz sem nekoč tekal domov s temle klobukom.« Vzel je klobuk si ga posadil na glavo, jo obrnil in dejal: »Takole te je strašil moj klo-

buk.« Dal sem ga na glavo in poslušal ter videl, a se res v klobuku skriva tisti čudni glas – rezk rezk.

Bil mi je namreč prevelik, tako da se je dotikal ovratnika na sraciji in s tem ustvarjal čuden glas.

Klemen Ambrožič, 5. b
OŠ »Edvard Kardelj«
Logatec

V prijetni družbi z razbojnikom Rogoviležem in čarovnikom Peteršiliusom Koloradarjem

Zadnji teden v marcu je na Vrhniki v organizaciji Zveze kulturnih organizacij Vrhnika gostovala profesionalna gledališka skupina Moje gledališče iz Kulturnega doma Španski borci iz Ljubljane.

Tudi nas je organizatorica gostovanja, gospa Marta Rijavec, povabila na ogled vrhunske stvaritve znanih slovenskih igralcev.

Ob 8. uri smo se odpeljali na Vrhniko. Ker smo imeli še dovolj časa, smo si šli ogledat Cankarjev spomenik, bazen in športna igrišča.

Bližala se je deseta ura. Vstopili smo v Dom Ivana Cankarja. Bili smo nestrpni, saj nimamo dostikrat priložnosti, da bi obiskali gledališko predstavo. Začelo se je...

– Igra mi je bila v celoti všeč. Najbolj sta mi ugajala Mihec in

Pepček. Najboljši del predstave pa je bil, ko je nastopal čarovnik.

(Matej Mele, 5. d)

– Užival sem v čarovniških trikih čarovnika Peteršiliusa Koloradarja. Strah v kosti pa nam je nagnal razbojnik Rogovilež. Za smeh sta poskrbela Miha in Pepček. V igri so nastopala sama znana imena, ki sem jih poznal že iz oddaj po televiziji. Navdušila me je scena.

(Miha Razdrih, 5. d)

– Najbolj všeč mi je bila vila. Obležena je bila v roza krilo in ovita v bele tančice. Imela je dolge lase, v njih pa srebrne trakove. Bila je zares prelepa.

(Erika Felicijan, 5. d.)

– Predstava mi je bila zelo všeč, ker v njej nastopa Jurij Souček. Odlomek Razbojnika Ro-

govileža sem videl že po televiziji.

(Uroš Petrič, 5. d)

– Iz vsega srca si želim, da bi nas tovarišice še večkrat peljale v gledališče.

(Roman Košir, 5. d)

Vsi učenci smo hvaležni ZKO Vrhnika, ker nam je omogočila, da smo se obogatili z lepoto gledališke umetnosti. Upamo, da bomo še kdaj lahko uživali ob pogledu na odrsko dogajanje v Domu Ivana Cankarja na Vrhniki.

Se posebno veselo pa nam je igralo srce ob igri priznanih slovenskih gledaliških umetnikov, ki se jim ob tej priložnosti zahvaljujemo za nepozabne trenutke.

Učenci 5. a, b, c, d in 6. a, b, c, razreda OŠ Notranjski odred Cerkljica

NOČ POP'S

1. INNUENDO – QUEEN
2. REKLA JE NE – DON MENTONY BAND
3. SMOKVICA – TAJČIČ
4. JUSTIFY MY LOVE – MADONNA
5. KNOCKIN'ON HEAVEN'S DOOR – GUNS'N'ROSES
6. IT TAKES TWO – TINA TURNER and ROD STEWARD
7. MARIJA POMAGAJ – SOKOLI
8. CANDY – IGGY POP and KATE PERSON
9. ZA SVOBODO – PETER PAN
10. BELI PORSHE – CHRISTINE
11. COMING OUT OF THE DARK – GLORIA ESTEFAN

NOČ POP'S

GLASUJEM ZA PESEM
Nagradno vprašanje: Kdo je pevec na sliki in pri katerem ansamblu poje?
.....
.....

Moj naslov:

12. LOVE WILL NEVER DO (WITHOUT YOU) – JANET JACKSON
13. MIRACLE – JOHN BON JOVI

Novost na lestvici je skladba ansambla SOKOLI, Marija pomagaj, nagradno kaseto dobi Nared Doroteja, Vodovodna 40, 61281 Rakek

– Grafični listi so izdelki šestošolcev iz O.Š. Edvarda Kardelja v Logatcu in sicer so nastali pri rednem pouku likovne vzgoje.

– V likovni kvaliteti so dela toliko močna, da bomo z njimi upali konkurirati na tradicionalni elitni prireditvi – Jugoslovanskem grafičnem bienalu mladih v Kostanjevici (letos).

– Naši učenci tu že vrsto let dosegajo priznanja, celo bronasta medalja se nam je pobleščala.

Slavka Sark

Damjan Meze, 6. a OŠ E. Kardelj, Logatec: Zdrav zajtrk?, 1991

Matej Nagode, 6. b, OŠ E. Kardelj, Logatec: Točka s konjem, 1991

KATARINA IVANČIČ

PELE SO ŽAGE LOGAŠKE

5. NADALJEVANJE

LETO 1921:

1. Anton ČUK, Blekova vas 28, trgovina z lesom
2. Anton JERINA, Dol. Logatec 40, trgovina z lesom
3. Fran OBLAK, Brod 29, trgovina z lesom
4. Ivan FURLAN, Dol. Logatec, trgovina z lesom in parna žaga
5. Jakob MAČEK, Dol. Logatec 12, trgovina z lesom
6. Ivan RIHAR, Gor. Logatec št. 4., trgovina z lesom
7. Anton KUNC, Rovte 102, trgovina z lesom
8. Jakob KUNC, Rovte 97, trgovina z lesom

LETO 1922:

9. Matevž TRATNIK, Ravne pri Žireh, trgovina z lesom
10. Gregor TRŠAR, Brod 1, trgovina z lesom
11. MAČEK-GREGORIG-HREN, javna trgovska družba

LETO 1923:

12. Jožef Smole, Dol. Logatec 45, trgovina z lesom

LETO 1927:

13. Ignac PELHAN, Žiri, trgovina z lesom
 14. Josip KUNSTEL in sin, trgovina z lesom v Logatcu in Vrhniki
 15. Franc LENASSI, Gornji Logatec št. 33, posestnik in trgovina z lesom
 16. HODNIK-VOUK, od leta 1926 javna trgovska družba, od leta 1927 trgovina z lesom.
- Bilo je še več manjših trgovcev z lesom, ki pa so zaradi hude konkurence hitro propadli. Bati se je bilo zlasti italijanskih kupcev, ki so krivi za marsikatero tragedijo. Pravijo, da je vzrok za prezgodnjo smrt Antona Gregoriga, ki je naredil samomor leta 1931, prav neki italijanski kupec, ki ni plačal lesa. Konkurenca v Logatcu je bila nelo-

jalna, saj se niso dogovarjali za cene, delitev trga in o ostalem. V Vrhniki so na primer imeli lesni trgovci svojo zadrugo, kjer so se o vsem potrebnem usklajeno dogovarjali.

Les so kupovali od privatnikov v bližnji in širši okolici. Cene so bile sprva ugodne, kar priča tudi veliko število registracij. Okrog leta 1930 pa je nastopila kriza in takrat je bilo tudi največ obratov opuščenih.

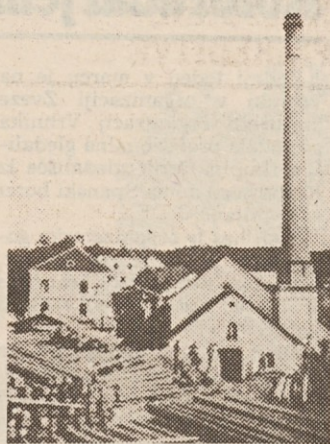
Delovna sila je bila dokaj dobro plačana, vsaj v primerjavi s takratnimi življenjskimi stroški. Resda ni bilo pretiranega izobilja, vendar pa številne trgovine, kulturno življenje v Logatcu, ter nasploh živahen življenjski utrip kraja, pričajo, da so bili to dokaj dobri časi za Logatec. Delavci pri zasebnikih so bili velikokrat bolje zaščiteni kot danes. Lastniki so se morali podrežati strogim predpisom in zahtevam sindikalne liste.

Les so prodajali največ v Italijo, od tam pa celo na afriško celino. Prevažali so ga po železnici ali s tovornjaki.

Red pa je bil veliko večji kot danes. Pravijo, da je bil na »Trohovi« žagi in skladišču tak red, da so bili celo zahtevni italijanski kupci začuden. Trami so bili strokovno obdelani, kot da jih ne bi obtesala človeška roka ampak stroj.

Nasploh so bili Logatčani znani kot izvrstni tesači, saj je imela skoraj vsaka družina dobrega tesarja. Za primer naj navedemo podatek, da je bilo od leta 1893-1914 izdanih več kot sto delavskih knjižic samo v občini Hotedršica, lastniki teh knjižic so bili v večini tesači ali drugi lesni delavci. Pogosto se tradicija prenaša iz roda v rod.

Zelo poznani so izvrstni logaški mizarji, ki so delali bodisi samostojno ali v mizarški delavnici »Javor«, ki je obratovala

v času od 1921 do 1937 na mestu, kjer sedaj obratuje »Gradnik«. Več o tem bo opisano v posebnem poglavju.

II. svetovna vojna, ki je mnoge močno prizadela, je nekaterim prišla celo prav, saj so se prilagodili novim razmeram in prav tako trgovali in delali naprej.

Navedimo še podatke iz registra: LETO 1942:

17. Valentin ČEFUTA, Dol. Logatec 5, trgovina z lesom in kurivom na debelo
18. Anton PETKOVŠEK, Blekova vas 25, trgovina z lesom
19. Andrej DEVJAK, Dol. Logatec 44, trgovina z lesom
20. Franc JAPELJ, Dol. Logatec 41, trgovina in izvoz lesa
21. Anton MERLAK, Rovte 13, trgovina z lesom
22. ČEFUTA-RAJER (BORIS) - od leta 1943, trgovina z lesom, j. trg. dr.

Nekateri mizarji so delali za časa Italijanov, drugi pa vso vojno. Izdelovali so razno opremo, barake, vojaške kovčke, drugi spet tisto, kar je bilo vedno potrebno - mrtvaške krste (Borštnar).

Italijanska oblast je bila pozitivno naklonjena do raznih lesnih trgovcev in mizarških delavnic.

Za lesarstvo na Logaškem je po koncu II. svetovne vojne značilen propad zasebne lastnine, ki je posledica povojnega entuziazma nove oblasti. Nacionalizirani in zaplenjeni so bili največji obrati: Lesna trgovina in Žaga Maček, Kunstel, Tršar, Hodnik-Vovk, odvzeli so premoženje Grassiju, Lenassiju, Windischgraetzm.

Zaplembe so bile izvršene že leta 1945, nacionalizacije pa na podlagi zakona 6. 12. 1946. Nekateri postopki so se reševali še več let, obljubljeni je bila tudi odškodnina za nacionalizirano imetje, vendar ni bila nikoli izplačana.

»BIO« SEDEŽNO POHIŠTVO

TI NAŠI STOLI SO MODA ZAHODA!

Razlaščeni obrati so prišli pod upravo Gozdnega gospodarstva »Snežnik«, kasneje pa je z imetjem upravljal KLO Logatec, ki je leta 1948 ustanovila Lesno industrijsko podjetje Logatec. LIP je bil likvidiran leta 1951.

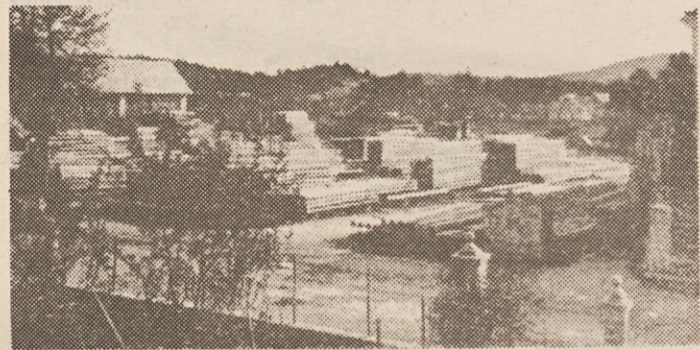
Z odkupom in sanaciji gozdov se je do leta 1948 ukvarjala Lesno produktivna zadruga v Logatcu, nato pa je z gozdovi gospodarila Kmetijska zadruga, ki je leta 1960 predala gozdove v upravljanje Gozdnemu gospodarstvu Logatec.

Iz obratov: žage Kunstel in žage Maček, se je leta 1952 oblikoval samostojen obrat podjetja LES Ljubljana, iz tega pa je leta 7. 9. 1953 ustanovljeno samostojno podjetje KLI LOGATEC. Iz zaplenjenega obrata HODNIK VOVK je nastala »HRUŠICA«, ki je do leta 1956 delovala v okviru Kmetijske zadruge Dol. Logatec, nakar se je osamosvojila. 1. 4. 1959 pa je bila pripojena podjetju KLI Logatec.

PARNA ŽAGA na veleposestvu Hugota von Windischgraetza na Ravniku nad Planino je bila nacionalizirana leta 1946, najprej je bila pod upravo podjetja »Snežnik«, nato v LIP Postojna, od 1. 4. 1959, ko je bil priključen KLI-ju. Obrat je pogorel v letu 1967, nakar ga niso več obnovili.

1.5. ŠE NEKAJ O RAZVOJU, POMENU IN PERSPEKTIVAH »KOMBINATA LESNE INDUSTRIJE-KLI LOGATEC«

KLI je zrasel na kraju, kjer sta sicer prej uspešno delovali dve žagi, ki ju je nova oblast nacionalizirala. Takrat sta bili to dobro opremljeni tvrdki, žal pa je stalno menjavanje novih »gospodarjev« povzročilo nagel propad imetja. Eden je gospodaril slabše od drugega. Leta 1952 je bilo tu sicer nekaj barak, tudi opreme za žaganje in obdelavo lesa, vendar pa premalo za dober začetek. Ko se je obrat podjetja »LES« pričel osamosvajati in je bil ustanovljen »KLI« je sicer ogromno pomagala širša družbena skupnost, vendar največ žrtev je bilo na plečih in rokah tistih, ki so »gradili« KLI, z idejami, delom v proizvodnji in v »prostovoljnih« delovnih akcijah. Slike dokazujejo, koliko volje so imeli prvi delavci, spomini še pripovedujejo danes

teško razumljivo voljo in predanost novemu podjetju.

Od prvih 20 delavcev v letu 1952 se je število že konec leta 1953 povzpelo na okrog 300, danes nas je nekaj manj kot 1000.

Najbolj intenziven je bil razvoj od leta 1953-56, ko so bili ustvarjeni pogoji za najosnovnejšo proizvodno dejavnost. Velik del sredstev so odvajali tudi na račun osebnih dohodkov, oziroma dobička.

Leta 1957 je velik požar popolnoma uničil strojni oddelek, prirezovalnico, mehanično delavnico, ročno montažo, kotlovnico in pomožne prostore. Postavljeni so bili novi objekti, ki so pričeli obratovati že od leta 1958. Investicijska izgradnja se je zaključila v letu 1987, od tedaj ni več pomembnejših investicijskih del.

Za gospodarski razvoj je značilno v začetku iskanje proizvodnega programa, zlasti v galanterijskih proizvodnji, kjer so do leta 1973 poskusno ali serijsko izdelali več kot 80 artiklov.

Glavni proizvod so bili obešalniki, najpomembnejši, tudi patentirani obešalniki »Wishbone-W-55«. Okrog leta 1970 so jih prodali v ZDA že več kot 600.000. Po letu 1960 so preusmerili proizvodnjo iz drobnih galanterijskih izdelkov na izdelavo kolonialnega pohištva. Izdelovali so stole in mizna podnožja, proizvodnja pa je pretežno usmerjena v izvoz na konvertibilno tržišče.

Proizvodnja v Tovarni oken se je pričela potem, ko so opustili proizvodnjo zofa okvirjev za izvoz v obnovljenem mizarškem obratu leta 1959. V letu 1960 so izdelali prva okna za firmo »KAUPP«-ZRN. V letu 1961 so začeli izdelovati lakirana zaste-

klena in grundirana nezasteklena okna. Začetna proizvodnja se narasla iz 7100 kosov že v letu 1964 na 38.000 kosov letno.

Leta 1967 je pričel obratovati obrat Plastike. Leta 1968 je KLI najboljši izvoznik v slovenski lesni industriji. Kasnejša proizvodnja ni nikoli presegla 100.000 kosov stavbnega pohištva. Zadnje čase je večji poudarek na izdelavi kvalitetnega pohištva po naročilu. Poleg oken se izdeluje še vhodna in garažna vrata in občasno tudi druge proizvodne programe.

Tovarna strojev - sedanjí »DETEL«, proizvaja kvalitetne stroje za obdelavo lesa, s katerimi pokriva domače tržišče in vzhodno evropske države. Za svoje dosežke je bila večkrat nagrajena, saj je v izdelkih veliko znanja visoke računalniške tehnologije.

KLI opravlja tudi storitve žaganja lesa, za domače potrebe, potrebe okoliških prebivalcev in za prodajo lesa na domačem tržišču in v tujini. Tudi Žaga je bila deležna številnih investicij in širjenja proizvodnje.

Statusno je KLI doživel več bistvenih organizacijskih sprememb. Do leta 1974 je bilo to enotno podjetje, nato se formirajo TOZD-i, ki so ukinjeni leta 1988, nato posluje KLI kot družbeno podjetje, ki ima organizacijsko bivše TOZD-e organizirane v poslovne enote.

KLI je bil eden največjih slovenskih izvoznikov, ki je uspešno posloval do leta 1985, nakar se je kot posledica sprememb na svetovnem trgu pričela »rakova pot«, prej največji logaški gigant, pride v krizo, ki pomeni vedno večje težave zlasti na finančnem področju.

PREVEDEL IN PRIPRAVIL: MATJAŽ MIŠIČ

Irene Winner:

PODLISTEK 10. NADALJEVANJE

SLOVENSKA VAS - ŽEROVNICA 1971

Odpravljanje revščine

Po letu 1848, ko je bil odpravljen fevdalizem, je vas dobila določeno stopnjo ekonomske samostojnosti. Kmet se je soočil z novimi zahtevami pofevdalne družbe, davki so zamenjali fevdalne dajatve, nestalnost svetovnega trga pa je postala grozljivejša od vladanja zemljiškega gospoda. Jasno je, da so Žerovničani imeli premalo zemlje, da bi se preživljali s kmetijstvom, zato so bile pogoste oblike plačnega dela ter ukvarjanje z obrtjo. V kritičnih obdobjih so zastavili posestvo ali se odločili za izseljenišvo. Do povojnega obdobja so lahko tisti, ki so imeli malo zemlje, postali vaški specialisti, vendar vsi niso uspeli, ker je bilo

zaposlovala pa je okrog 30 delavcev, ki so dobili na uro od 1,5 do 2 dinarja. Gozd je bil za Slovence vedno najpomembnejši vir naravnega bogastva. Za kmeta je bil gozd zlata rezerva, ki mu je bila na voljo v nepredvidenih situacijah, kot so slaba letina, bolezen ali visoki davki. Prodaja lesa je še danes pomembna aktivnost, čeprav je eksploatacija gozda za lasten dobiček strogo omejena. Pred letom 1880, ko kmetje še niso imeli svojega gozda, so od grofa kupili les, debela dali razrezati ter deske nato prodali. Podobno so delali vaški mlinarji preden so dobili v last gozd. Prodajanje lesa je zahtevalo precejšnje napore, saj so bili grofovski gozdovi v gričevju onstran jezera. Ko so bila debela posekana, so jih najprej spravili po pobočju do jezera, nato pa so jih zvezali skupaj ter s tem naredili splave. Le bukve, ki so se potopile, so prepeljali s čolnom. Ko so jih tako prepeljali čez najgloblji del jezera, so jih pustili tam do zime, ko je gladina vode padla. Takrat so les z voli zvezali po snegu do mlinov. Ko so bile deske zrezane, so jih z vozovi peljali v Trst oziroma na Rakek, kjer so bili tedenski sejmí, ki so jih pogosto obiskovali razni trgovci.

Leta 1857 je bila zgrajena železnica Ljubljana-Trst in Rakek je postal glavna postaja za natovarjanje lesa. Veliko kmetov je bilo tako ob zaslužek, ker je začelo propadati prevoznništvo, po drugi strani pa je za nekatere pomenilo nov vir zaslužka. Vaščani so začeli prevažati les za lokalne posestnike iz Loške doline na Rakek, kar je pomenilo glavni vir stranskega zaslužka vse do obdobja po drugi vojni, ko so vozove nadomestili tovornjaki. Vsi, ki so imeli vozove, so se lotili tega opravila in tekmovanja med njimi so bila mnogokrat ostra, tako da so Žerovničani že ob štirih jutraj zapuščali vas, samo da bi prišli v Lož pred svojimi tekmeči. Velikokrat je bila pot zaman in zato so se domov vračali prazni. Tisti, ki so tovor naložili, so se v vas vrnili popoldne in se naslednji dan odpravili na pot do Rakeka. Vaščani pravijo, da so v časih Avstrije lažje dobili dele tisti, ki so lahko dokazali, da so volili liberalce. V obdobju med obema vojnoma je kmet za dvodnevno vožnjo dobil od 100 do 300 dinarjev. V tem času so obogateli mlinarji, ki so imeli žage, saj so rezali les tako zase kot za druge vaščane ter za lokalne posestnike.

Tudi tihotapljenje konj je med vojnoma pomenilo pogost vir zaslužka. Do konca druge vojne, ko so bili Javorniki meja med Italijo in Jugoslavijo, so mnogi vaščani, ki so poprej kupili konje na Hrvaškem, skušali le-te spraviti skozi gozd na drugo stran meje ter jih tam prodati za dvojno ceno. Nekateri so pri tem ujeli, štirje pa so bili ubiti, vendar nihče izmed njih ni bil iz Žerovnice. Medtem, ko so možje tihotapili konje ter vole, so ženske tihotapile meso, maslo in jajca v zameno za italijanski riž in saharin. Mesar v bližnji vasi je pripomnil: »Brez tihotapljenja je sedaj kar malo dolgčas.«

Sejmi v vasi so bili na hribu pri cerkvi šestrakt na leto in sicer: 12. 1., 14. 2., 27. 5., 20. 6., 7. 9. in 15. 12. Vaščani so obiskovali tudi sejme v drugih vaseh. Kupci so včasih prišli tudi od drugod kot npr. iz Moravske, Ostrave ter Opatije. Na sejmihi so prodajali tudi blago, orodje, vrvi, sladkarije in drugo. Posameznik je lahko kupil dovoljenje, ki mu je omogočalo, da vodi semenj, dobiček pa pospravi v svoj žep. Sejmi so bili tako priložnost za celodnevno sklepanje kupčij, veseljačenje in podobno.

Revščina je vseskozi grozila vasi. Bogatejši kmetje so lažje prenesli krize kot mali kmetje, specialisti in hišarji, ki velikokrat niso imeli dovolj sredstev, da bi plačevali vedno višje davke, zato so se mnogi zadolžili oziroma morali prodati zemljo. Tako so se postopoma povečale ekonomske razlike med vaščani.

Kmetje se spominjajo, da so ti v 19. stoletju zaradi neplačevanja letnih davščin lahko zaplenili posestvo, vendar si zahtevano vsoto denarja lahko prislužili s štiridnevnim prevažanjem lesa oziroma s prodajo teleta. V 90-ih letih prejšnjega stoletja so ob nastopu krize kmetje iskali rešitev v izseljevanju, vendar je zadolženost kljub temu rastla. V 20-ih in 30-ih letih tega stoletja pa je situacija za revnejše kmete postala še težja. Mnoge družine so stradale, vladala je tudi brezposelnost, zato so si mnogi izposojali denar. Vaščani pravijo, da je nek lesni trgovec posojal denar v zameno za poceni les. Če kmet svojih obveznosti ni izpolnil, je le-ta sam šel v gozd in si vzel zaželjeno.

izbral in prevedel Matjaž Mišič

povpraševanje po njih omejeno. Že od fevdalnih časov je obratovalo pet mlinov, v katere so nosili žito vaščani iz okoliških vasi. Za uslugo so plačali 1/16 zmlate moke. Prav tako je bilo v vasi še več čevljarjev, kovačev, trije tesarji ter krojač, ki je skupaj s pomočnikom in vajencem pokrival področje sosednjih vasi. Drugi specialisti so se ukvarjali s tkanjem in oglarstvom. Kmetje brez zemlje, ki niso uspeli kot specialisti, so delali kot pastirji, poljedelski delavci ali pa so tolkli kamen za gradnjo cest. Prva tovarna v bližnji vasi je bila zgrajena leta 1939 v Martinjaku. V njej so izdelovali lesene izdelke,

NOČ IN DAN V...

V naši rubriki »NOČ IN DAN V CERKNICI, IDRJI, ILIRSKI BISTRICI, LOGATCU, POSTOJNI IN NA VRHNIKI« vas seznanjamo z dežurstvi v ZDRAVSTVENIH DOMOVIH, VETERINARSKIH AMBULANTAH...

Obveščamo vas o kulturnih prireditvah, vsak prvi teden v mesecu pa tudi o verskih obredih.

Informacije so še nepopolne, zato bomo vašega sodelovanja zelo veselili. Nove informacije nam pošljite na naslov uredništva: NO-TRANJSKI ČASOPIS, p. p. 28, 61370 LOGATEC, lahko pa nam jih sporočite na telefonsko številko: (061) 741-414, vsak dan razen sobote in nedelje od 8. do 10. ure.

Bojana Pivk

ILIRSKI BISTRICI

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA

NZD - ZDRAVSTVO ILIRSKA BISTRICA

Dežurni zdravnik je na voljo vsak dan od 20. do 6.30 naslednjega dne. Ob nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 7. ure zjutraj do 7. ure naslednjega dne. Dežurnega zdravnika pokličite po telefonu (067) 81-475.

DEŽURNA VETERINARSKA SLUŽBA

dela štiriindvajset ur dnevno, na tel. št. (067) 81-010 vam bodo povedali naslov dežurnega veterinarja.

KULTURNE PRIREDITVE

FILMSKO GLEDALIŠČE

6. 4. MLADI REVOLVERAŠI II, ob 16., 18. in 20. uri, ameriški western.

7. 4. ČEDNO DEKLE, ob 16., 18. in 20. uri, ameriška romantična komedija.

10. 4. POVRATNI UDAREC, ob 16. in 18. uri, ob 20. uri NORO DEKLE, ameriška melodrama.

Knjižnice

KNJIŽNICA MAKSE SAMSA

Ponedeljek, sredi in petek je odprta od 7. do 13. ure in od 15. do 18. ure. Torek in četrtek od 7. do 14. ure.

CERKNICA

Zdravniška dežurstva

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA NZD - SPLOŠNA AMBULANTA

vsak dan do 20. ure. Redno dežurstvo ob koncu tedna je od sobote od 18. ure do ponedeljka do 6.30. Tel.: 791-013.

Dežurna veterinarska služba

VETERINARSKA AMBULANTA, tel.: 791-384.

Sprejema naročila veterinarskih pregledov vsak dan od 7. do 8.30. V času od 2. 2. 1991 do 9. 2. sta dežurna veterinarja: JANEZ USENIK, tel.: 798-022 in veterinar MARTIN FELICIJAN, tel.: 791-069.

KULTURNE PRIREDITVE

ZKO organizira 11. 4. ogled predstave EVGENE O'NEILL (Dolgega dne potovanje v noč) v TRSTU. Zborna mesto je na avtobusni postaji ob 16. uri. Do 10. 4. 1991 se lahko prijavite v knjižnici JOŽETA UDOVIČA.

KNJIŽNICE

KNJIŽNICA JOŽETA UDOVIČA CERKNICA, tel.: 791-078
Ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 18. ure.
Sreda od 7. do 15. ure.
ENOTA STARI TRG
Ponedeljek od 14. do 18. ure.
Sreda od 13. do 15. ure.
ENOTA NOVA VAS
Četrtek od 14. do 16. ure.
ENOTA ŽILCE
Nedelja od 8. do 11. ure.

IDRIJI

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA

NZD - ZDRAVSTVO IDRJA
Tedenska dežurna služba traja od 21. ure pa do 6. ure naslednjega dne. Nedeljska dežurna služba traja od sobote od 18. ure pa do ponedeljka do 6. ure zjutraj. Nujne hišne obiske v času ordinacije prevzame zdravnik, ki dela v ambulanti v Cerknem.

Dežurstvo v splošni ambulanti, tel. 71-912.

Dežurni zdravnik:
6. 4. in 7. 4. dr. Majda Troha,
8. 4. dr. Janez Podobnik,
9. 4. dr. Silvij Straus,
10. 4. dr. Ana Marija Novak-Knap,
11. 4. dr. Djordje Fenjveši,
12. 4. dr. Milan Vončina,
13. 4. dr. Nada Likar.

DEŽURNA VETERINARSKA SLUŽBA

DEŽURNA VETERINARSKA AMBULANTA, tel. 71-303

Dežurni zdravnik:
6. 4. in 7. 4. Milan Božič, Cerknem, Cesta na Plužne 41, tel. 75-302.
8. 4. in 9. 4. Bogo Fatur, Idrija, Sp. Idrija 121, tel. 76-026.
10. 4. in 11. 4. Matjaž Verdnik, Idrija, Gorska pot 26, tel. 71-669.
12. 4. in 13. 4. Stanko Vončina, Idrija, Študentovska 20, tel. 72-715.

KULTURNE PRIREDITVE

V GALERIJ IDRJA si lahko do 18. aprila 1991 ogledate SPOMINSKO RAZSTAVO MARJANA DOVJAKA.

FILMSKO GLEDALIŠČE

6. 4. LJUBIMEC PO NAROČILU, ob 18. uri, ameriška komedija.

ROJEN 4. JULIJA, ob 20. uri, ameriški vojni.

7. 4. ROJEN 4. JULIJA, ob 19. uri, ameriški vojni.

9. 4. VAMPIRKA IZ SOSESTVA, ob 19. uri, ameriška grozljivka.

12. 4. BEEATLE JUICE, ob 19. uri, ameriška komedija.

13. 4. BEETLE JUICE, ob 20. uri, ameriška komedija.

LOV NA RDEČI OKTOBER, ob 18. uri, ameriški vojni.

KNJIŽNICE

MESTNA KNJIŽNICA IN ČITALNICA V IDRJI

Izposoja knjig in video kaset ponedeljek, sredi in petek od 11. do 19. ure, v torek in četrtek od 7. do 14. ure, v soboto in dan pred praznikom od 7. do 12. ure. KNJIŽNICA V SPODNJI IDRJI

Odprta v ponedeljek, torek in sredi od 11. do 19. ure.

KNJIŽNICA V CERKNEM

Odprta je vsak dan, razen ponedeljka in sobote od 11. do 19. ure.

LOGATCU

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA

NZD - LOGATEC, tel.: 741-217

6. 4.-8. 4. dr. Katarina Turk, tel.: 741-217,

8. 4.-9. 4. dr. Zoran Vodopivec, tel.: 741-173,

9. 4.-10. 4. dr. Jože Skvarča, tel.: 741-235,

10. 4.-11. 4. dr. Blagica Džaič, tel.: 741-327,

11. 4.-12. 4. dr. Katarina Turk, tel.: 741-217,

12. 4.-13. 4. dr. Jasna Čuk-Rupnik, tel.: 741-024.

Stalna pripravljenost traja med tednom od 20. ure do 6.30 naslednjega dne. V soboto od 14.30 do ponedeljka do 6.30. V primeru sprememb pokličite postajo milice tel.: 741-202. NUJNA ZOBOZDRAVSTVENA POMOČ

Vsak delavnik, nedeljo in praznik v prostorih TOZD Center, Zdravstveni dom, Ljubljana, Metelkova 9, soba št. 50.

Ambulanta nudi pomoč v nujnih primerih ob delavnikih od 19. do 23. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 7. do 23. ure.

POSTOJNA

POTUJOČA KNJIŽNICA

PONEDELJEK
Bukovje od 14.10 do 15.10.
Predjama od 15.20 do 16.20.
Gorenje od 16.30 do 17.30.
Zagon od 18.00 do 18.50.

TOREK

Belsko od 12.50 do 13.50.
Studenec od 14.10 do 15.10.
Strmica od 15.20 do 16.20.
Planina od 17.00 do 18.00.
Planina od 18.05 do 18.30.

SREDA

Razdrto od 12.50 do 13.50.
Brežje od 14.05 do 14.20.
V. Ubelsko od 14.25 do 15.00.
M. Ubelsko od 15.05 do 15.30.
Strane od 16.40 do 16.30.
V. Breda od 16.45 do 17.15.
Sajevče od 17.25 do 17.55.
Hruševje od 18.00 do 18.20.

ČETRTEK

Goriče od 12.50 do 13.50.
Landol od 14.00 do 14.30.
Landol od 14.30 do 15.10.
Šmihel od 15.20 do 16.20.
Studenec od 16.40 do 17.40.
Hrenovice od 17.50 do 18.50.

DEŽURNA VETERINARSKA SLUŽBA

DEŽURSTVO VETERINARSKEGA ZAVODA VRHNIKA,

tel.: 751-260

6. 4.-7. 4. dipl. vet. Ivan Kobal, Titova 7, Logatec, tel.: 741-234, UKV 35

8. 4.-12. 4. dipl. vet. Andrej Brus, Hotedršica n. h., tel.: 769-100, UKV 44

KULTURNE PRIREDITVE

6. 4. bo ob 20. uri v NARODNEM DOMU KONCERT ob 80. obletnici MPZ Logatec. Nastopata: Pevsko društvo Logatec MPZ in MePZ Dragomer.

KNJIŽNICE

MATIČNA KNJIŽNICA LOGATEC

Odprta od ponedeljka do četrta od 9. do 12. in od 15. do 19. ure. Ob petkih od 15. do 19. ure.

ROVTE

Vsako nedeljo od 8. do 10. ure. HOTEDRŠICA

Vsak četrtek od 17. do 18. ure.

službo vsak dan od 7. do 14. ure. Dežurni veterinar:
6. 4. in 7. 4. Stane Penko, Tržaška 47, Postojna, tel. 21-139.
Od 8. 4. do 14. 4. Samo Petrič, Log 3, Postojna, tel. 21-246.
Če veterinarja ni doma, kličite recepcijo hotela Kras, tel. 21-071. Navodila za osemenjevanje sprejemamo med 7. in 8. uro zjutraj, na tel. številko 22-187 in 22-171.

11. 4.: MLADI REVOLVERAŠI II, ob 17.30, ameriški western. JEKLENI OREL II, ob 20. uri, ameriški akcijski.

13. 4.: VSI AMERIŠKI HEROJI, ob 17.30, ameriška melodrama. ZGODBE IZ L. A., ob 20. uri, ameriška komedija.

KNJIŽNICE KNJIŽNICA BENA ZUPANČICA

POSTOJNA

- Izposoja knjige vsak dan, razen sobote, od 7.30 do 18.30.

Čitalnica je odprta vsak dan, razen sobote, od 11. do 17. ure.

PODRUŽNICA PIVKA

Ponedeljek, sredi, petek od 11.30 do 19. ure.

Torek, četrtek od 7. do 15. ure.

PODRUŽNICA PRESTRANEK

Ob ponedeljkih od 15. do 17. ure.

NA VRHNIKI

ZDRAVNIŠKA DEŽURSTVA

NZD TOZD ZDRAVSTVO VRHNIKA

Nega bolnikov na domu vsak dan, dežurni zdravnik tel.: 751-141.

V izjemnih primerih lahko kličete PM Vrhnika, tel.: 751-122.

DEŽURNA VETERINARSKA SLUŽBA

Uradne ure od 7.00 do 8.30

Od 8.30 do 15. ure kličite na tel.: 218-789 ali 218-911, od 15. do 7. ure naslednjega dne skrbni za naročila dežurnemu veterinarju Varnost Ljubljana, tel.: 268-543.

6.-7. 4. dipl. vet. Ivan Kobal, Titova 7, Logatec, tel.: 741-234, UKV 35

8.-12. 4. dipl. vet. Andrej Brus, Hotedršica n. h., tel.: 769-100, UKV 44

KULTURNE PRIREDITVE

Četrtek, 11. 4. ob 17. uri bodo cicibani v CANKARJEVI KNJIŽNICI poslušali UKRAJINSKO pravljico: PETELINČEK IN MIŠKI.

RADIO CERKNO

Radio Cerkno, oddaja na UKV mreži za Idrijo in okolico na 97,2 MHz, za Spodnjo Idrijo in okolico na 99,5 MHz, za Cerknem in okolico pa na 90,5 in 87,7 MHz ter na srednjem valu na frekvalenci 594 KHz.
Spored: V sredo, četrtek in petek od 16. do 19. ure in v nedeljo od 9. do 15. ure.
Sreda: 16.15 obvestila, 17.00 Vesti, 17.15 lestvica Stopovi muzikantje, 18.00 mini radio (otroška oddaja), 18.30 obvestila in napoved četrtkovega programa.
Četrtek: 16.15 obvestila, 16.40 aktualni pogovor, 17.00 vesti, 17.15 športne vesti, 17.30 le-

12. 4. si lahko v CANKARJEVEM DOMU ogledate predstavo gledališke skupine iz PODLIPE »LJUBEZEN POD HRASTOM«. Avtor: domačin IVAN MALAVAŠIČ.

FILMSKO GLEDALIŠČE
6. 4. FLATLINERS - TANKA LINIJA SMRTI, ob 18. uri, ameriška grozljivka. GODS MUST BE CRAZY - BOGOVI SO SPET PADLI NA GLAVO, ob 20.30, ameriška komedija.

7. 4. GODS MUST BE CRAZY - BOGOVI SO SPET PADLI NA GLAVO, ob 18. uri, ameriška komedija.

FLATLINERS - TANKA LINIJA SMRTI, ob 20.30, ameriška grozljivka.

11. 4. THE DELIQUENTS - PRESTOPNIKI, ob 20. uri, avstralsko ameriški.

13. 4. GOOD FELLAS - DOBRI FANTJE, ob 18. uri, ameriška grozljivka.

MEMPHIS BELLE, ob 20.30, vojna drama.

KNJIŽNICE

CANKARJEVA KNJIŽNICA NA VRHNIKI

Od ponedeljka do petka odprta od 9. do 19. ure.

V soboto odprta od 8. do 12. ure.

ŠPORTNE PRIREDITVE

13. 4. bo v telovadnici OŠ »IVANA CANKARJA« ob 11. uri ODBOJKARSKI TURNIR z naslovom PIKIN MEMORIAL v spomin odbojkarici FRANCKI OBLAK-PIKI.

stnica zabavnih melodij, 18.30 obvestila in napoved petkovega programa.

Petek: 16.15 obvestila, 16.30 do 17.30 ura rezervirana za turistične informacije in prireditve ob koncu tedna, 18.00 glasbeni gost, 18.30 obvestila in napoved nedeljskega programa

Nedelja: 9. 15 obvestila, 9.30 kontaktna oddaja (uganka), 10.00 do 11.00 aktualni pogovor, 11.00 športne vesti, 11.15 minute za modo, 11.30 kmetijska oddaja, 12.00 kronika tedna, 13.00 glasba po željah, obvestila

HOROSKOP

RIBI 20. 2.–20. 3.

Prijaznost ni vedno zaželjena, bodite drugič previdnejši. Pripravite se na težave, ki prihajajo.

OVEN 21. 3.–20. 4.

Tudi s trmo se marsikaj doseže. Če rezultati ne bodo takoj vidni počakajte, kajti zvezde so z vami.

BIK 21. 4.–20. 5.

Več diplomatskega obnašanja vam ne bo škodilo. Vendar en pokvarjen vikend še ni stvar zaradi katere bi se morali posebej »sekirati«.

DVOJČKA 21. 5.–21. 6.

Vsi načrti prihodnjih dni se bodo slej kot prej obrestovali. Manjka vam sicer odločnosti – toda z veliko mero dobre volje bo šlo.

RAK 22. 6.–22. 7.

Kljub zabavi, ki se vam obeta vam svetujemo načrtnost in dobro mero samozaupanja.

LEV 23. 7.–23. 8.

Med množico prijateljev so tudi taki, ki si prijateljstva na zaslužijo. Razmislite!

DEVICA 24. 8.–23. 9.

Slej kot prej boste morali odgovoriti na vprašanja, ki vas morijo. Sicer pa – ne zamudite srečnih dni, ki se vam obetajo!

TEHTNICA 24. 9.–23. 10.

Bodite posebej pozorni na tisto, na kar ste v preteklosti pozabili. Ker je pomlad pred vrati poskrbite, da bo tudi vaše zdravje temu primerno!

ŠKORPIJON 24. 10.–22. 11.

Vaša srečna številka je 11. Nikar ne bodite prepričani, da so vse vaše ideje nekaj posebnega... tudi drugi znajo razmišljati tako kot vi.

STRELEC 23. 11.–21. 12.

Ne bodite tako zadržani in nestrpni. Pomislite tudi na to, da so lahko slabe volje tudi vaši sodelavci in najbližji.

KOZOROG 22. 12.–20. 1.

Občutljivost v zmernih količinah ni nevarna – lahko pa to postane če ne boste zaupali sami sebi temveč predvsem drugim.

VODNAR 21. 1.–19. 2.

Ne pozabite na zabavo, ki zna biti sila prijetna stvar... toda, vsaka palica ima dva konca. Pazite kateri konec boste izbrali!

Astronomski podatki za dni od 8. do 14. aprila 1991

Ponedeljek, 8. aprila, štejemo že 98. dan v tem letu. Luna bo vzšla ob 3.24, nad obzorjem bo ostala do 12.42. Pred ozvezdjem Kozoroga se bo srečala s Saturnom. Danes bo svetlo 13 ur in 10 minut. Sonce bo vzšlo ob 6.30, zašlo pa ob 19.40.

Torek, 9. aprila. Prvo svitanje bo naznanilo, da nastaja nov dan ob 5.55. Sonce bo razpršilo jutranji mrak ob 6.28. Spet se bo začelo mračiti ob 19.41. Luna, ki bo vzšla ob 3.50, bo ostala nad horizontom do 13.49.

Sreda, 10. aprila je 100. dan v letu 1991. Prva bo vzšla Luna. Nad obzorjem je že od 4.13. Sonce se ji bo pridružilo ob 6.26. Luna bo zašla ob 14.57, Sonce pa bo ostalo na našem nebu do 19.42.

Četrtek, 11. aprila. Pa začnimo pri planetih. Na jutranjem jugovzhodnem nebu se je pojavil Saturn ob 3.39. Ko se bo stemnilo, bomo ob jasnem večeru lahko opazovali Večernico, nocoj bo zašla šele ob 23.26. Mars bo viden visoko na severozahodnem

nebu. Zašel pa bo naslednji dan ob 2.05. Ob začetku noči pa do 3.41 naslednjega dne lahko vidimo planet Jupiter. Luna je vzšla ob 4.35, nad obzorjem bo ostala do 16.08. In še Sonce. Vzšlo bo ob 6.24, nebesni poldnevnik bo prestopilo ob 13.03, zašlo ob 19.43.

Petek, 12. aprila. Teče 102. dan. Sonce se bo pomikalo po 8. vzporedniku severne nebesne širine, tako bo spet 4. septembra. Sonce bo vzšlo ob 6.22, zatonilo pa ob 19.44, svetlo bo kar 13 ur in 22 minut. Luna je vzšla 4 minute pred 5. uro, poslovala se bo ob 17.18.

Sobota, 13. aprila. Luna prehaja na severno nebo, tu pa bo do 25. aprila. Vzšla bo 5.17 in bo ostala z nami do 18.32. Ob 6.21 bo vzšlo Sonce, zašlo pa bo po 13 urah in 25 minutah, tedaj bo ura 19. in 46 minut.

Nedelja, 14. aprila, štejemo 104. dan. Lune danes ne bomo videli, saj je na nebu istočasno s Soncem. Ob 21.38 bo namreč mlaj pred ozvezdjem Rib. Vzšla je ob 5.40, zašla pa bo ob 19.49. Sonce bo nad obzorjem od 6.17 do 19.47. V tednu, ki se končuje, se noč skrajša za 19 minut.

Zakaj umirajo gozdovi?

Gozdovi pri nas so že dolgo časa zelo ogroženi in jim grozi, da bodo na posameznih področjih popolnoma propadli. Vzrokov za te procese je seveda več, eden pomembnejših pa je, tudi nekontrolirano izsekovanje gošpodarsko »zanimivih« drevesnih vrst kot so na primer iglavci.

V preteklosti je bil odnos do gozda (plujč) seveda popolnoma drugačen predvsem pa bolj »varovalen« in neizkoriščevalski. Lastniki gozdnih površin so se za sečno odločili le v največji nuji, ob tem pa so skrbeli za zasajevanje ter so vsako manjkajočo drevo v gozdu nadomestili z zasajanjem novega drevesa. Stvari so se do danes bistveno spremenile in tako smo enostavno postavljeni pred dejstvo, da nam gozdovi takorekoč iz minute v minuto izginjajo.

Tako goličave sredi gozda niso več nikakršna redkost in kaj lahko se zgodi, da bodo postale del vsakdanje podobe gozda. Sklicevanje na zavest, da je treba gozdove čuvati pred stihjskim propadom je seveda v teh primerih brezpredmetno saj o usodi gozdov, glede na mišljenje posameznikov, nima smisla razpravljati... Zalostno toda resnično! Star indijanski izrek pravi: Ko bodo uničili zadnjo reko, ujeli zadnjo ribo ter posekali zadnje drevo bodo spoznali, da se denarja ne da jesti... Mar tudi nas čaka podobna usoda, kdo ve? Dejstvo je, da je gozd iz različnih vzrokov vse manj in manj odporen ter, da se ciklus lastnega obnavljanja povečuje saj skorajda ne najdemo več površine, ki bi se v celoti, neglede na posege zrasla. Umiranje gozdov je tako postalo del vsakdanjosti, ki bi se ga morali bolj zavedati in bolj upoštevati še zlasti tam, kjer pokriva gozd kraške površine. Teh pa na notranjskem ni malo! Kraški svet je za večje posege v sestav gozdnih površin še kako občutljiv in zato se lahko hitro zgodi, da postane popolnoma gol in opustel. Očitno se tega premalo zavedamo, kajti zelene gozdne površine postajajo vse bolj redke in vse bolj siromašne. Bodo naši zanamci še vedeli kakšen je stoletni gozd s svojo prijetno »kroš-

Slika: Janez Zrnc

njasto senco? V zadnjem času postaja vse bolj opazen pojav, da se struktura drevesnih vrst v naših gozdovih spreminja, iglavce nadomeščajo listavci, ki za mnoge »gozdne gospodarje« niso gospodarsko preveč zanimivi, zato še tistih nekaj smrek, hof, v gozdu posekajo, dokler so še in dokler je zato še čas... Misel na ponovno zasajanje opustošenega gozda pa je seveda mnogim španska vas. Če je nekoč Valvasor zapisal, da pokrivajo Notranjsko obširni in nepregledni gozdovi, vse tja do Turčije, bi dandanes lahko rekli, da temu niti približno ni več tako in da bi si »notranjski junak« Martin Krpan le stežka našel primeren les za izdelavo podobnega kija kot ga ima v svoji povesti, lesa ne bi mogel najti niti na Dunaju kaj šele doma... Pa bodi zaenkrat dovolj! Gozdovi izginjajo, s tem izgubljam pomemben del našega bogastva ne samo v materialnem temveč tudi v mnogih drugih smislih...

Mitr

tudi v teh kočljivih situacijah in tašči na vljuden in ljubezniv način povedala, da pač kuha tako kot zna in tako kot ji dopušča čas, da pa je kaj pa kdaj pripravljena ooskusiti njene recepte in upoštevati njene nasvete.

Tašče pa bi rada spomnila na to, da so tudi one bile nekoč mlade in da so tudi one zavile z očmi in zmignile z rameni, kadar je njihova tašča rekla kakšno pikro na njihov račun.

Malce potrpljenja, prijaznosti in ljubeznivosti je potrebno na obeh straneh, pri mladih in starih, kajti le od nas samih je odvisno kako dobro se bomo razumeli v družini.

Mirjam Beve

Mali oglasi

Poceni prodam motorno kolo JAWA 350 TS, prevoženih samo 1600 km (kot nova). Halik, Zagor 17, 66230 Postojna, tel.: (067) 23-815 (po 20. uri).

Fičo, registriran, letnik 1976, išče novega lastnika. (061) 769-014.

Prodajam veliko zazidljivo parcelo z urejeno dokumentacijo v bližini Logatca. Možen takojšen prepis in zidava. Ponudbe pošljite na uredništvo Notranjskega časopisa.

Prodajam komfortno dvosobno stanovanje v Logatcu, 60m², prvo

nadstropje, velik balkon, trgovina v neposredni bližini. Ponudbe pošljite na uredništvo Notranjskega časopisa.

Hišo v Logatcu kupim ali v zameno nudim dvosobno stanovanje in gradbeno parcelo. Ponudbe pošljite na uredništvo Notranjskega časopisa.

Parcelo, cca 2000m² v bližini Gorenjega Logatca, zazidljivo, prodam. Simon Rupnik, Pavšičeva 28, 61370 Logatec.

Prodajam enosobno stanovanje na Pavšičevi v Logatcu, 32m², s čudovitim razgledom. Ponudbe pošljite na uredništvo Notranjskega časopisa.

April v vremenskih pregovorih

Če sušca sneg kazi, malega travna sneg gnoji.

Mokrota v aprilu, pridelkov obilo.

Sončen je april in suh, bo maj za lepo vreme gluh.

Slana aprila je bolj nevarna kot poletna toča in suša sparna.

Za april velja, da še vedno je veter bril.

Če je Tiburcija polje zeleno, dobra bo letina, zrnje jekleno.

MALO PREMIŠLJEVANJA PA TUDI NE ŠKODI

Tašče so sila zanimiva in priljubljena tema pogovorov, vsakdo ima svojo izkušnjo, ki jo rade volje na dolgo in široko razlaga tistemu, ki ga je pripravljen poslušati. Ta stara, njena mat, večša zarukana, hišni zmaj..., so le nekatere »ljubkovalne« besede, ki v teh pogovorih označujejo tašče, da takoj vemo za koga gre. Odenki so jasni, vendar skregani z vljudnostjo.

Tako, kot na začetku vsakega

poznanstva, bi tudi tašča morala mlademu človeku, ki prihaja v družino, povedati, kako naj jo kliče, ali bo zanj mama ali prijateljica, ali naj jo vika ali tika. Z ljubeznivim pojasnilom, ki ne zahteva veliko besed, tako novemu članu družine povemo, da je v našem krogu resnično dobrodošel. Prepripi, loputanje z vrati, jezni pogledi, pogosto spremljajo vmešavanje tašče v življenje mladih. Družinsko sožitje, kjer ima vedno prav le

tašča, pač nikomur ni pogodu. Vem, da vas zjezi, če tašča vsak dan preveri, če je vaše stanovanje pospravljeno, če s strokovnim očesom zmeri milimetre prahu, ki so se nabrali na omari ali če vas odločno opozori, da nimate pojma o likanju srajc. Vse prej kot balzam za uho so njene besede, da nič ne znate, da si nikoli ne vzamete časa, da bi vsaj enkrat v letu skuhal kosilo tako kot se spodobi. Pametna mlada žena se bo seveda znašla

BRDAVS

ob otvoritvi novega vrtca v logatcu bi bilo treba od občinske stavbe do bloka na pavšičevi postaviti križev pot s postajami

*

v bojzni da bi ministra za šolstvo petra venciya ne zastrepili je predsednik logaške vlade puc ukazal pripraviti narezek iz izključno domačih dobrot vino je bilo z geografskim poreklom

*

velikonočnih procesij so se v notranjskih krajih udeležili tudi ljudje ki so nekdaž ponosno stopali le za državno in partijsko zastavo

*

na seznamu oškodovancev ki jih je prizadelo idrijsko rudarjenje manjkajo lastniki živosrebrnih termometrov in ljubitelji rib

*

tajnica noč-a samo zato še ni dobila vrnjene denarnice s sliko perzijskih mačk ker ni objavila malega oglasa v noč-u pod nazivom izgubljeno najdeno

*

urednik logaške strani v notranjskem časopisu ima akademsko umetniško prebarvana garažna vrata

*

na otvoritvi karitasovega vrtca v logatcu si je predsednik izvršnega sveta lojze peterle najprej ogledal jasli

Natalija (Foto: L. Vukelić)

NOČ	SLOVENSKA POLITIČARKA	POLOVIČNA POLA	MAJHEN OTOK V JADRANU	AVTOM. OZNAKA NIKŠIČA	HRVAŠKI NARODNI HEROJ (VLADIMIR)	SOZVOČJE TONOV
KIP S ČLOVEŠKO GLAVO IN LEVIM TRUPOM						
MAJHEN ODRIV						
PRITOK DONAVE V ROMUNIJI						
OSEBNI ZAJMEK KAVANJE BREZ SPOTOVANJA			OKRAJŠATA ZA STRAN SLOVENSKE TROBENTAE			
			FILM AKIRA KUROSAVE			
GRADBENI DODATEK			RAZLIČNA SOGLASNIKA			
SOZITJE			NEMŠKI TRZDLOG FRANK. TE. TROPISKA PAPIGA			
GARDNER			AVTOM. OZNAKA VALJEVA			VRSTA DIWE MAŽKE
DRŽAVA OB BALTIKU			NESTO PRI MILANU		RUSKI DINAST	
ČRNO KRASKO VINO					GORSKI REŠEVNI ČOLN	
VEK					NEDAVNO UTRLA SLOVENSKA IGRALKA (ALENKA)	VRHUNSKI ŠPORTNIK OSEBNI ZAJMEK
EGIPČ. SONČNI BOG		NEBESNA OBLA EDWARD			KRATICA ZA SVETI TROPSKA PAPIGA	
GLAVNO MESTO ITALIJE (ORIGINALNO)	PIRRA PRI OBTORKI SLOVENSKEI VOJNIST (KARL)				MORALA KREPOST RAZLIČNA SOGLASNIKA	
VALENTINO					ODGOVOR NA KONTRU	SIME RADIČ HRVAŠKI PETROL
OSIP ZADKIN		NEBESNO MESTO IME AVTOM. OZNAKA VALJEVA			HUNSKI TROGLAVAR IME ČRKE	
VRSTA KAVE					AKTIVIST NA TERENU	
UGANDSKI TRAN (IDI)						

Tudi notranjski kraji so bili nekoč lepi, zanimivi...

... kaj pa danes?

Nagradna križanka št. 14:

1. nagrada 500 din
 2. nagrada 300 din
 3. nagrada 200 din
- Rešitev pošljite do točka, 16. aprila 1991 na naslov Notranjski časopis, Notranjska 14, 61370 Logatec s pripisom »Nagradna križanka 14«. Izžrebancem bomo poslali nagrade po pošti.
- Nagrajenci nagradne križanke št. 12.:
1. nagrada 500 in Marija Čamerik, Dragomerška 60, Brezovica
 2. nagrada 300 din Miro Peterlin, Prešernova 36, Ilirska Bistrica
 3. nagrada 200 din Silvo Eržen, Vojkova 21, Idrija
- Rešitev nagradne križanke št. 12:
- Vodoravno: VRHNIKA, SOLARIS, MALAKA, AS, SD, ANTON, POTISK, EBOLI, OTOKAR, COROT, NOMAD, DARA, KNE, EPI, DL, LI, PUNK, AKER, NOČ, LEK, SALAMA, ČELO, ODLOČNEŽ, IVAN, AA, LJIG, TR, CANKAR, ADAS, OŽE, NAR, PAS.

NAGRADNA KRIŽANKA št. 14

Foto: L. Vukelić